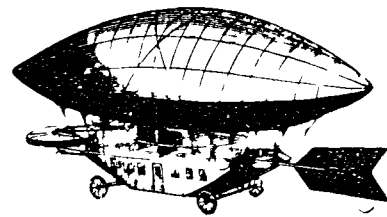

\$ 1

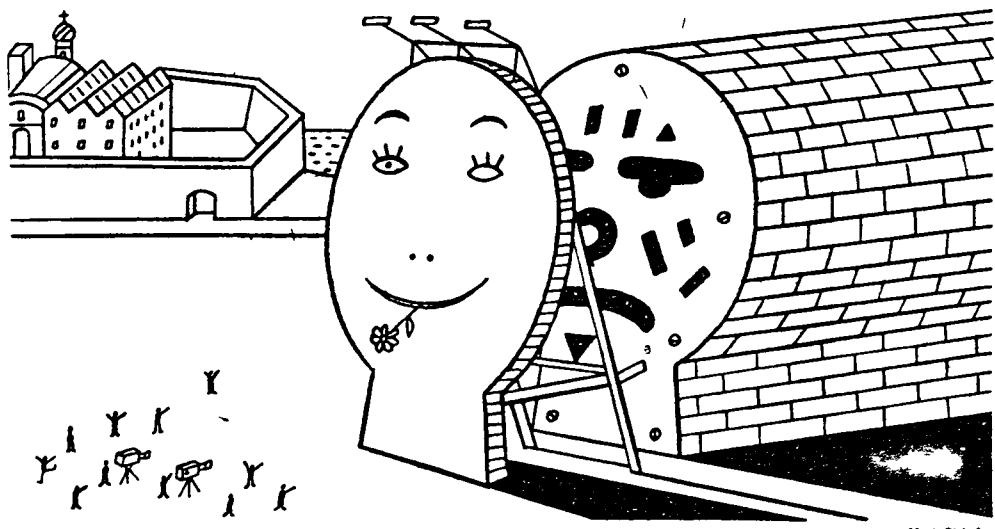
Sowieckie bombowce u granic Kanady - str. 3

ECHO TYGODNIA

NIEZALEZNY MAGAZYN DLA KAZDEGO

Nr 231 Toronto 26 marca - 1 kwietnia 1987

Prawdziwe oblicze gorbaczowowskiej "glasności" - patrz str 6

ZAMACHY NA ŻYCIE BIERUTA I GOMUŁKI

Przed kilku dniami warszawski korespondent *New York Times'a* Kaufman nadesłał korespondencje na temat artykułu, który ukazał się w którejś z oficjalnych gazet w PRL (nie pisze, w której). Artykuł po raz pierwszy w historii PRL pisze o zamachach na życie komunistycznych przywódców w PRL w latach 1950-tych i 1960-tych i o ściśle tajnym Biurze Ochrony Rządu, które od 40 lat strzeże wyższych funkcjonariuszy partyjnych i rządowych i jest jedną z komórek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Artykuł stwierdza, że Biuro Ochrony Rządu jest jedną z najsprawniejszych tajnych służb na świecie.

Artykuł mimochodem wspomina, że w roku 1950 pochwyciono konspiracyjną grupę, która planowała zamordowanie Bolesława Bieruta, pierwszego sekretarza partii, podczas dozynki w Lublinie.

Dziewięć lat później, stwierdza się w artykule, eksperci od bezpieczeństwa odkryli bombę, umieszczoną w gałęziach drzewa, na trasie przejazdu kawalkady samochodowej wiozącej Władysława Gomułkę.

Dwa lata po tym incydencie wybuchła bomba pod samochodem w którym, jak sądzono, jechał Gomułka, w kawalkadzie pojazdów. Nic mu się nie stało, bo faktycznie jechał innym samochodem, w pewnej odległości.

SYTUACJA JEST DRAMATYCZNA

Z apelem do władz o wprowadzenie śmiałych reform, prowadzących do wyciągnięcia kraju z kryzysu, wystąpił rektor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu prof. Józef Kaleta. Przemawiając na posiedzeniu grupy dialogowej Concensus Kaleta powiedział, że nie podziela optymizmu zawartego w oficjalnych prognozach.

Powiedział, że sytuacja jest dramatyczna i stale się pogarsza. Przykładem jest stale zmniejszający się udział Polski w światowym handlu. Przed wojną Polska zajmowała w światowym handlu miejsce 29, obecnie znajduje się na 40 miejscu.

W roku bieżącym ceny mają wzrosnąć o 14%. Zakres podwyżek obejmuje m.in. ceny mieszkań, transport, paliwo, żywność. Rządowy plan podwyżek cen ponownie skrytykował Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych OPZZ - centrala oficjalnych, reżimowych

Mowa jest też o tym, że dwukrotnie, uzbrojeni ludzie, próbowali się przedostać do Belwederu.

Artykuł nie podaje, kim byli zamachowcy w opisanych incydentach, czy ich kiedykolwiek w pełni zidentyfikowano, czy zostali potępiani przed sądem i jakimi motywami się kierowali.

Amerykański dziennikarz pisze, że zdaniem kilku specjalistów w dziedzinie najnowszej historii Polski jest to pierwszy wypadek, kiedy w druku ukazały się informacje o takich zamachach w PRL.

Znaczna część artykułu poświęcona jest opisowi techniki działania ekspertów antyterrorystycznych z Biura Ochrony Rządu. Uwierają się w garnitur, sprawiają wrażenie zwykłych obywateli. Mowa jest też o tym, jak specjaliści z biura pomagali w ochronie prezydenta Indii Zail Singha. Mieli wtedy analizować fotografie podejrzanych Sikhów, badać pożywienie prezydenta. Singha, dostarczać stale dyżurującego lekarza i posługiwać się kamuflującymi samochodami i samolotami w przewożeniu gości z Indii.

W czasie zbliżającej się pielgrzymki Papieża do Polski Biuro Ochrony Rządu będzie odgrywało główną rolę w ochronie osoby Jana Pawła II.

Związków, pod przewodnictwem Alfreda Miodowicza.

Oświadczenie stwierdza, że doroczny plan gospodarczy przerzuci na świat pracy koszty marnotrawstwa, wadliwego zarządzania i technicznego zacofania. Podwyżki cen w poprzednich latach przyczyniły się do systematycznego spadku poziomu życia ludzi pracy w Polsce i zepchnęły z pola widzenia zasadniczą sprawę reform gospodarczych.

AEROSOL DLA ORMÓ

19 marca, przy 11 głosach sprzeciwu i 28 wstrzymujących się, Sejm znowelizował ustawę o ORMÓ.

Nowa ustawa przewiduje, między innymi, wyposażenie członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej w indywidualne, aerosolowe środki obywatelskie. Ustawa zmienia także strukturę organizacyjną ORMÓ.

POLSKIE SERCA

Czytelnicy Echa Tygodnia nie zawiedli. Od chwili ukazania się informacji o tragedii rodziny państwa Dąbrowskich z Don Mills, których 5-letni syn zatonął przed 3 tygodniami w rzece, otrzymaliśmy dziesiątki listów i telefonów. Na wieść o trudnościach finansowych młodej emigranckiej rodziny nadeszły pieniądze.

W pierwszym tygodniu jak mi się wydawało dużo - blisko 400 dolarów. W następnym, listonosz patrzył na mnie z wyrzutem - "jakiz to nowy interes tu prowadzisz?"

W rękę trzymał stos kopert z napisem Echo Tygodnia - Jarosław Dąbrowski - "ktos nowy tu mieszka" - zdziwił się. Opowiedziałam mu całą historię. Polacy są O.K. powiedział "So-li-darnoszcz" zawołał rozpromieniony.

Otwierałam te koperty przez kolejne dni. Listy nadchodziły z najodleglejszych, najbardziej egzotycznych miejscowości. Od rodzinnej Mississauga, Etobicoke, Scarborough po Calgary, Edmonton, Vancouver. Z dużych ośrodków, gdzie żyje i pracuje setki Polaków po małe osiedla, gdzie wraz z gazetą dotarła smutna wiadomość.

Kiedy pisałam informację o Kacperku, wierzyłam w realność naszej narodowej więzi w obcym kraju. Reakcja na nasz apel potwierdziła, że w nieszczęściu, niezależnie od naszych upodobań czy roz-

nic potrafimy nieść pomoc. Ostatnia partia przesyłek nadeszła we wtorek. Zawierała listy i czek na sumę 370 dolarów. W poczcie, która tak zaskoczyła mojego pocztowego listonosza było 1223 dolarów. W pierwszej partii 380. Podliczmy - 1973 dolary. Doszły jeszcze czek i pieniądze, które przyniósł nam redaktor Głosu Polskiego, Edward Zymań, które redakcja zebrała popierając nasz apel. Ponad 70 dolarów.

Z pewnością jutro, pojutrze przyjdą następne. Rozległej pomocy udzieliła też społeczność sąsiedzka.

Jacy są nasi, gazetowi, ofiarodawcy? Probuje odgadnąć z listów i nazwisk. Od starszych ludzi, jak kobieta, która w rozmowie telefonicznej ofiarowywała swe ciężko zdobyte miejsce na cmentarzu, "Jak będą mieli za co, pochowają na swoim", po znanych w środowisku lekarzy, przedsiębiorców. Ktos napisał "Jestesmy od was w Kanadzie trochę dłużej, bo 10 lat", ktos inny zebrał małe sumki wśród nowo przyjezdnych przyjaciół, by przysłać Dąbrowskim czek wraz z kartką kondolencyjną pełną podpisów. Nad grobem Kacperka, spotkały się różne pokolenia emigrantów.

W imieniu Jego rodziców i Echa Tygodnia SERDECZNIE DZIĘKUJEMY. Można na Was, Czytelnicy, polegać.

GRAZYNA FARMUS

PRZECIWIW REPRESJOM

Podziemny *Tygodnik Mazowski* z 18 lutego zamieścił tekst apelu poznańskich intelektualistów do Sejmu. Oto fragmenty.

Ustawa z dnia 24 października 1986 roku o zmianie niektórych przepisów prawa o wykroczeniach, która miała być efektem normalizacji sytuacji społeczno-politycznej w kraju oraz złagodzenia postępowania wobec sprawców niektórych przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu, w rzeczywistości dała szerokie możliwości jej nadużywania.

Oddanie bowiem w ręce funkcjonariuszy MO możliwości decydowania, czy sprawa kwalifikuje się do sądu czy do kolegium, w zależności od tak płynnych kryteriów jak ocena wewnętrznej sytuacji kraju, umożliwiło swobodną interpretację tego prawa oraz stawianie takich zarzutów, które w dotychczasowej praktyce prawnej nie miały miejsca. Przykłady takiego nadużywania wymiaru sprawiedliwości dostarczyły poznańskie kolegia.

W listopadzie 1986 roku kolegium skazało Jana Plewę i Włodzimierza Filipka na kary 30 i 50 tysięcy złotych grzywny oraz, dodatkowo, na przepadek samochodu Ford Granada wartości kilku milionów złotych, za przewożenie książek i czasopism, mimo iż wykroczenie zostało dokonane 30 października, a zatem na dzień przed wejściem w życie ustawy z dnia 24 października 1986.

11 grudnia 1986 funkcjonariusze MO zatrzymali na postoju taksówek, przy dworcu Zachodnim w Poznaniu, Macieja Frankiewicza, który posiadał przy sobie walizkę, jak się później okazało zawierającą kalendarze Solidarności Walczącej.

Kolegium, nie próbując ustalić, czy Maciej Frankiewicz wiedział, co znajdowało się w walizce, nie wyjaśniając sprzeczności zachodzących między zeznaniami funkcjonariusza MO i obwinionego oraz nie dochodząc, w którym faktycznie miejscu nastąpiło zatrzymanie, uznało Macieja Frankiewicza winnym i skazało na karę 50 tys. zł grzywny. Jako karę dodatkową orzekło przepadek samochodu Fiat 126P, a w uzasadnieniu stwierdziło, że sam zamiar jego użycia, pomimo niemożności zrealizowania - samochód był zepsuty - wystarczy do orzeczenia jego przepadku.

4 grudnia 1986, na ulicy, bez podania powodu, została zatrzymana Aleksandra Besser, przy której znaleziono dwa egzemplarze maszynopisu 2 stycznia 1987 Aleksandra Besser stanęła przed kolegium pierwszej instancji, pod zarzutem przenoszenia, bez wymaganego zezwolenia, dwóch egzemplarzy maszynopisu, mimo iż maszynopis, bez względu na ilość odbitek, nie jest, według komentarza do kodeksu karnego, drukiem, a zatem nie wymaga posiadania takiego zezwolenia. Kolegium, nie próbując ustalić, czy maszynopis ów przeznaczony był do rozpowszechniania, uznało Aleksandrę Besser winną i skazało na maksymalną karę 50 tys. zł grzywny, uzasadniając to wysoką szkodliwością społeczną tego czynu.

19 stycznia br. kolegium pierwszej instancji skazało na grzywny po 32 tys. zł Andrzeja Milczanowskiego, Andrzeja Kosnarewicza i Jana Gąsiora, za udział w nielegalnym, według kolegium, zebraniu. *Dokroczenie str 4*

● **Laszlo Paskai** nowym prymasem Węgier Watykan i rząd w Budapeszcie podały, że prymasem Węgier został mianowany arcybiskup Laszlo Paskai z Kalocsy. Objęcie on stanowisko po zmarłym w czerwcu ubiegłego roku kardynale Laszlo Lekai, arcybiskupie Esztergomu. Uważa się, że podczas najbliższej okazji Papież Jan Paweł II podniesie arcybiskupa Paskai do godności kardynała. Od XIV wieku prymasem Węgier zawsze był arcybiskup Esztergomu. Podobnie jak kardynał Lekai arcybiskup Paskai jest rzecznikiem polityki "małych kroków". Jego nominacja była spodziewana, ponieważ 59-letni Paskai cieszy się poparciem zarówno Watykanu, hierarchii węgierskiej, jak i władz w Budapeszcie.

● **Aresztowania opozycji w Nikaragui**. Policja sandinistowska aresztowała w Managui trzech przywódców nikaraguanskiej partii opozycyjnych, którzy brali udział w demonstracji zorganizowanej w stolicy kraju z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Ponad 500 demonstrantów wzięło udział w protestach przed kościołem El Carmen w Managui. Przybyła policja scisłym kordonem otoczyła kościół, gdzie właśnie odbywała się msza. Jeden z przedstawicieli sandinistowskich sił bezpieczeństwa obwieścił przez megafon, iż "msza ta, to nielegalna i antyrewolucyjna działalność". Pomimo biernej postawy protestujących policja aresztowała 10 osób, w tym wiceprzewodniczącego partii społecznochrześcijańskiej Ramona Garcíę.

Vilceza, prezesa związku wolnych przedsiębiorców Gilberta Guadra, oraz przywódczynię partii konserwatywnej Marię Membreno. Generał policji R Cabecas poinformował, iż zgodnie z aktualnym dekretem o stanie wyjątkowym "obywatele nie mają prawa udziału w demonstracji bez uzyskania uprzedniego pozwolenia".

● **Po krwawych zajściach w Alma Acie**. Władze sowieckie starają się zatrzeć ślady krwawych zajść na tle etnicznym, jakie wybuchły pod koniec ubiegłego roku w Alma Acie, po powołaniu na stanowisko sekretarza partii komunistycznej w Kazachstanie rdzennego Rosjanina Gienadija Kolbina. Premier republiki kazachstańskiej Nursultan Nazarbajew stwierdził, że w zamieszkach wzięło udział 3000 osób, a 2 osoby zostały zabite. Demonstranci niesli transparenty, wznosili hasła, wybijali szyby. W wyniku zajść zniszczone zostały 3 samochody milicyjne. Obecnie w Alma Acie panuje spokój, otwarte są kawiarnie, w których siedzą obok siebie Rosjanie z Kazachami, ale jak utrzymują obserwatorzy nie znaczy to wcale, że zniknęły napięcia, zwłaszcza na tle narodowościowym. Głównym zmartwieniem dla władz sowieckich jest wzrost ludności rodzimej w Kazachstanie zamieszkałym jeszcze w większości przez rosyjskich przybyszów. Kazachstan staje się coraz bardziej kazachski. W czasach rządów zdjętego ze stanowiska przez Gorbaczowa, Dinmuhameda Kunajewa wyższe uczelnie kształciły głównie rodzi-

mym studentów. Na miejscowym uniwersytecie studiowali głównie Kazachowie. Obecnie wprowadzono zasadę "równych szans dziewcząt i chłopców z całej republiki". W styczniu powołano specjalną radę, która pilnuje, by sprawiedliwie obsadzano urzędy w tej wielonarodowej republice. W rozmowach prywatnych świadkowie i uczestnicy zajść w Alma Acie podkreślali, że studenci nie protestowali przeciwko usunięciu Kunajewa, ale żądali, by jeżeli republiką rządzą Rosjanie, niech przynajmniej ma jakies doświadczenie z Kazachstanu. Protestowali też przeciwko brakom żywności i mieszkań oraz korupcji ekipy Kunajewa. Uspokojeniu społeczeństwa na tym odcinku służyło odebranie 30 tys. ludzi przywileju zaopatrzenia się w specjalnych punktach oraz przyznanie pierwszeństwa w uzyskaniu mieszkań tym, którzy oczekują na nie dłużej niż 20 lat. Władze uznały protestujących studentów za niedojrzałych politycznie i wprowadzonych w błąd przez wicherzycieli. Gazety kazachstańskie wskazują na potrzebę przygotowania młodzieży do służby wojskowej. Wielu studentów zostało relegowanych z uczelni, a jeden student fizyki otrzymał karę 7 lat więzienia.

● **Prezydent Aquino** rozkazuje wojsku zniszczyć komunistycznych rebeliantów i prawicowych spiskowców. Prezydent Filipin Corazon Aquino przyznając, że jej dotychczasowa polityka narodowego pokoju i pojednania zawiodła, wydała polecenie wojsku by zniszczyło komunistycznych rebeliantów i prawicowych spiskowców. Seria militarnych zwycięstw wojska udowodni narodowi - podkreśliła Aquino, że armia potrafi go obronić przed antyrządowymi siłami. "Bog wie - dodała - że próbowałam. Ale moje oferty pokoju i pojednania lewica i prawica odrzuciły w sposób najbardziej krwawy i arogancki". Aquino ogłosiła zmianę polityki podczas ceremonii nadania szlifów oficerskich absolwentom Filipińskiej Akademii Wojskowej. Kilka dni wcześniej, podczas przygotowań do ceremonii, w Akademii miał miejsce wybuch bomby na skutek, którego zginęły 4 osoby, a 30 zostało rannych. Ogłoszenie zmiany kursu wobec sił antyrządowych wywołało wielki entuzjazm w wojsku. Później na spotkaniu z wyższymi dowódcami armii filipińskiej przybyłymi na zjazd absolwentów Akademii Aquino skrytykowała USA za opóźnienie w dostarczaniu obiecanej pomocy wojskowej i ekonomicznej. Do dowódców zaś powiedziała: "Właściwą odpowiedzią na terroryzm z lewa i z prawa nie są społeczne i ekonomiczne reformy, lecz policyjne i militarne przeciwdziałanie".

● **Biskup Tutu** wzywa do uwolnienia Nelsona Mandeli i zniesienia stanu wyjątkowego w RPA. Arcybiskup kościoła angikańskiego w RPA, laureat Pokojowej Nagrody Nobla Desmond Tutu oświadczył, że nie udało mu się przekonać przywódców Afrykańskiego

Kongresu Narodowego by porzucili metody terrorystyczne i walkę zbrojną na rzecz negocjacji jako metody rozwiązania problemu apartheidu. Tutu wrócił z Zambii do Johannesburga z dwudniowego spotkania z przywódcami AKN. Zdaniem Tutu rząd RPA musiałby wykonać jakiś znaczący krok jak np. zwolnienie z więzienia Nelsona Mandeli bądź zniesienie stanu wyjątkowego by AKN rozważył możliwość odstąpienia od terroryzmu. Niedawno południowoafrykański minister spraw zagranicznych P. Botha oskarżył AKN nie tylko o podkładanie bomb w RPA, ale także o szerzenie AIDS w kraju.

● **Premier Jugosławii** zapowiada zgniecenie robotniczych strajków przez wojsko. Premier Jugosławii Branko Mikulic powiedział, że jeśli do końca tego miesiąca nie ustanie fala robotniczych strajków wojsko otrzyma polecenie przywrócenia społecznego porządku. Spontanicznie wybuchające na terenie całej Jugosławii strajki trwają już ponad 2 tygodnie. Zdaniem obserwatorów bezpośrednią przyczyną strajków było ogłoszenie przez rząd nowego systemu płacowego, wiążącego płace z wydajnością, a uznanego przez robotników za skrajnie niesprawiedliwy. Za kryzysem politycznym kryje się także katastrofalna sytuacja ekonomiczna ze 100% inflacją, 18% bezrobociem oraz zadłużeniem zagranicznym w wysokości 20 miliardów dolarów. Premier Mikulic na spotkaniu z zachodniemieckimi dziennikarzami przed swą wizytą w RFN powiedział, że w przypadku utrzymywania się dalszego zagrożenia dla jugosłowiańskiego systemu samorządności "nie powinno być żadnych wątpliwości w kraju czy za granicą, że staniami w obronie naszego systemu odwołując się do wszystkich środków, włączając w to armię. Nikt nie powinien mieć żadnych iluzji w tej kwestii".

● **Samobójstwo byłego członka greckiej junty wojskowej**. W więzieniu Korydallos w pobliżu Pireusu powiesił się w celi generał Odyseas Angelis, były członek junty wojskowej rządzącej Grecją w latach 1967-1974. 75-letni Angelis odsiadywał 20-letni wyrok więzienia, który otrzymał w roku 1975 za zdradę.

● **Przywódcą Libii M. Kadafi** oświadczył, że jeśli Stany Zjednoczone zaatakują ponownie Libię, wówczas kraj jego przystąpi do Paktu Warszawskiego oraz rozmiesci sowieckie pociski nuklearne. Zdaniem Kadafiego zburzy to równowagę sił w basenie Morza Śródziemnego. "Kiedy Libia stanie się państwem komunistycznym, to koniec" - ostrzegł Kadafi.

● **Chiny powrócą do reform politycznych?** Przywódca ChRL Deng Xiaoping powiedział na spotkaniu w Pekinie z kanadyjskim gubernatorem Generalnym Jeanne Sauve, że

reformy ekonomiczne wymagają reform politycznych oraz, że sprawa tych ostatnich będzie przedmiotem obrad na zjeździe partii jesienią br.

● **40 lat audycji "Głosu Ameryki" dla ZSSR**. W lutym 40 lat temu rozgłosiła radiowa "Głos Ameryki" nadała pierwszy program do Związku Sowieckiego. Liczba słuchaczy "Głosu Ameryki" w ZSSR, jest obecnie szacowana na około 80 milionów. "Przez cztery dekady słuchacze naszych programów w Związku Sowieckim mogli je odbierać z dużą trudnością - powiedział dyrektor rozgłośni R. Carlson - Przez 40 lat władze sowieckie utrudniały obywatelom dostęp do nieocenzurowanej informacji, zakłócając nielegalnie program radiowy". Pierwszy program "Głosu Ameryki" został nadany do ZSSR w języku rosyjskim w dniu 17 lutego 1947 roku i dotyczył reform wprowadzonych w Chinach przez Czang Kaj-szeka.

● **W USA kobiety** zarabiają mniej niż mężczyźni. Z informacji opublikowanych przez Biuro Spisu Ludności wynika, że aczkolwiek w ostatnich latach więcej kobiet podjęło pracę zawodową to jednak w dalszym ciągu wykonują one tradycyjnie kobiece, niszowe płatne zajęcia. Z raportu biura wynika, że płace kobiet nie wzrosły w takim stopniu jak płace mężczyzn. Podczas gdy 45% mężczyzn pracujących w pełnym wymiarze godzin zarabowało w 1984 roku ponad 25 tysięcy dolarów, sumę tę przekroczyło tylko 13% zatrudnionych kobiet. Średni zarobek roczny kobiety wynosił w roku 1984 15 422 dolary, zaś mężczyźni 24 004 dolary. W roku 1970 zarobki kobiet pracujących w pełnym wymiarze godzin wynosiły 59% zarobków mężczyzn zatrudnionych na pełny etat. W roku 1984 kobiety otrzymywały zarobki równe 64% zarobków mężczyzn. Różnica ta dotyczy kobiet i mężczyzn o podobnym wykształceniu. Średni roczny zarobek białych kobiet posiadających wykształcenie podstawowe wynosi 10 421 dolarów, podczas gdy białych mężczyzn 16 112. Czarne kobiety z wyższym wykształceniem zarabiają średnio 21 222 dolarów rocznie, podczas gdy czarni mężczyźni 28 244. Raport odrzuca wyjaśnienie, iż różnica w zarobkach spowodowana jest przerwami zatrudnienia kobiet z powodu ciąży. "Pomimo zatrudnienia niepełnych kobiet w charakterze drwali, zaś mężczyzn jako pielęgniarzy - stwierdza raport - tradycyjny podział na zawody męskie i damskie utrzymuje się".

● **Nalot samolotów afgańskich na terytorium Pakistanu**. Co najmniej 51 osób zostało zabitych, a ponad 100 rannych w wyniku zbombardowania przez samoloty afgańskie wioski pakistańskiej, położonej w pobliżu granicy z Afganistanem.

Komentarz międzynarodowy na str. 3

ECHO TYGODNIA
WYDAJĄ I REDAGUJĄ
JACEK ADOLF I GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki, korespondencji ogłoszeń płatności rachunków zamówień prenumerat
862 Tandrige Crescent, REXDALE ONT M9W 2P2
TEL. 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł
766 - 3774

ADVERTISEMENTS
● Display ads \$7 column inch ● Full page \$700 half page \$400
● Classified ads \$4 (up to 25 words) 5+ each additional word
● Box \$1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych listach i manuskryptach
Prenumerata półroczna \$25 roczna \$50

Emigrancki epizod

Czasem pisze się o nas, emigrantach, że jesteśmy zdeintegrowani, samolubni, że w pogoni za dolarem zatraciliśmy poczucie przywiotności, a w ogóle to zerwalismy więzy łączące nas z własną przeszłością i własną wspólnotą ludzką.

Tymczasem, na wiadomość o tragedii jednej z naszych, emigranckich rodzin w Toronto, w odpowiedzi na apel o pomoc, w ciągu kilku dni zgłosiły się setki czytelników Echa Tygodnia z całej Kanady, nadesłano tysiące dolarów. Dla niektórych z nas było to prawdziwym zaskoczeniem.

Nie, więzy na pewno nie zostały zerwane. A emigranckie losy często przyczyniają się do ich umocnienia. Mimo, że rozsiadani po ogromnym kontynencie, nieraz oddaleni od siebie o tysiące kilometrów, w potrzebie trzymamy się razem.

Jacek Adolf

KANADYJCZYK ZGINĄŁ W NIKARAGUI

✓ Kanadyjski dziennikarz, korespondent w Nikaragui, 40-letni Peter Bertie, zginął zastrzelony z bliskiej odległości z sowieckiego helikoptera Mi-24, pilotowanego przez Kubanczyków w Nikaragui Bertie przebywał w grupie partyzantów *contras*, przygotowując korespondencję dla kanadyjskich gazet. W przeciwieństwie do wielu zachodnich dziennikarzy, siedzących w Managui, Bertie udał się do dzungli i przez 6 miesięcy opisywał, filmował i fotografował walkę antykomunistycznych partyzantów. Był jednym z nielicznych, którzy widzieli pacyfikację wioski z sowieckich helikopterów Bertie nosił na piersiach dużą oznakę kanadyjską, nie był uzbrojony. W swych reportażach często wyrażał zdziwienie, że rząd kanadyjski wysyła pieniądze do marksistowskiego reżymu w Nikaragui. Rząd konserwatywny, podczas embargo amerykańskiego przekazał mu 11 milionów dolarów. W tym czasie gdy zginął kanadyjski dziennikarz przedstawiciele ontaryjskiej delegacji posłów NDP z Richardem Johnsonem przebywali z wizytą w Managui goszczeni przez rząd sandinistów. Towarzyszyła im Joan Smith z partii liberalnej. Nie było z ich strony reakcji, podobnie jak rząd kanadyjski nie zareagował na śmierć dziennikarza.

Fakt ten wzbudził zainteresowanie dziennikarzy towarzyszących politycznej grupie Kanadyjczyków. Pytania jakie zadał sandinistom ujawniły, że w Nikaragui walczą do 9000 Kubanczyków. Najbliższym doradcą W Ortegi do walki z partyzantami był czek, generał Nestor Lopez.

Kubanczyki latają na znakomitych radzieckich helikopterach z dwóch powodów. Po pierwsze, rząd w Managui obawia się ucieczek z kraju, po drugie, Kubanczyki nie mają skrupułów w pacyfikacji cywilnej ludności wioski, sprzyjających partyzantom.

Peter Bertie chciał zobaczyć wojnę w Nikaragui na własne oczy. Kosztowało go to życie. Pisał, że opanowanie Nikaragui przez Sowieców będzie zwycięstwem ich wpływów w Środkowej Ameryce. Pisał, że woli widzieć tę wojnę oczami partyzantów, niż kubanckiej propagandy.

Według ostatnich niepotwierdzonych informacji, Bertie zginął podczas nalotu helikopterów, ale najprawdopodobniej został zastrzelony z działa naziemnego. Rząd w Nikaragui obiecał, że przeprowadzi w tej sprawie śledztwo.

SOWIECKIE BOMBOWCE HULAJĄ

✓ Od czasu do czasu, ostatnio często, siły zbrojne NORAD donoszą, że sowieckie bombowce zbliżają się do północnych wybrzeży Kanady. W ubiegłym tygodniu wybuchła rewelacja, iż są one uzbrojone w sowieckie rakietki podobne do

cruise i nie wykluczone, że rakietki te przenoszą ładunki atomowe.

Generał NORAD, nawiasem mówiąc, Polak z pochodzenia, John Piotrowski, odpowiedział na siły powietrzne układu, odmówił podania szczegółów. Powiedział, że rakietki AS-15 są widoczne na zdjęciach samolotów sowieckich. Generał Piotrowski wskazał potrzebę manewrowania nad Kanadą z amerykańskimi bombowcami i rakietkami cruise w celu podniesienia umiejętności bojowej pilotów myśliwców NORAD.

INFORMACJA WŁASNA

Gazety kanadyjskie podały, że sowieckie bombowce latające w pobliżu terytorium kanadyjskiego są odrzutowcami. Jest to pomyłka dziennikarska, wynikająca z przekłamań, że w latach 80-tych Sowieci powinni używać już bombowców odrzutowych. Tymczasem samolot typu Tu-20 i Tu-95 zwany przez Amerykanów "Bear H" "Niedzwiedz" jest smigłowcem. Bombowce Bear H zostały specjalnie zbudowane do przenoszenia rakiet typu cruise i zdolne są do przenoszenia 4 takich rakiet.

Dla porównania nowy odrzutowy bombowiec amerykański B1-B przenosi 22 rakietki, a używany powszechnie przez siły powietrzne USA B-52 H przenosi 20 rakietki Cruise i ma z nimi zasięg 16 tys km. Amerykańska rakietka cruise wczesnego typu ma zasięg 2,500 km.

Zasięg sowieckiej rakietki cruise o nazwie As-15 wynosi 3000 km. Samolotu, dość zaoficowanego technicznie, tylko 6 tys km.

Jak podaje magazyn *Air International* w maju 86 roku Sowieci mieli w swych siłach powietrznych 35 bombowców typu Bear-H. Pierwsze samoloty pojawiły się w 1983 roku, akurat w okresie ostrej pacyfistycznej kampanii przeciw amerykańskim rakietom Cruise.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że w taktyce wojskowej bombowce określane są jako bron agresywna, a nie obronna. W szczególności bombowce dalekiego zasięgu traktowane są jako bron atakująca o zasięgu międzykontynentalnym, co oznacza, że skierowana jest przeciw, w tym wypadku, Ameryce.

Inną funkcją lotów Bear-H jest również ustalenie częstotliwości kanadyjskich systemów radarowych i gęstości naszej siatki obronnej. Znajomość częstotliwości pozwala na przygotowanie systemu zakłócania radarowego na wypadek ataku.

Generał Piotrowski powiedział, że do uszkodzenia centralnej stacji radarowej na północy Ameryki wystarczy niewielka grupa sowieckich komandosów. Reszta ataku, według koncepcji NORAD, może być przeprowadzona wyłącznie z powietrza lub z wody.

PREMIER W SĄDZIE

✓ Indianie szczepu Cree postanowili, że biorą premiera Kanady i departament do spraw

indiańskich do sądu. Oskarżają go o złamanie obietnicy udzielenia im pomocy finansowej w stworzeniu samorządu indiańskiego. Wielki Wódz Cree Ted Mores powiedział reporterom, że jest to ostatnia szansa po zawodzie jakiegoś spotkań Indian, po ogłoszeniu wyników prac komisji Cree - Naskapi.

Rząd w Ottawie faktycznie uchylił się od udzielenia pomocy. Wprawdzie twierdzi, że pomoże Indianom finansowo, ale nigdy nie przedstawił aprobaty na to Wydziału Skarbowego. Oznacza to, że obietnice nie mają wartości prawnej.

Prawnik Indian domaga się w oskarżeniu natychmiastowego wypłacenia swym klientom przez rząd 13 milionów dolarów.

WPLYWY NDP ROSNĄ

✓ Nowe wyniki badań instytutu Gallupa, przyniosły nie notowany sukces NDP. Partia osiągnęła 34 procent głosów potencjalnych wyborców, najwyższy w swej historii. Liberalowie zdobyli 41 procent, Torysi zaledwie 24.

Największy sukces przypisuje NDP zdobyciu dotąd wrogiego dlan Quebecu. Z tej prowincji pochodzą bowiem głosy, które przyniosły socjaldemokratom wzrost popularności.

NDP I CLC BYŁY POD WPLYWAMI KOMUNISTÓW

Departament Stanu USA, według informacji opublikowanej w ub tygodniu prowadził obserwację NDP i kanadyjskich związków zawodowych, pod kątem ich komunistycznej infiltracji. Rewelacja zawarta w ujawnionych dokumentach, dotyczy okresu lat 60-tych - a sprawą, która najbardziej interesowała Amerykanów w Kanadzie był stosunek do wojny

wietnamskiej. Z dokumentów wynika, że w związkach zawodowych CLC było w tym czasie silne lewicowe skrzydło, częściowo zinfiltrowane przez komunistów, zwłaszcza w Federation of Labor w Brytyjskiej Kolumbii.

Potępienie wojny wietnamskiej płynęło również z NDP. Jej działalność w tym okresie określona jest w dokumentach jako dezinformacja i propaganda.

Przytoczone dokumenty pochodzą z naukowej pracy prof. prawa z Ottawy Williama Kaplana, który w obszernej książce "Everything That Floats" opisuje likwidację skomunizowanego związku rybaków kanadyjskich przez Międzynarodowe Związki Zawo-

dowe. Przez związek kontrolowany przez komunistów profesor rozumie organizację której członkowie byli członkami partii komunistycznej, lub jej sympatykami i jako tacy służyli w Kanadzie celom komunistów. Z książki wynika, że w tym okresie komunistów mieli duży wpływ w związkach zawodowych.

W jednym z cytowanych raportów Departamentu czytamy, że w chwili założenia partii w 1961 roku w NDP znalazło się 10 procent zdeklarowanych komunistów i sympatyków - około 200 ludzi. Karmel Kaplanski z CLC był twórcą strategii eliminowania wpływów komunistycznych ze związków zawodowych.

video kontakt

WYDAWNICTWO KASET VIDEO

Wspomaga niezależne wydawnictwa
Kaset video w Polsce ▷ rozpowszechnia ich kasety za granicą ▷ realizuje filmy oparte na materiałach w kraju nie osiągalnych • przeznacza dochód ze sprzedaży kaset na rozwój kultury niezależnej w Polsce • proponuje filmy o związanej z Polską tematyce politycznej historycznej, kulturalnej i społecznej • osobom zainteresowanym wysyła My ulotki reklamowe z opisem POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

42 rue Raymond Marcheron 92170 VANVES France tel 46 45 87 16

ATOMOWY KLUB

Oficjalnie bron atomową posiada 5 państw USA, Wielka Brytania, Francja, ChRL i ZSSR.

W ubiegłym roku rewelacje izraelskiego uciekiniera nie pozostawiły żadnej wątpliwości, że bron atomową posiada od dawna Izrael.

W tym roku wyszło na jaw, że bron atomową ma, bądź w każdej chwili może mieć, składając przygotowane części - Pakistan.

Eksperci wskazują także inne państwa atomowego klubu. Najczęściej wymienia się Indie i RPA. Niekiedy Argentynę i Brazylię.

Ponadto, zwrócić uwagę, że wiele państw mogłoby ją szybko wyprodukować. Należą tutaj wszystkie wysoko uprzemysłowane państwa na czele z Japonią, Niemcami Zachodnimi, Australią, Włochami i Kanadą.

Są także państwa nie znajdujące się na odpowiednim szczeblu rozwoju by wyprodukować własną bron atomową, ale wystarczająco bogate by ją kupić.

Zródła dobrze poinformowane utrzymują, że zakupioną bron atomową ma Arabia Saudyjska. Od co najmniej kilku lat próbuje kupić bombę atomową przywódca Libii Kaddafi.

Eksperci od terroryzmu przewidują, że prędzej czy później bron atomowa dostanie się w ręce gotowych na wszystko terrorystów.

Wskazuje to, że idea uwolnienia świata od broni atomowej, po pierwsze, nie może ograniczać się jedynie do amerykańsko-sowieckich rozmów rozbrojeniowych, po drugie, ma niewielką szansę na realizację, gdyż jak można w wielu przypadkach wskazać plusy płynące z posiadania broni atomowej przewyższają zdecydowanie minusy związane z jej ryzykiem.

Ze względu na narodowe bezpieczeństwo bron atomową potrzebuje - otoczony wrogimi państwami arabskimi - Izrael. Tak samo jest z Pakistanem, który obronic się może przed ewentualnym atakiem Związku Sowieckiego bądź Indii odwołując się jedynie do groźby użycia atomu.

Gdyby Afganistan miał swoją bombę atomową czy dzisiaj znajdowałby się pod sowiecką okupacją?

Tak więc klub atomowy będzie istniał. Co więcej, będzie mu przybywało członków. Taka jest rzeczywistość czy nam się to podoba czy nie.

Pacyfistyczna akcja by bron nuklearną całkowicie wyeliminować z oblicza Ziemi jest akcją utopijną. Bron ta z pewnością spędza sen z oczu hominidom, ale daje poczucie bezpieczeństwa państwom i narodom. Zjemy ciągle w świecie, gdzie poczucie przynależności państwowo-narodowej jest silniejsze od poczucia przynależności gatunkowej.

Zamiast więc skazanego na niepowodzenie wysiłku wyeliminowania broni nuklearnej trzeba podjąć wysiłek wynalezienia kontrbroni, w najlepszym przypadku neutralizującej całkowicie bron nuklearną. Stany Zjednoczone próbują zainstalować kosmiczny parasol ochronny (SDI). Równie potrzebny jest ziemski parasol ochronny przed bronią atomową. Niektorzy uczeni nuklearni twierdzą, że jest to możliwe. Trzeba się więc, jak myślę, spieszyć by wolny świat nie dał się nikomu wyprzedzić w tej materii.

ZBIGNIEW FARMUS

PRZECIW REPRESJOM

Dokonczenie ze str 1

Tematem rozmowy był pluralizm związkowy. Kolegium nie uznało za szkodliwy temat rozmowy, lecz sam fakt prowadzenia rozmów bez zezwolenia odpowiedniego organu administracji.

Przytoczone powyżej przykłady działalności poznawczych kolegiów nasuwają wiele pytań i wątpliwości. Kto, na jakiej podstawie i dlaczego decyduje o skierowaniu sprawy do sądów lub do kolegiów? Członkowie kolegiów nie muszą posiadać kwalifikacji prawniczych, a w czasie rozpraw zachodzi często konieczność rozpatrywania skomplikowanych problemów prawnych, np. co jest przedmiotem służącym do popelnienia przestępstwa. Dlaczego w mocy kolegiów pozostawiono tak szerokie kompetencje podejmowania decyzji o przeпадku własności, nieraz przekraczającej kilkadziesiąt, a czasem kilkasetkrotnie maksymalną karę grzywny? Jak stało się możliwe dopuszczenie w prawie polskim zbiorowej odpowiedzialności, pozbawienie własności uderza bowiem w całą rodzinę oraz konfiskowanie mienia bez ustalenia jego właściciela? Czy nie przeznaczone do publikacji maszynopisy wymagają zezwolenia na ich posiadanie, sporządzanie lub przenoszenie? Kto i na jakiej podstawie może uznać spotkanie za nielegalne? Dlaczego prawo polskie nie przewiduje możliwości zaskarżenia decyzji kolegiów?

Nadużywanie ustawy z dnia 24 października 1986 roku, nieliczenie się w orzekaniu kar ze zdrowym rozsądkiem oraz niemożność odwoływania się do sądu, powoduje dewaluację prawa, ogólne poczucie zagrożenia oraz spadek zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

Apelujemy o zmianę ustawy, która jest sprzeczna z oficjalnie głoszonym duchem liberalizacji oraz konstytucją PRL i podpisanymi przez PRL międzynarodowymi konwencjami.

Apel podpisało 35 intelektualistów z Poznania, w większości profesorów wyższych uczelni.

DEMONSTRACJE I PRZESŁUCHANIA

Sobota, 21 marca Ruch Wolność i Pokój przeprowadził w Gdansk u akcję zbierania podpisów pod petycją do władz PRL, przeciwko budowie elektrowni atomowej w Żarnowcu. Zebrano 2 tys. podpisów.

Trzy osoby, spośród zbierających podpisy, zostały zatrzymane. Akcje prowadzono w pięciu punktach miasta.

Piątek, 20 marca W Szczecinie grupa ludzi występujących w obronie naturalnego środowiska człowieka, dewastowanego przez wielki, niedoinwestowany, w dużej mierze przestarzały przemysł, zorganizowała w centrum miasta demonstrację siedzącą.

Zatrzymano 18 osób i poddano je przesłuchaniom.

PRZECIW PODWYŻKOM

9 marca Oficjalne związki zawodowe OPZZ wypowiedziały się przeciwko planom rządu w sprawie podwyżki cen.

OPZZ zapowiedział, że w razie konieczności, podejmą akcję zgodną ze statutem, aby doprowadzić do zmiany planów rządu. Statut przewiduje możliwość strajku.

Oswiadczenie OPZZ przekazała Polska Agencja Prasowa. Według tego dokumentu OPZZ domaga się, aby państwo nadal subsydiowało podstawowe artykuły konsumpcyjne oraz usługi. Ponadto dokument wzywa do dalszych konsultacji i dodaje, że polityka rządu zmniejsza dochody najmniej zarabiających grup ludności.

Rząd przewiduje w tym roku wzrost cen o około 14%. Podwyżki mają objąć ceny artykułów żywnościowych, transportu, opału i opłat za mieszkania.

USTĘPSTWO

Sobota, 21 marca Władze odmawiają dialogu ze społeczeństwem, ustępują jednak pod naporem poszczególnych grup pracowniczych. Jak poinformowało Radio Warszawa, w piątek 20 bm zakończony został wielomiesięczny protest górników skalnych.

Premier Messner zgodził się na przyznanie tej grupie pracowniczej uprawnień wynikających z Karty Gornika. Rząd zgodził się na to ustępstwo wkrótce po zapowiedzi przewodniczącym organizacji związkowej gorników skalnych, że jeśli żądania gorników nie zostaną spełnione do 26 marca, to należy liczyć się z możliwością strajku.

NOWE ŻĄDANIA

Pracownicy Państwowych gospodarstw Rolnych domagają się od władz ograniczenia inflacji. Zdaniem związkowców, reprezentujących pegeery, polityka antyinflacyjna powinna polegać na zwiększeniu produkcji towarów na rynek, zniesieniu państwowego monopolu w dziedzinie produkcji i handlu oraz na zmianie struktury inwestycji.

Federacja Związku Pracowników Gospodarstw Rolnych, która reprezentuje pół miliona pracowników, uchwaliła w piątek, 20 marca, rezolucję zawierającą te postulaty.

NIEJASNA SPRAWA

Piątek, 20 marca Zachodni korespondenci informują, że w Gdansk u pojawiły się ulotki, w których nieznana dotychczas grupa pod nazwą "Action Directe" przyznawała się do odpowiedzialności za zamach bombowy, dokonany 27 lutego w pobliżu siedziby Komitetu Wojewódzkiego partii w Gdyni.

Ulotki, kolportowane w Gdansk u, zawierają także groźby pod adresem kierownictwa Solidarności i domagają się od Solidarności zwiększenia presji na władze.

KTO Z KIM?

Czwartek, 19 marca W Sejmie odbyło się pierwsze czytanie projektu ustawy o konsultacjach społecznych i referendum. Projekt ten, według oficjalnych zapewnień, powstał z inicjatywy PRONu, przy poparciu Biura Politycznego i klubu poselskiego PZPR.

Oficjalne sprawozdania nie podają, kto z kim miałby się konsultować, w jakich sprawach i jak często.

UKŁON W STRONĘ RFN

Sroda, 18 marca W Sejmie na temat polityki zagranicznej mówił minister spraw zagranicznych PRL Marian Orzechowski. Jego przemówienie nie znalazło szerszego echa w zachodniej prasie, ani nawet w audycjach warszawskiego radia. Zawiera ono jednak kilka ciekawych elementów.

Nowy klimat odwilży gorbaczowskiej wyraźnie zrobił swoje w dziedzinie stosunków PRL z Niemcami Zachodnimi. Orzechowski mówił o tym szczególnie obszernie, unikając tonu polemicznego wobec chrześcijańskiej demokracji w RFN i wezwał nowy rząd w Bonn do wspólnego z Polską patrzenia w przyszłość. Wspomniał wprawdzie o tendencjach rewizjonistycznych, o wypadkach kwestionowania granic i o "sztucznych" tworzeniu kwestii mniejszości niemieckiej w Polsce, zabrakło jednak w jego przemówieniu zwyczajowych dawniej potępien rewizjonizmu.

Orzechowski zaangażował do rządu w Bonn o intensyfikację wzajemnych stosunków i o otwarcie w tej dziedzinie nowego etapu, dodając, że konstruktywne

sugestie ze stolicy nadreńskiej spotkają się z pozytywnym oddźwiękiem w Polsce. Jako przykład możliwego początku takiej akcji podał uwolnienie się od polityczno-prawnych problemów, które obciążają wzajemne stosunki obu państw.

Po niedawnym forum młodzieżowym polsko-niemieckim w Gdansk u, na którym panowała lepsza niż dawniej atmosfera, zapowiedziano na maj, w Kilonii, spotkanie polsko-niemieckie, gdzie po raz pierwszy uczestnicy mają wyjść poza tematykę stosunków dwustronnych, przewiduje się dyskusję nad tym, co oba te kraje mogą uczynić dla Europy.

W koncu maja zbierze się w Warszawie mieszana, polsko-niemiecka komisja gospodarcza, pod przewodnictwem ministra gospodarki RFN Bange-manna, a prawdopodobnie w czerwcu dojdzie do skutku oficjalna wizyta w Polsce zachodniemieckiego ministra spraw zagranicznych Genschera.

Mówiąc o stosunkach PRL-ZSSR, wśród sformułowań stereotypowych Orzechowski powiedział coś godnego uwagi. zaproponował, by uczeni nasświetlili zbyt mało znane fakty z historii stosunków polsko-rosyjskich i polsko-radzieckich.

Orzechowski oświadczył też, że rząd PRL gotów jest nawiązać stosunki dyplomatyczne z Watykanem. Rozmowy na ten temat są dość zaawansowane i nie wykluczają się, że decyzje w tej sprawie zapadną latem tego roku, po wizycie Papieża w Polsce.

Uwagi Orzechowskiego na temat stosunków z innymi krajami zachodnimi były utrzymane w tonie względnie pojednawczym. Ubolewał wprawdzie, że Zachód nie pali się do przyznania nowych kredytów dla PRL, ale zapowiedział, że rząd PRL złoży nowe propozycje, zmierzające do długofalowego rozwiązania problemu zadłużenia zagranicznego PRL. Pod adresem Waszyngtonu zaznaczył, że kroki mające pomóc Polsce w przecięciu następnym sankcji gospodarczych stanowiąby sygnał dobrej woli ze strony Stanów Zjednoczonych.

BRAK SUROWCA BRAK PRACY

19 marca, w codziennym programie Polskiego Radia "Poranne Sygnały" minister przemysłu chemicznego i lekkiego prof. Edward Grzywon przepraszył świat pracy za rządową uchwałę 88, która wzburzyła robotników. Nazwa uchwały bierze się z pracodawczych w ciągu roku 88 sobot i niedziel.

W tym dodatkowym czasie pracy nie produkowano żadnych ponadplanowych towarów. Brak surowców, szczególnie wełny i włókien syntetycznych, sprawił, że wiele zakładów zamyka wydziały produkcyjne, a zatrudnionych w nich robotników odsyła do domu, gdzie mają czekać na wiadomość, czy już dowieźli surowiec. Dla pracowników akordowych i ich rodzin jest to finansowa klęska. Z powodu braku przędzy przerywają produkcję takie zakłady włókiennicze jak m.in. Stella.

Minister Grzywa powiedział, że odczuwa wstyd, że namawiano do pracy w soboty i niedziele, kiedy nie starczało surowców na wtorki, srody, czwartki i piątki.

Żegnaj aspiryno

Katastrofalna sytuacja panuje w polskim przemyśle farmaceutycznym, który z początkiem roku znacznie zredukował produkcję. Zaprzestano, między innymi, wytwarzania aspiryny i witaminy B1.

Z OFICJALNEJ PRASY

Obliczono, że jeśli jeden z bliźniaczych braci poświęci się karierze naukowej i zostanie profesorem uniwersytetu, a drugi pojdzie do zawodówki, a potem do pracy, ich zarobki zrównają się po 40 latach. I to pan profesor będzie gonił

brata. (Bydgoski Dziennik Wieczorny, styczeń 87)

Przenikając przez sufit

Niedawno w Myszkowie sprawdzałem, czy efektem psychokinetycznym towarzyszy promieniowanie jonizujące. Badałem przy pomocy radiometru np. kieliszek, który spadł od sąsiadów z góry, przenikając przez sufit. Nie stwierdziłem żadnych śladów dodatkowego promieniowania jonizującego. (Psychotronik Jan A. Szymanski, pracownik naukowy Politechniki Wrocławskiej, na łamach Wieczoru Wrocławia)

Pozegnanie z termometrem

Do towarów, o które trudno w aptekach, dołączyły ostatnio termometry lekarskie. W żadnej z bydgoskich aptek nie uswiadczysz termometru. Termometry produkuje w PRL jeden tylko zakład, w Łodzi. Potrzeby rynku określono na 10 mln sztuk, w ub. roku wyprodukowano 2,7 mln sztuk. (Dziennik Wieczorny, 17 II 87)

Podstawowe prawo socjalizmu

Dziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Andrzej Kozminski oświadczył. Każde przedsiębiorstwo działa tak źle, jak tylko jest to możliwe. Organizacja zawsze minimalizuje swój wysiłek. Nie znam odstępstwa od tej zasady. (Dziennik Bałtycki, 17 II 87)

Wyznania striptizera

Dziennikarz rozmawia z Andrzejem Grzywnakiem-Rocco, striptizerem. Gdy wpada pan na parkiet i najpierw zwiewnie jak motyl krąży pan wokół swojej partnerki - nie wszyscy na sali wiedzą, że stanie pan przed nimi nagi. Najpierw jest zaskoczenie, a potem?

- Różnie. Niekiedy robi się cicho jak w kościele, nawet kieliszek nie brzęknie. (Gazeta Lubuska, 14 II 87)

Wisielczy humor

Anegdota nadesłana przez czytelnika. Jeśli ceny będą dalej wzrastać w tym tempie, to będę musiał używać portmonetki jako torby na zakupy, a torby na zakupy jako portmonetki. (Echo Dnia, 13 II 87)

Dieta

Co się je? Oto przepis z Życia Warszawy, na "fałszywy mozddek". Uwiednic na wodzie ew. w liyczce oleju i dużą posiekaną cebulę. Gdy zmęknie, dodac 3-4 dag drożdży i natychmiast, gdy się rozpuszczą wlać przygotowane białko. Gdy się zetnie, dodac soli, ew. pieprzu, i duży pęczek siekanej zieleniny.

Powrot do 19 wieku

Nie jest wykluczone, że Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe przepraszy się z "telegrafem wzrokowym", bo na utrzymanie własnej sieci radiowej GOPRu już nie będzie chyba stac.

Ogoreczek dwa tysiące

Czy młode ziemniaki uznac za zwiastuna? Można. Więci on rychłą wiosnę za jedyne 1200 zł kilogram. Warto więc powoli przetrząść się na wegetarianską dietę. Na śniadanko chleb z masłem po cenach urzędowych, ubrany umowną rzodkiewką (100), na drugie śniadanie pomidorek (2000), potem na obiad ziemniaczki z koperczkiem (50 zł), na podwieczorek ogoreczek (2000 zł) i na kolację pomarańczka (2400), ewentualnie mandarynka-klementynka (2600) lub ich dziecię tangor na Polnej zwany menelaos za 2600.

Wydarzeniem o historycznym niemal znaczeniu było pojawienie się w sprzedaży papieru toaletowego i to o nie spotykanej dotychczas w Rzeczpospolitej jakości. Najbardziej poszukiwany towar czterdziestolecia stał się dostępny za dewizy. Rolka kosztuje 20-30 centów. (Z rubryki Dzień Targowy w Życiu Warszawy, z końca lutego 87)

Nocne kąpiele

W mieszkaniu nr 41 przy ul. Lampego 10, letnia woda w łazience tylko "ciurka" i to wówczas, gdy z tego pionu nikt jej więcej nie pobiera. Na kąpiel lokatorzy mają szansę jedynie nocą. Tak jest co najmniej od roku. (Życie Warszawy, luty 87)

LIBANIZACJA

Nie wiem, ile mieszkań i domów zniszczono w Bejrucie. W Polsce półtora miliona ludzi trzeba natychmiast wykwatrować. Ich mieszkania uległy dekapitalizacji. Tak się bowiem ładnie u nas nazywa ruina. Do roku 2000, zgodnie z przewidywaniami planistów i naszymi spostrzeżeniami, nieodwracalnej ruinie ulegnie dalsze 600 tysięcy mieszkań, a dach nad głową straci dalsze 3 miliony mieszkańców. Ilez by trzeba było nalotów izraelskich, ostrzeliwan siodmej floty amerykańskiej, ilez trzeba było materiałów wybuchowych, by w toku walk pozabawił dachu nad głową 4 do 5 milionów ludzi?

Walk nie było, panuje ład i porządek, a ruina jest rezultatem realnej gospodarki nieludzkiego systemu. Czy to nie jest libanizacja?

Zycie dostarcza nam coraz dosadniejszych przykładów libanizacji kraju. Dyrektor warszawskiego urzędu dla spraw ogrzewania Warszawy oświadczył, że modli się, aby w sezonie ogrzewczym 86-87 nie było więcej awarii, niż w roku ubiegłym, to jest 2815.

Jesli jakis materiał pęka po 10 latach eksploatacji, to po dalszych pięciu pęknie dwukrotnie, po następnych 2½ latach czterokrotnie i tak aż do końca trwałości materii. Modlitwa się tu nic nie wskóra.

Nie ulega wątpliwości, że w roku grzewczym 86-87 będzie więcej awarii niż w roku poprzednim, takie są prawa fizyki. Przytłaczająca większość awarii dotyczy instalacji zakładanych po roku 1975. W tych latach byliśmy przytłaczani lawiną informacji o sukcesach naszych wielkopieczowych hutników, o przyspieszonym w nieskonczoność czasie wytopu, o przekraczaniu norm. Hutnicy musieli zdawać sobie sprawę, że produkowane przez nich rury wytrzymają 5 lat eksploatacji. Wiedzieć o tym powinni instalatorzy tych rur.

Chciałbym wyjaśnić generałowi Jaruzelskiemu, jako wojskowemu, jak i reszcie cywilnych mieszkańców stolicy, co to oznacza awaria sieci ciepłej. Oznacza to użycie specjalistycznego sprzętu do wybijania w ulicy otworów o rozmiarach co najmniej 10 na 3 metry i głębokości co najmniej 2 metrow. Ludzie pamiętający wojnę wiedzą, iż taką dziurę wybija pocisk artyleryjski o kalibrze ponad 200 milimetrów, lub bomba lotnicza powyżej 500 kg.

Przewidywana awaryjność na rok 86-87 to równowartość bombardowania przez 2800 pocisków najcięższej artylerii, lub tyluz bomb lotniczych. Na Bejrut, mimo krwawych walk, nie wali się aż taka masa dynamitu i trotylu, jakiej wymaga normalna eksploatacja sieci ciepłej w Warszawie. Różnica między Bejrutem a Warszawą jest taka, iż tam walczą ze sobą na śmierć i życie nienawidzące się plemiona, zacięte frakcje. W Warszawie sieć ciepłą zakładali specjaliści pod kierownictwem swiatłych inżynierów, według wskazówek ideologów wyjaśniających naukowo, że w ten sposób przyspieszają budownictwo socjalistyczne.

Sprawy infrastruktury miejskiej to już nie sprawy, to kataklizm, wobec którego tragedia Libanu jest naprawdę lokalnym konfliktem. W jednym tylko roku 86 nastąpiła awaria głównego rurociągu ciepłego w Krakowie, głównego rurociągu łączącego jezioro Miedwie ze Szczecinem, i dwukrotnie nastąpiła katastrofa głównego wodociągu we Wrocławiu. Rurociągow nie bombardowali izraelscy lotnicy, nie wysadzili w powietrze sabotażysty.

Zwracam uwagę, że przed pięcioma laty, przy otwarciu tych obiektów, obecni byli i gorąco przemawiali przedstawiciele najwyższych władz partyjnych i rządowych, ci od forsowania budowy socjalizmu i przestrzeganiaładu i porządku.

Co się stanie, gdy te blisko milionowe aglomeracje, a w wypadku Śląska wielomilionowe, dotknie jednocześnie zaraża i brak wody? Co, przy obecnym stanie higienicznym kraju, jest wielce prawdopodobne. Na razie, w strugach gorącej wody, uparowała się rodzina, zaskoczona w samochodzie wybuchem rury z gorącą wodą na skrzyżowaniu Wawelskiej i Raszyńskiej. Na razie, pod dziewczynką biegnącą ulicą Woronicza, zalał się chodnik i dziecko ugotowało się w gorącym błocie.

Tam, w Libanie, od czasu do czasu ogłasza się zawieszenie broni, przeprowadza zielone linie, rozdzielając mordujących się. U nas, w Polsce, nikt takich linii nie przeprowadza. Śmierć może nas spotkać w każdej chwili i każdego, nawet zwolennika reżimu. Wiadomo wszystkim specjalistom wojskowosci, jaką siłą wybuchową jest gaz. Dopiero katastrofa w warszawskiej Rotundzie zmobilizowała władze do zbadania przyczyn tej tragedii. Wczesniejsze wybuchy, w których zginęło od pięciu do kilkunastu osób, były za słabe by zwrócić uwagę czynników, strzegących nas przed libanizacją. Odnosna komisja orzekła, iż przyczyną wybuchu są zawory zeliwne, stosowane w instalacjach podziemnych gazu. Tym razem rząd był stanowczy i kategorycznie zakazał stosowania morderczych zaworów zeliwnych i absolutnie nakazał stosowanie zaworów stalowych.

Ale ciągle udoskonalany przemysł hutniczy przeżywa coraz doskonalsze trudności i nie jest w stanie produkować odpowiedniego staliwa. Pod rządami Jaruzelskiego i Messnera przekroczone zieloną linię bezpieczeństwa, wytyczoną dekretem, między bezbronny społeczeństwem a państwowymi przedsiębiorstwami zakładającymi sieć gazową. Znow się stosuje zawory zeliwne. Teraz już z całą świadomością przekroczenia wszelkich barier bezpieczeństwa.

Nastąpił wybuch na ul. Hetmńskiej w Poznaniu. Jego siłę można porównać z wybuchem, jaki spowodował fanatyczny terrorysta, wjeżdżając samochodem pełnym trotylu na teren ambasady amerykańskiej w Bejrucie. Nastąpił wybuch w Falenicy, w sklepie mięsny, pełnym ludzi.

To nie kamikadze pracują w naszym gazownictwie. Pracują spokojni, często bogobojni i bez broni pracownicy sektora socjalistycznego. Nakazano im zakładać gazowe bomby, więc je zakładają. Kierują nimi nie fanatyczni oficerowie, a zwykli urzędnicy. Wiadomo, że zeliwne zawory są przyczyną groźnych, siejących śmierć i zniszczenie wybuchów.

Wiadomo, że od czasu dekretu o zaworach stalowych założono tych śmiertelnych zaworów parę tysięcy. Czy to nie jest libanizacja?

W Libanie wybuchowe pułapki podrzucą się przeciwnikom. Nam te gazowe bomby podrzucą się bez wyboru, na los szczęścia i nieszczęścia.

(Z prasy podziemnej)

ŚMIERĆ W KOPALNI

Dziennikarz zachodniemieckiej gazety codziennej *Frankfurter Allgemeine Zeitung* otrzymał list otwarty górnika kopalni Mysłowice, który przekazał rzeczownikowi prasowemu rządowi. Na 20 stronach, w punktach, opisano warunki bezpieczeństwa w tej kopalni, gdzie w dniu 4 lutego miał miejsce tragiczny wypadek, zakończony śmiercią 18 górników.

Górnicy oświadczają, że metanometria w kopalni Mysłowice jest atropą. Zawartość metanu w powietrzu przekraczała 5%. W kopalniach przerywa się prace, jeśli w powietrzu znajduje się powyżej 2% metanu. Ogromnie niebezpieczną, wysoką zawartość metanu tolerowały władze od dawna. Liczono bowiem, że sciana 317, na której pracowano, zostanie

przebita, co spowoduje radykalny spadek zawartości metanu w powietrzu. Scianę eksploatowano, licząc na cud, na to, że wcześniej przebieje się scianę niż nastąpi wybuch.

Górnicy zarzucają, że Urząd Górnicy nie dokonuje w kopalni kontroli nie zapowiedzianych z góry.

Wypadki w kopalniach powtarzają się z systematyczną regularnością.

Władze prawie zawsze winą obciążają samych górników.

Podziemne pismo *Gornik Polski* pisze, że w kopalni Mysłowice stężenie metanu przekraczało wszelkie dozwolone normy. Zgodę na spawanie w tych warunkach wydał naczelny inżynier. Jest prawdopodobne, że nadsztygar oddziału magazynowego inż. Dubiel, który potem zginął w katastrofie, sprzeciwił się spawaniu w warunkach zagrożenia metanowego.

Z relacji pisma podziemnego wynika, że metanometr w rejonie sciany 317 był wprowadzany w błąd przy pomocy rozmyślnie zainstalowanej w pobliżu butli z tlenem.

MAZOWIECKI W RZYMIE

Niedziela, 22 marca. Tadeusz Mazowiecki, czołowy doradca Solidarności, przebywa od kilku dni w Rzymie. W sobotnim wydaniu rzymskiego dziennika *Avenire* ukazał się wywiad z Mazowieckim.

Lech Wałęsa zaproszony jest od dawna do Rzymu, przez wszystkie trzy centrale włoskich związków zawodowych, socjalistyczną, chrześcijańską i komunistyczną. Ich przywódcy powiedzieli o tym osobście Jaruzelskiemu, kiedy ociągając się i niechętnie, przyjął ich 14 stycznia, podczas swej wizyty we Włoszech.

Rzymska agencja prasowa ANSA doniosła wczoraj z Warszawy, że Wałęsa chętnie przyjął zaproszenie związkowe. Przewiduje się, że jeśli rząd PRL da mu paszport, to Wałęsa złoży w Rzymie wyrazy czci Papieżowi, którego pozytywny stosunek do Solidarności jest znany. Prasa włoska przypomina, że Wałęsa od lat nie może wyjeżdżać za granicę, nie mógł nawet udac się do Norwegii po odbiór Pokojowej Nagrody Nobla, nie mając pewności, czy władze pozwolą mu wrócić do kraju.

Wałęsa był we Włoszech w 1981, na czele delegacji Solidarności. Przyjmuje się, że tegoroczna pielgrzymka papieska do Polski powinna ułatwić rządowi PRL decyzję wydania paszportu Wałęsie.

Dziennik *Avenire* pisze: "Jeżeli Gorbaczow mógł zatelefonować do Sacharowa i zwolnić go z zesłania, to dlaczego Jaruzelski nie miałby dać zgody na wyjazd Lecha Wałęsy, zaproszonego do Rzymu?"

Zapowiadając wizytę Wałęsy, dziennik *Avenire* drukuje na pierwszej stronie wywiad z Tadeuszem Mazowieckim, przybyłym z Warszawy. Oto tłumaczenie.

Od kilku dni przebywa w Rzymie redaktor Tadeusz Mazowiecki, bliski doradca Lecha Wałęsy, jeden z czołowych ludzi Solidarności, ceniony przez Papieża pisarz katolicki. Przeszło 5 lat minęło od jego poprzedniej wizyty. Nie mógł otrzymać paszportu. Trzeba dopiero było nacisków i interwencji belgijskiego ministra spraw zagranicznych Tindemansa, by w końcu pozwolono mu wyjechać za granicę.

W wywiadzie dla *Avenire* Mazowiecki wyraża nadzieję, że również i inni, którym władze PRL odmawiają paszportu, będą teraz mogli swobodnie wyjeżdżać i powracać do kraju. "Oby moja obecna wizyta była tu pomyslnym zadatkiem na przyszłość" - powiedział.

- A kiedy przybędzie do Rzymu Lech Wałęsa?

- Przed moim wyjazdem do Włoch odwiedziłem Wałęsę w Gdansk. Chętnie przyjął zaproszenie wszystkich central włoskich związków zawodowych do Rzy-

mu. Wdzięczni jesteśmy za to wszystko, co włoski ruch zawodowy zrobił i nadal robi na rzecz Solidarności w Polsce. Wdzięczni jesteśmy za to, że jego trzej przywódcy doprowadzili do rozmowy osobistej z Jaruzelskim, w styczniu, potwierdzając swe poparcie dla ruchu Solidarności.

Jeżeli Wałęsa dostanie paszport, to powinien również móc wrócić do kraju. W ogóle jest rzeczą ważną, aby on sam i inni z Solidarności mogli swobodnie podróżować, ale potrzeba też czegoś więcej.

Niezbędna jest zasadnicza zmiana postawy rządzących wobec Solidarności. Jak dotąd, mamy za sobą znaczące gesty, jak amnestia dla więźniów politycznych, ale brak wciąż prawdziwego, bezpośredniego dialogu między Solidarnością i władzą.

Polska przeżywa głęboki kryzys gospodarczy i społeczny, będący właściwie kryzysem cywilizacji oraz samego pojęcia pracy. To jest kryzys, w którym chodzi o sens ludzkiej pracy, o jej sprawność i opłacalność w naszym kraju. By wydożyć się z głębi tego kryzysu, niezbędne są w Polsce reformy, a przede wszystkim zmiana podstawowa: trzeba przywrócić Polakom te nadzieje, jakich ludzi pozbawiono.

A przywrócić je może tylko jedno: jakiś krok ze strony władz, jakiś gest otwarcia, uznający za istotną stronę dialogu przedstawicieli tych wszystkich środowisk robotniczych oraz inteligentkich, które stworzyły ruch Solidarności. Jeżeli się chce naprawy prawdziwej, to wymaga ona istnienia rzeczywistego samorządowego ruchu związkowego w Polsce.

Na pytanie o stosunek polskiej opinii społecznej do planów Gorbaczowa, Mazowiecki odpowiada:

Budzą one, rzecz prosta, wielkie zainteresowanie. Zmiany w ZSSR mogą bowiem mieć doniosłe znaczenie dla tych krajów, jak Polska. Ale te możliwości nie budzą u nas jakiegos entuzjazmu. Obywatele PRL zbyt dobrze bowiem znają ograniczoną możliwość przemian w systemach socjalistycznych.

Rozmowa przechodzi na temat pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. Mazowiecki mówi:

Oczekujemy Papieża niecierpliwie. Spodziewamy się wiele po tych odwiedzinach. Byłem właśnie w Gdansk, w mieście gdzie Solidarnosc powstała, a które Papież po raz pierwszy odwiedził, tak jak po raz pierwszy odwiedził Szczecin, Lublin i Łódź. Ludzie łączą z tą pielgrzymką wielkie nadzieje, licząc na to, że i tym razem Jan Paweł II umocni nas w dziele obrony swobód społecznych w Polsce, tych które narodził sobie wywalczyl i tych, które pragnie poszerzyć.

Lech Wałęsa oświadczył, że do rzeczywistej poprawy polskiej gospodarki konieczne są reformy. Jego zdaniem, polityka władz PRL nie daje powodów by sądzić, że reformy będą rzeczywiście realizowane.

W wypowiedzi dla agencji prasowej UPI Wałęsa ponownie zaapelował do rządu PRL o cofnięcie delegalizacji ruchu związkowego Solidarnosc.

Włoskie centrale związkowe kontynuują starania o to, by władze PRL zezwoliły przewodniczącemu Solidarności Lechowi Wałęsie na wizytę we Włoszech. Przedstawiciel jednej z central związkowych, Silvio Versace, powiedział korespondentowi *Rozgłosni Polskiej Radia Wolna Europa*, że związkowcy przygotowują oficjalne zaproszenie dla Wałęsy. Sądzą, że umożliwi mu to otrzymanie paszportu i gwarancji powrotu do kraju.

Owszem, ale z łożkami

W minioną niedzielę lekarze oddziału chirurgii Wojewódzkiego Szpitala Zespolowego postawili dwu chorym warunkiem przyjęcia, owszem, ale z łożkami (*Kurier Lubelski*, 13 I 87).

DLACZEGO TRZEBA EMIGROWAĆ?

Od pewnego czasu słyszy się w Polsce głosy potępiające tych, co z Polski emigrują, ubolewając nad tym, że inni też chcieliby wyjechać, wreszcie głosy mało pochlebne wobec tych, co już wyemigrowali, czy to dwa lata temu, czy dwadzieścia, czy przed pół wiekiem

Czasem się mówi także, że emigranci to szczyry, co pierwsze uciekają z tonącego okrętu

Trafiali się zawsze ludzie przejęci miłością do gatunku ludzkiego, którzy nie lubią konkretnych, poszczególnych mężczyzn, kobiet i dzieci i wcale nie troszczą się o ich los. Dzisiaj trafiają się Polacy wypełnieni płomiennym patriotyzmem, przejęci miłością Ojczyzny (obowiązkowo przez duże O), a zarazem, wydawałoby się, dość obojętni na los jej obywateli

Nie jest tajemnicą, jaki to los. Pisze już o tym także oficjalna, rezimowa prasa

Nie ma gdzie mieszkać, obecne pokolenie 25-latków wprowadzi się do własnych mieszkań w wieku lat 45. Albo i nie. Brak miejsc w żłobkach i przedszkolach, w szkołach dzieci uczą się na zmiany, za mało jest szkół średnich, za mało miejsc na uniwersytetach. W wysciugu po jakiś dyplom, po godziwy zawód, znaczny procent odpadnie po drodze, jeszcze przed półmetkiem

Plące są głodowe, na rynku chroniczny brak towarów. Bardzo wiele rodzin nie jest w stanie zapewnić dzieciom odpowiednich warunków rozwoju, wśród dzieci szerzą się gruźlica i krzywica. Brak łóżek

szpitalnych, foteli dentystycznych, strzykawek, miejsc na wczasach i miejsc w autobusie, brak książek i pomidorów, kin i kalafiorów, punktów usługowych i telefonów. Jak zawsze, od momentu powstania Polski Ludowej, brak papieru toaletowego (Poprawka! Według wiadomości z ostatniej chwili, w Warszawie papier toaletowy pojawił się w obfitości. Wyłącznie za dolary). I jak zawsze, nie brak wódki

Ludzie starzejają się przedwcześnie i przedwcześnie umierają. Nie nadających się do produkcji państwo traktuje jak odpadki

Kraj, doprowadzony przez rządzących do krawędzi ruiny, nie jest w stanie zapewnić godziwego minimum egzystencji swemu przeciętnemu obywatelowi, a jednocześnie szczyści się fenomenalnie wysokim, jak na Europę, przyrostem naturalnym

Taki to los

Ale może ci wszyscy ludzie są potrzebni w kraju po to, by wreszcie zacząć budować świetlaną przyszłość, może więc ich obecność na ziemi praojców jest potrzebna jako patriotyczny akt poświęcenia się dla dobra przyszłych pokoleń?

Fakty temu przeczą. W Polsce panuje bezrobocie, w tej chwili jest to bezrobocie ukryte. Tam, gdzie roboty jest dla jednego, pracuje często trzech, za głodowe płace. Według informacji z niedawnych numerów *Życia Warszawy*, dobranych zupełnie przypadkowo, w przemyśle lekkim i chemicznym brak surow-

cow sprawił, że wiele zakładów zamykały działy produkcyjne, a zatrudnionych w nich robotników odsyła do domu, gdzie mają czekać na wiadomość, czy już dowieźli surowiec. Podobnie dzieje się w innych gałęziach przemysłu. Dla pracowników akordowych i ich rodzin jest to finansowa klęska. Inżynierowie dorabiają malowaniem kominów i myciem okien, inni korepetycjami i roznoszeniem mleka

Jeśli reforma gospodarcza posunie się dalej, jeśli stanie się prawdziwą reformą, to wydajność pracy będzie się osiągać nie przy pomocy łopaty i kilofa, lecz przy pomocy nowoczesnego sprzętu, sprowadzonego z najbardziej rozwiniętych krajów. Wielu ludzi będzie się zwalniać z pracy. Będzie bezrobocie jawne. Tak czy inaczej, kraj będzie miał wielu ludzi zbędnych, niepotrzebnych, niezdolnych do utrzymania rodziny, ludzi dla których nie będzie pracy, mieszkań, kiełbasy ani nawet ławek w parku

W jakim stopniu będą się ci ludzie przyczyniać do budowania lepszej przyszłości? Z konieczności nieproduktywni, lub nie w pełni wykorzystani do pracy społecznie użytecznej, będą tylko obciążeniem dla gospodarki kraju, często dla swych rodzin, a wszyscy będą wiedli życie zubożające pod każdym względem, życie deformujące. Bo to nie emigracja deformuje, wbrew temu co twierdzi Ewa Berberyusz w *Tygodniku Powszechnym*. Deformuje egzystencja w ślepych zaułku w kraju

Ludzie zbędni będą przy tym dogodną dla władzy bazą rekrutacyjną dla aparatu przemocy, ZOMO, Służby Bezpieczeństwa, milicji, ORO. Będzie ich można wykorzystywać w konfliktach społecznych do szachowania i terroryzowania innych grup społecznych, "dorobkiewiczów", studentów, każdego, na kogo poszczuje rząd. Będą też bazą dla podziemia kryminalnego

Jeśli więc ktoś ma szansę na wyjazd, to może wypadałoby się z tego cieszyć?

Zamiast rozpychać się łokciami w kolejkach nad Wisłą, wiecznie walczyć przeciwko innym rodakom o metry kwadratową powierzchnię mieszkalną, wizytę u lekarza, rolkę papieru klozetowego, emigrant niemal od pierwszej chwili po osiedleniu się zacznie przysyłać do kraju dolary. Za te dolary ktoś po pewnym czasie sprowadzi z zagranicy cegłę, beton, stal, zbuduje dom. Kupi traktor. Kupi jakąś maszynę i założy warsztat

Z punktu widzenia interesu polskiej gospodarki trudno dostrzec, w jaki sposób emigracja może być dla Polski stratą. Natomiast wyraźnie widać gospodarcze korzyści, płynące dla kraju z emigracji

Może jednak emigrowanie z kraju to strata polityczna, pomniejszenie szansy na wybitcie się na niepodległość, na obalenie tyranii? A może emigracja to strata dla polskiej kultury? Są to osobne tematy, trzeba będzie do nich powrócić

JACEK ADOLF

PRAWDZIWE OBLICZE GŁASNOŚCI

Grupa emigrantów politycznych z ZSSR, przebywających na Zachodzie, pisze na łamach *New York Times* a w niedzielę 22 marca, o nowej polityce Gorbaczowa. Autorami tekstu są wybitni intelektualiści i twórcy Wasilij Aksjonow, Włodzimierz Bukowski, Edward Kuzniecowa, Juri Ljubimow, Władimir Maksimow, Ernest Niezwestnyj i Aleksander Zinowiew

Oto tekst ich wypowiedzi

Czy rzeczywiście nową politykę Michaiła S. Gorbaczowa stanowi punkt zwrotny historii, o którym się modlili, sygnalizujący koniec ucisku i niedoli w Związku Sowieckim? Czy też jesteśmy świadkami tylko krotkotrwalej "odwilży", taktycznego odwrotu poprzedzającego następną ofensywę, jak to określił Lenin w 1921?

Prawda, pewną liczbę najgłośniejszych działaczy praw człowieka zwolniono teraz z obozów pracy przymusowej i zesłania. Gest ten należy powitać z zadowoleniem, nie możemy jednak nie dostrzec, że takie selektywne miłosierdzie jest precyzyjnie skalkulowane po to, aby wyrzucić możliwie największe publiczne wrażenie, idąc przy tym na możliwie najmniej uszczuplenie

Jeśli Związek Sowiecki rzeczywiście przeżywa zmianę w swym sercu, to czemu po prostu nie ogłosił generalnej amnestii dla wszystkich więźniów sumienia, zamiast w przeciągu roku załatwiać, pojedynczo, niektóre bardzo widoczne przypadki?

Nie usłyszeliśmy, na przykład, żadnego wyraźnego głosu, potępiającego przestępcze wykorzystywanie psychiatry - najbardziej osławioną z sowieckich metod represji. Nie dojrzelismy też żadnego postępu w sprawie emigracji. Inne pożądane zjawisko to oczywiście to, że Moskwa uznała potrzebę radykalnych reform gospodarczych. Lecz po dziś dzień nie ma żadnych poważnych sygnałów, że się ta reforma gdziekolwiek dokonuje

Jeszcze bardziej pożądane byłoby, gdyby Związek Sowiecki obwiesił, że pragnie zakończyć wojnę w Afganistanie. Ale jeśli Kreml rzeczywiście chce zakończyć wojnę, to czemu po prostu nie wyco-

fa swych wojsk? Jeśli zwleka po to, by zostawić tam stabilny rząd, to czemu nie zezwoli na wolne i uczciwe wybory pod ścisłym nadzorem międzynarodowym? Ponieważ, jak się wydaje, żadne z tych rozwiązań nie zadowala Kremla, zmuszeni jesteśmy do konkluzji, że naprawdę chodzi mu jedynie o stworzenie pozorów, że się wycofuje z Afganistanu

Może największe zaintrygowanie budzi nowa polityka "glasności" (otwartości). W rzeczy samej, wielu ludzi musi ogarniać zdumienie, kiedy w *Prawdzie* czytają tę samą krytykę sowieckiej rzeczywistości, którą jeszcze tylko kilka lat temu potępiano jako "antysowieckie oszczerstwa" i odpowiednio wynagradzano. Także i ta nowa polityka to, do pewnego stopnia, tylko wyciąganie korzyści z tego, co jest koniecznością. Z punktu widzenia sowieckiego reżimu nie ma już dziś sensu utrzymywanie ogromnej, kosztownej maszyny propagandowej na wewnętrzny użytek kraju, gdy mało kto daje wiarę wytworom tej propagandy

Tak więc, *glasność* pomaga sowieckiemu kierownictwu odzyskać zainteresowanie sowieckiej publiczności, a jednocześnie sprawia dobre wrażenie za granicą. Prawdziwa *glasność* musiałaby dopuszczać rzeczywistość, publiczną dyskusję, w której każdy mógłby brać udział, nie lękając się, że zostanie za to ukarany. Innymi słowy, musiałaby to być publiczna gwarancja, zabezpieczająca przed nadużyciami władzy - tymczasem to, co widzimy, to ten sam stary, partyjny monopol na prawdę, z tym, że rozkazano, że na razie prawda ta ma się krytycznie odnosić do samego reżimu. Rozkaz taki jutro może zostać odwołany

Wzmyśmy posmiertną "rehabilitację" kilku wybitnych pisarzy, takich jak Borys Pasternak, Mikołaj Gumiliew i Władimir Nabokow. Zwrocimy uwagę, że wydaje się, iż przywilejem rehabilitacji obdarza się wyłącznie zmarłych, którzy dają gwarancję, że nie powiedzą ani nie uczynią niczego nieoczekiwane. Co więcej, na swoją kolej czeka rzesza mniej szczęśliwych, niezujących pisarzy

To samo można powiedzieć o obecnym zainteresowaniu zwłokami niektórych artystów, takich jak śpiewak operowy Teodor Szalajpin i reżyser filmowy Andrzej Tarkowski, którzy zmarli jako emigranci i których władze - wbrew ich kategorycznie wyrażonej ostatniej woli, rozpaczliwie próbują repatriować

Trudno nazwać wolnością kulturę tę makabryczną scenę, na której porywa się zwłoki, tak, jak wolności kultury nie stanowią zaproszenia dla kilku wybitnych emigrantów, by wrócili "do domu", jak marnotrawni synowie, a zapomni się o ich przeszłości

W końcu nikt nie przeszkadza Związkowi Sowieckiemu rozpowszechniać książki i płyty emigrantów lub pokazywać ich filmy, sztuki i obrazy. Gdyby publiczności sowieckiej zwyczajnie pozwolono na dokonywanie własnego wyboru, nie byłoby potrzebne zakulisowe pertraktacje władz z emigracyjnymi artystami i pisarzami. Można by zapomnieć o przeszłości, ale jak ktokolwiek może zapomnieć o nadal wszechobecnej kontroli partyjnej - zwłaszcza po zakosztowaniu wolności na Zachodzie?

W końcu przypuszcmy, że zrealizowano by najsmielszą dotychczas sugestię Gorbaczowa - czyli bardziej wolne wybory w partii. Taki wielki skok na przód dałby ludziom sowieckim tylko to, czym obecnie czarni cieszą się w Afryce Południowej: 7 procent ludności miałyby "wolne" wybory dla samych siebie

Jest faktem, że przywódcy sowieccy mogliby pozwolić sobie na jeszcze większy, tymczasowy "odwrot", niż ten, który w obecnej chwili wywołał tyle nieuzasadnionych nadziei, a czyniąc to, nie zmieniliby naprawdę istoty reżimu. Mogliby ukroczyć ekscesy wymiaru sprawiedliwości w sprawach kryminalnych, pozwolić na o wiele większą emigrację, i wycofać się z Afganistanu. Mogliby nawet wydać *Archipelag Gulag* Aleksandra Solżenicyna. Mogliby nawet stać się tak "wolni" i "kapitalistyczni" jak Polska, Węgry, Jugosławia lub Chiny

Prawdziwe pytanie, które teraz trzeba zadać, to nie to, jak daleko pojdzie "odwilż", ale jak długo potrwa. Albowiem, odmiennie niż Węgry i Polska, Związek Sowiecki nie żyje w cieniu Wielkiego Brata, który może pospieszyć na ratunek i, odmiennie niż Chiny, ma całą czeredź młodszych rodzeństwa, którym się musi zajmować

Ludzie Zachodu nie rozumieją, że gdyby przywódcom sowieckim rzeczywiście zależało na radykalnych zmianach, to

Dokonczanie str 16

PISZĄ O NAS

Tad Szulc, znany amerykański dziennikarz polskiego pochodzenia, tak pisze o obecnej Polsce pod rządami Jaruzelskiego (*New York Times*, 17 marca 87)

Amnestia była punktem zwrotnym w prosolidarnościowej historii Polski, zmusiła administrację Reagana do zrewidowania swej polityki. Generał Jaruzelski, którego kiedyś sekretarz obrony Caspar W. Weinberger oskarżył o to, że jest sowieckim generałem w polskim mundurze, nagle przestał groźnie jawić się jako okrutny i groteskowy dyktator w ciemnych okularach

Obecnie reżim toleruje więcej opozycji, rozbieżności poglądów i "rownoległych instytucji" (podziemna prasa i książki wydawane w podziemiu, prywatne uniwersytety, itd.) niż jakiegokolwiek innego państwa komunistycznego. Jest jasne, że wylania się jakas forma politycznego pluralizmu - co w obozie marksistowsko-leninowskim jest zjawiskiem oszałamiającym. Absurdem jest oczekiwać, że w dającej się przewidzieć przyszłości w Polsce będzie demokracja typu amerykańskiego, co w końcu zrozumiała (amerykańska) Administracja, w nowy sposób myśląc o swej polityce Wschód-Zachód

Tyle amerykański dziennikarz. Czy jednak te okulary nie są zbyt różowe? Jest różnica między udawaniem, że się wprowadza pluralizm polityczny a wprowadzaniem go naprawdę

SZWEDZI TEŻ ZBROILI IRAN

Szwedzkie firmy przez wiele lat dostarczały broń do krajów prowadzących wojny. Jeden z głównych świadków w tej sprawie wpadł w tajemniczych okolicznościach pod nadjeżdżające metro.

Okolo 40 osob czekających na peronie stacji głównej sztokholmskiego metra, było świadkami tego wypadku. "Odchylając się do tyłu, upadł prosto pod nadjeżdżający pociąg" - twierdzi motorniczy lokomotywy.

Ofiarą był bardzo wysoki urzędnik Ministerstwa Handlu Zagranicznego, podczas sekcji nie wykryto zawału serca, wylewu krwi do mózgu, nie był też pod wpływem alkoholu. Samobójstwo wykluczona zarówno rodzina, jak i przyjaciele.

Przesłuchiwani w tej sprawie świadkowie, których trudno było zebrać w tym zamieszaniu, nie wniesli żadnego jasnego obrazu. Czy mężczyzna potknął się nieszczęśliwie, czy został popchnięty? Jak twierdzi komisarz policji "sytuacja jest niewyjaśniona".

Są jednak fakty, które zaprzeczają jakoby kontradmirał Carl Algernon był ofiarą zwykłego wypadku. Jako inspektor materiałów wojennych sprawował on kontrolę nad produkcją broni w Szwecji oraz wydawaniem zezwoleń na eksport, miał więc do czynienia ze sprawą bardzo trefną.

Urzędnik ten był koronnym świadkiem w trwającym od półtora roku dochodzeniu przeciwko dwóm przedsiębiorstwom, wchodzącym w skład zakładów Nobla, największej kuzni broni w Szwecji, których obrot wynosił równo 10 miliardów koron.

Jego zadaniem było wyjaśnienie w jaki sposób broń i amunicja z przedsiębiorstwa Bofors (specjalność to armaty i materiały wybuchowe) przez prawie 10 lat, mimo przepisów prawnych, są eksportowane do krajów prowadzących wojny, bądź znajdują się w sytuacji kryzysowej, szczególnie na Bliskim i Dalekim Wschodzie.

Sprawa została wykryta przez szwedzką organizację pacyfistyczną, która w maju 1984 r. oskarżyła Bofors o nielegalne dostarczanie broni do Emiratów Arabskich. Tylko w latach 1979-80 wysłano 304 rakiety przeciwlotnicze typu Robot-70 wraz ze sprzętem sterującym na cel. Wprawdzie Bofors zwrócił się do władz o zezwolenie na tą transakcję, lecz nigdy nie otrzymał odpowiedzi.

Złożona skarga przez organizację pacyfistyczną została przez władze oddalona z uzasadnieniem, że organizacja ta "nie została powołana do tego, aby w takiej formie propagować swoją działalność". Jednak aktywiści tej organizacji przedstawili fotokopie dokumentów wykonane przez jednego z bardziej wtajemniczonych pracowników Boforsa. Fotokopie zostały wykonane zanim został on zwolniony z pracy.

Z przedłożonych dokumentów wynikało jasno, że kiedy sprawa zaczynała być głośna, zmieniono po prostu trasę eksportu, wysyłając legalnie broń do Singapuru. Bofors przypuszczalnie był poinformowany, że broń nie była przeznaczona dla singapurskich sił zbrojnych.

Kiedy prokuratura i policja zajęły się wreszcie sprawą, znaleziono długą listę, która mogła ich naprowadzić na ślad podejrzanych interesów Boforsa. Liczące około 6000 stron akta sprawy są tajne. Jednak niektóre przykłady "rozległych siatek przemysłowych w Szwecji" dotarły do prasy. W 1982 r. przemycił Bofors przez Singapur do Tajlandii 22 działa przeciwlotnicze. W 1985 r. sprzedano od 200-400 rakiet Robot-70 do Iranu. Niejasne jest narazie co dzieje się z 40 działami okrętowymi, które w 1980 r. Bofors dostarczył do Singapuru. Według danych światowych Singapuru w ostatnim dziesięcioleciu został wyposażony tylko w jeden statek wojenny, a pozostała flota nie została zmodernizowana.

Podczas kiedy śledztwo już było w pełnym toku, podejrzani zostali także skierowani na bliźniaczą firmę Nobel-Chemie. Zachodni Niemcy i włoscy celnicy odesłali cały wagon z amunicją i materiałami wybuchowymi z powrotem do Szwecji. Podobny transport kierowany do NRD zatrzymali celnicy szwedzcy w Trelleborgu.

Transporty te były przeznaczone głównie dla Iranu. Handlarz bronią Karl-Erik Schnitz z Malmö przyznał, że złożył takie zamówienie u Boforsa. Tylko w 1984 r. zostało przesłane przez Jugosławię 200 ton materiałów wybuchowych do prowadzącego wojnę Iranu.

Wartość ujawnionych interesów pomiędzy Nobel-Chemie a Iranem jest szaco-

wana na czwarte miliona koron. W rzeczywistości zyski te mogą być jeszcze wyższe. Według belgijskich celników, szwedzkie firmy zorganizowały kartel składający się z niemieckiej firmy Dynamik Nobel, holenderskiej Muiden Chemie i belgijskiej PRB, które przez Singapur i Brazylię zaopatrywały irańskie siły zbrojne w amunicję.

To, że przedstawicielom tych firm udawało się tak długo prowadzić swoją działalność, dla przedstawicieli pacyfistów Henrika Westendera, nie jest czymś zdumiewającym. Koncern z siedzibą w Karlskoga jest największym pracodawcą w całej okolicy, jest popierany przez wierne związki zawodowe i był uznawany jako "twierdza niemożliwa do zdobycia". Firmy te, mówi Westender, mogły swoją "kryminalną działalność systematycznie rozwijać, ponieważ były przyzwyczajone do tego, że nigdy nie będą kontrolowane".

Ich przedstawiciele z ręcznie wykorzystywali szwedzki dyletancki system bezpieczeństwa.

W przeciwieństwie do Szwajcarii, Szwecja wykorzystuje swoją pozycję państwa neutralnego, walcząc szeroko o rozbrojenie, naciska na położenie tamy handlu bronią, szczególnie z państwami Trzeciego Świata. Te szczytne hasła miały potwierdzać dystans jaki dzieli Szwecję od tegoż handlu.

Produkcja broni w Szwecji miała służyć tylko dla obrony własnego kraju, byłoby to jednak krótkie serie, co jest bardzo kosztowne. Produkowanie długich serii umożliwia obniżanie cen, jest konkurencyjne na rynkach światowych - idzie zatem o eksport. Dlatego też kontrolerzy broni przymykali często oko.

Sam premier Olof Palme, parę tygodni przed śmiercią, w lutym 1986 r., przyczynił się do największego zamówie-

nia dla firmy Bofors, zamówienie jakie kiedykolwiek Szwedzi otrzymali - dostarczenie dla armii indyjskiej 155 mm haubic, wartości 8 miliardów koron.

Najbardziej niespodziewane w tej sprawie jest to, że transakcja została zawarta w New Delhi, w dniu debaty nad "Komisją Rozbrojeniową Palme".

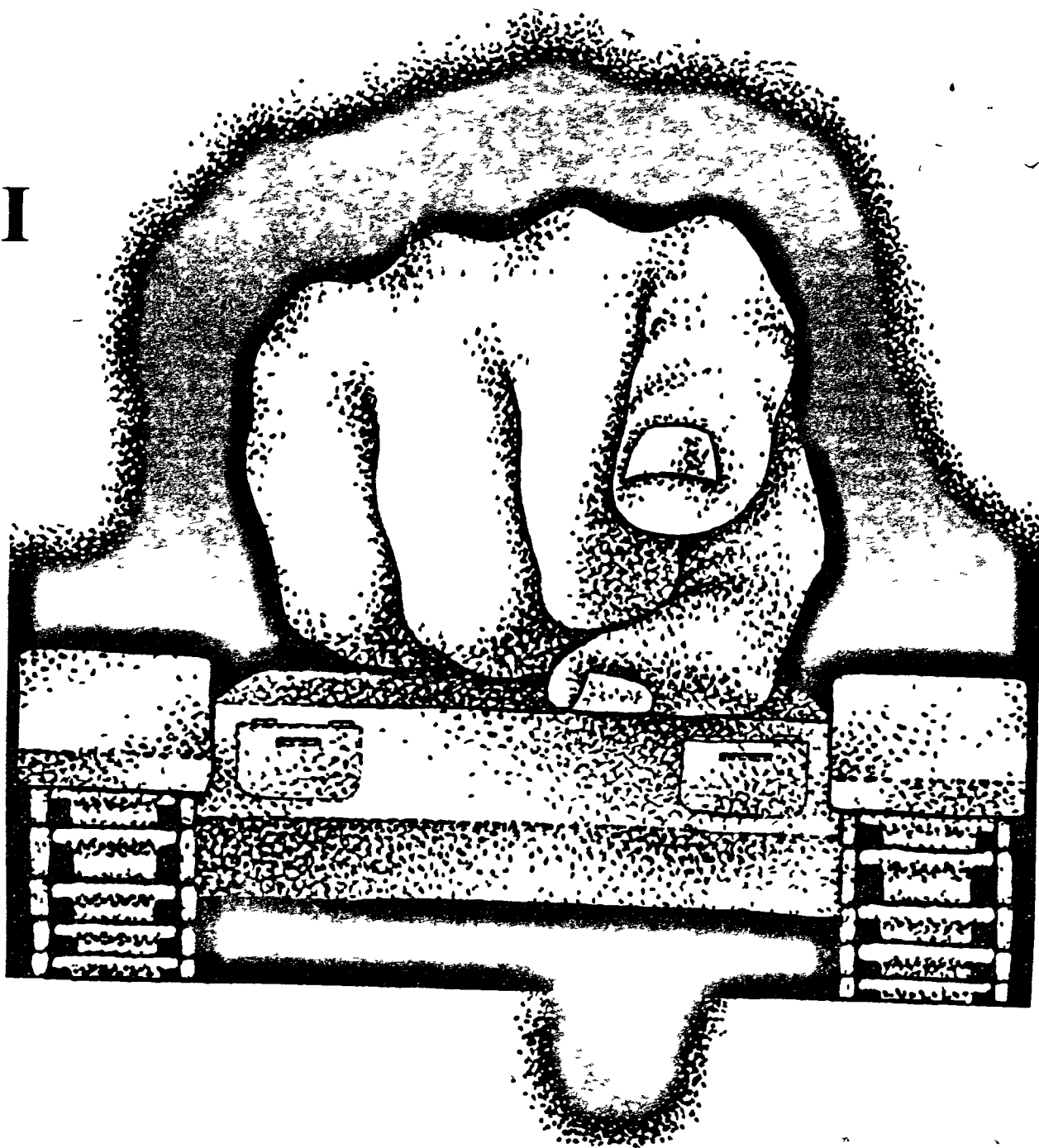
Kiedy wypłynęła sprawa przemytu przez Singapur, szef firmy Bofors przejął całą odpowiedzialność na rządy. Nie powinni oni udzielić zgody na eksport broni, jeżeli uczynili to w przypadku Singapuru "to jest to ich moralny ból głowy, nie nasz".

Przeciwko oskarżeniom prokuratury, przedsiębiorcy bronią się powołując się na zmarłych świadków. Zarówno tragicznie zmarły Algernon, jak i zamordowany Palme wiedzieli o tych interesach i milcząc na nie przyzwalałi Palme, który na osobiste polecenie sekretarza generalnego ONZ występował jako rozjemca walczących stron Irak-Iran, według oświadczenia jednego z przedstawicieli Bofors, chwalił system transportu przez Singapur. Było to do tej pory pokryte milczeniem.

Wiele z takich obciążen przedstawicieli Boforsa mogło zostać obalone przez Algernona. Kontradmiral był w latach 70-tych odpowiedzialny za informację wojskową i zbrojeniową w Szwecji, lecz jako inspektor produkcji zbrojeniowej stał niezłomie po stronie Boforsa i Nobel-Chemie. Jednak według najnowszych przypuszczeń handlarz bronią z Karlskoga, kontradmirał nigdy by tego nie potwierdził, śmierć Algernona dostarczyła im zatem krótkiego oddechu. Śledztwo od początku przedłuży się o parę miesięcy.

Tłum S. CECH

Der Spiegel 9.02.87

LISTY

Szanowna Redakcjo,

Po przeczytaniu notatki Pana Aleksandra Piekarskiego "PUNO czyli Polski Uniwersytet na Obczyźnie" - Echo Tygodnia Nr 227, 26 lutego - 4 marca 1987 - zdecydowałem się do Państwa napisać

Uważam, że idea powołania Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie w Toronto, jest jak najbardziej godna poparcia. Jeżeli taki uniwersytet powstałby w naszym mieście, byłby na pewno zainteresowany kontynuacją studiów. Moim zdaniem placówka taka powinna powstać w Toronto, jako że miasto to skupia dużą liczbę Polaków. Przypuszczam, że wielu młodych ludzi, zwłaszcza tych, którzy przybyli do Kanady w ostatnich latach, skorzystałoby chętnie ze studiów w tej pozytywnej placówce naukowej. Poza tym uniwersytet mógłby być ośrodkiem krzewiącym polską naukę, kulturę oraz język w środowisku kanadyjskim.

W niedalekiej przyszłości mam zamiar kontynuować studia na jednym z kanadyjskich uniwersytetów. Celem moich studiów byłoby badanie dotyczące emigracji polskiej w Kanadzie i USA, rozpatrywane w kontekście historyczno-politycznym. Studia w tej dziedzinie chciałbym kontynuować w Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie.

Bardzo proszę o przesłanie adresu PUNO w Londynie oraz jego oddziału w Chicago. Jeżeli adresem takim Państwo nie dysponujecie, proszę odpowiedzieć na pytanie, gdzie ewentualnie w tej sprawie mogłbym się zwrócić. Chciałbym nawiązać korespondencję z wyżej wymienionymi placówkami naukowymi, celem uzyskania wiadomości na temat studiów. Poza tym przypuszczam, że uniwersytet w Londynie oraz jego oddział w Chicago, dysponują bogatym zestawem wiadomości oraz danych statystycznych dotyczących polskiej emigracji na kontynencie północno-amerykańskim. Dane te chciałbym wykorzystać w trakcie moich studiów.

Na zakończenie chciałbym podziękować Redakcji za terminowe przesyłanie Echa Tygodnia oraz za bardzo ciekawe artykuły ukazujące się na łamach tygodnika.

Z wyrazami szacunku
LESZEK KIELAR

Czujmy po polsku, ale działajmy po angielsku

Przytomny artykuł P Kij w numerze 227 z 4 marca br porusza potrzebę wypowiadania się na łamach pism kanadyjskich przez Polaków. Słusznie. Kto ma w naszym imieniu przemawiać? Słuszna jest również potrzeba kształcenia młodego pokolenia na przyszłych działaczy politycznych. Chciałbym do tego jeszcze dodać dwie bardzo ważne, a wydaje się zaniedbane aspekty działalności.

Pierwsze to czynny i liczny udział w ramach istniejących w Kanadzie partii politycznych. Nie wystarczy głosować i popierać kandydata polskiego, jeśli taki się znajdzie - trzeba i to bardzo trzeba angażować się czynnie w pracach partii. Trzeba korzystać ze sposobności i nasświetlać polskie zagadnienia według polskiej racji stanu. Grupa ukraińska stosuje to od dawna i dobrze na tym wychodzi. Partie polityczne inaczej się ustosunkują do opinii wyrażanych przez własnych członków aniżeli do opinii tylko sympatyków, którzy próbują wygrać koniunkturę wyborczą.

Druga sprawa - to P R, czyli public relations. Przy Zarządzie Głównym KPK i przy Zarządach Okręgowych są różne komitety, ale czy istnieje sprecyzowany i nastawiony na tzw. lobby'ing dział PR? Dokąd zył sp. plk Sznuć w Ottawie pełnił On wiernie funkcję nieoficjalnego ambasadora. Czy ktoś Go zastąpił?

Public relations - nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z ludźmi, którzy "robią" politykę, to wydaje mi się istotne zadanie Kongresu na naszym terenie. Fundusze powinny się na to znaleźć, a może nawet są. Odpowiednie używanie rezerw ludzkich do odpowiedniego celu - to jest też okoliczność warta starannego przygotowania. Dlaczego np. młody i zdolny prawnik, pochodzenia polskiego, jest "zakwaszony" w redakcji kustykającego tygodnika? Czy naprawdę stac na takie marnotrawstwo? Kwestia wynajdywania młodych ludzi i sterowania ich do przyszłej akcji. W książce o senatorze Hajdaszu - autorka Aleksandra Ziółkowska przedstawia rolę jaką spełnił zany i mądry ks. Stanisław Puchniak w kształtowaniu osobowości przyszłego senatora. Na pewno jest więcej takich księży - niechże zaczną działać.

Z głębokim poważaniem
A ŁAGOWSKI

Olimpiada dla łyżwiarki z Olimpi

Wielkimi krokami zbliża się święto sportowców całego świata jakim będą XV Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Calgary.

My młodzi mieszkańcy Kanady, poprzednio Ziemi Elbląskiej, chcemy aby przedstawiciel Ziemi skąd my jesteśmy, mógł w nich uczestniczyć (zawsze to będzie przyjemniej) i chcemy pomóc finansowo PKOL-owi, Elblągowi, klubowi sportowemu Olimpia aby młodzieńca 16-letnia łyżwiarka RENATA REKAS mogła być uczestniczką tej Olimpiady.

Renata jest wielką nadzieją polskiego łyżwiarstwa szybkiego, wychowaną przez p. Kazimierza Kalbarczyka, podobnie jak wcześniejsze medalistki olimpijskie Helena Pilejczyk i Elwira Seroczynska czy najlepsza obecnie w Polsce Erwina Rys-Ferenc.

Na ostatnich Mistrzostwach Polski Seniorów Renata zajęła 3 miejsce w wieloboju, chociaż jeszcze przez cztery lata będzie juniorką (w tym samym wieku jest się do 20 lat).

Intencje są, chętnych dla poparcia tej pięknej inicjatywy, myślimy, że nie zabraknie, dlatego też prosimy o wsparcie finansowe byłych Elblązan i nie tylko. Wiedząc, że byli Elblązanie mieszkają w dużych miastach jak Sławomir Kunicki i Adam Jarczewski w Toronto, Leopold Tomaszewicz w Montrealu, Eugeniusz Grzesiuk w Vancouver, czy Jerzy Duda i Tadeusz Szafranski w Nowym Jorku, i rozpropagują akcję, spodziewamy się, że nasz apel nie pozostanie samym w sobie.

W obecnej chwili na ten szczytny cel mamy już \$ 300 00 od M. Kaczor, W. Osuch i J. Rudy, każdy po \$100,00.

Osoby, które przekażą \$50 00 lub więcej otrzymają proporcjonalnie Olimpię Elbląg. Pieniądże prosimy przesyłać "Money Order" lub czekiem.

Zakończenie zbiórki pieniędzy planujemy w połowie czerwca, po czym listę ofiarodawców zamieszcimy w prasie polonijnej i w Wiadomościach Elbląskich. Wszelkie informacje i zapytania w tej sprawie prosimy kierować do:

Mirosław Łączor, tel 403-233-0829,
708 - 339 - 13 Ave S W Calgary, Alta
T2R 0K3
lub

Jerzy Rudy, tel 403 - 249-2670
3758 Richardson Way S W Calgary,
Alta, T3E 6X4

Łączymy serdeczne elbląsko-sportowe
pozdrowienia
JUREK RUDY
i MIREK KACZOR

Aleksander Krawczuk - działacz niepartyjny?

Nawiązując do kilku artykułów i wzmianek zamieszczonych w kilku ostatnich numerach "Echa", a dotyczących nowego ministra kultury prof. Krawczuka chciałbym przekazać pewne opinie o nim znane mi z czasów studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Otoż uważam, że generalnie pochlebne uwagi nawiązujące do rzekomej "otwartości" i "liberalizmu" nowego ministra są dla niego zbyt łaskawe.

W latach 1977 i 1978 kiedy rodziły się Studenckie Komitety Solidarności Aleksander Krawczuk jako członek Rady Wydziału Filozoficzno-Historycznego UJ nie odznaczał się w żaden sposób "liberalizmem". W głosowaniach był zawsze po stronie aparatu, którzy domagali się akcji dyscyplinarnych wobec studentów - rzeczników SKS. Jednocześnie wielu studentów, którzy mieli z nim zajęcia podejrzewało, że jest SB-cką "wtyczką".

Oczywiście jego nieprzynależność do PZPR-u nie świadczy, że nie jest on drobnym pajacykiem bolszewików. Wszak J. Urban również do PZPR-u nie należał.

Myślę, że warto te opinie o p. Krawczuku znać czytając nowe doniesienia o jego działalności jako ministra kultury PRL-u.

Z poważaniem
M OBARA

JOANNA DZIEGIELEWSKA-KRZYSIEK, absolwentka Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz Architektury Politechniki Gdańskiej, reprezentująca najnowszy nurt współczesnego malarstwa polskiego, serdecznie zaprasza na **WYSTAWĘ** swoich prac w hotelu **VALHALLA INN**, 1 Valhalla Road, Etobicoke (Highway 427 & Burnhamthorpe Rd.)

Uroczyste otwarcie wystawy, z udziałem malarki przyjeżdżającej z Polski, odbędzie się **5 KWIETNIA (niedziela), 1987, od 3 do 5 po południu.**

Wystawa trwa do 30 kwietnia (7 dni w tygodniu, w godzinach 9-21)

RECENZJE

'W DNI ŚMIERCI JEGO'

"Człowiek bez wiary jest jak więzien, który nie wie, z jakiego paragrafu siedzi. Wszyscy biorą go za szpicla"

"Cmentarze" M H

Nawet najbardziej odporni na słowo pisane powinni ustąpić. Zostawmy te nasze wieczorne wpatrywania się w wykazy bankowe, zaprzestajmy dochodzenia kto kogo za ile, gdzie i kiedy, chociaż na krótko, bo oto przed państwem czterotomowy zbiór opowiadań Marka Hłasko nazywanego polskim James'em Deattem. Twórczość tego niezmiernie interesującego pisarza była skrętnie ukrywana przez nadzór wydawnictw polskich, aż do ubiegłego roku kiedy to na fali "zjawisk nieprzewidywanych" przebiegły czytelnik mógł zdobyć ten cenny zbiór dostępny również na Zachodzie. Hłasko zarzykował i w 1958, będąc na stypendium w Paryżu, drukuje w Instytucie Literackim dwa sztandarowe opowiadania "Cmentarze" oraz "Następny do raju", opowiadania których treść kolidowała z "krystalicznie czystym" ideałem socrealizmu. Bezkompromisowo kreuje bohatera którego przeżywa i którym się staje zgodnie z drobiazgowo przemyślanym scenariuszem.

Soczyste refleksje zaczerpnięte z życiowych doświadczeń zwało toczą akcję kolejnych opowiadań. Jego paryskie komentarze do polskiej rzeczywistości drugiej połowy lat pięćdziesiątych spotkały się z ostrą krytyką krajowych interpretatorów życia literackiego. Odważył się polemizować z tym co już dawno zostało ustalone przez ideologów od maszyn z sercami i pejzazy z radosną młodzieżą następnego planu gospodarczego. Odrzucił wezwania powrotu do kraju i z zarzutami jakie stawiała mu krytyka chciał rozprawić się na Forum Wolnego Świata.

Przebywał w Izraelu, a następnie przemierza Europę aby ostatecznie zasmakować kalifornijskiej przygody.

Barwne opowiadania, wyposażone w rozważania egzystencjonalne w rodzaju tych Heideggera czy Sartre'a, definiują świat i życie ludzi dla których emigracja jest tylko jeszcze jedną stosowną okazją do interpretacji nowego stanu w jakim się znajdują.

Impulsowny bohater często grający na przegranej, gdzieś poza zasięgiem fabuły pozytywny, nawet optymistyczny, wierzy rehabilitując siebie i usprawiedliwiający czyny innych.

Bogaty materiał, obfitujący w ciekawe studium społeczne lat pięćdziesiątych, szczegółowe analizy postaci sprawiają, iż czytamy następne strony zbioru z rosnącym zafascynowaniem. Szczerość i nieklamana siła przekazu sprawia, że autor staje się nam bliskim, a jego bohater opowiada o nas samych. Az wreszcie nie sposób uniknąć wrażenia, że Hłasko był jednym z nas, szukającym życia w prawdzie, którą wolno mu było wybierać w sposób nieskrępowany. Nie wykorzystał szansy jaką była propozycja pracy na jednym z amerykańskich uniwersytetów, pracy która gwarantowała status społeczny. Hłasko początkowo rozpoznawalny jako trubadur młodego pokolenia, utracił przychylnosc patronów tylko dlatego, że chciał mówić prawdziwym głosem społeczeństwa, a przecież arogancki wrzask suflera dochodził z innej strony.

TOMEK WÓJTOWICZ
Calgary

P.S. Zainteresowanych twórczością Marka Hłasko kieruję do **KSIĘGARNIA SPK, PCA Publications LTD 238-246 KING STREET, LONDON, W6 ORF** lub **ORBIS BOOK (LONDON) Ltd 66 Kenway, Road, London Sw = ORD, England** oraz **INSTYTUT LITERACKI, 91 av de Poissy, Le Mesnil-le-Roi, 78600 Maisons-Laffitte, France**

Oczywiście jak każda przyjemność, książka kosztuje

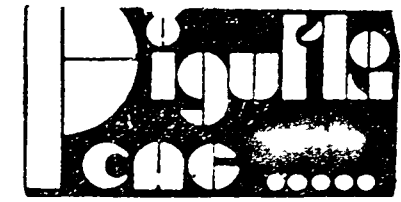

Msza Sw. za Ojczyznę

ia 29 marca o godz 5-tej po poł odbę-
e się tradycyjna Msza sw za Ojczyznę
osciele sw Teresy - Lakeshore Blvd
st rog 10th Street

Serdecznie zapraszamy Polonię do
najliczniejszego udziału

Duchowienstwo Rz Kat
i Komitet Organizacyjny KPK
Okręg Toronto

ŻE W KIESZENIACH DELEGA-
W NA WALNE ZEBRANIE KPK
branie wyborcze KPK Okręg Toronto,
którym pisaliśmy w zeszłym tygodniu

oło prawie cały dzień z przerwą na lun-
OTOZ WŁASNIE LUNCH Przed
oma laty, na podobnym zebraniu
zdy delegat wysupłał z kieszeni dzie-
c dolarów i z czystym sumieniem
iałal z talerza zapłacone przez siebie
nie W tym roku Okręg Toronto wspa-
łomyślnie zafundował lunch dla

zyskanych zebranych - około 40 osób, po
nie, jak się później okazał 10 dola-
w od łebka, a raczej od talerza

dczas jedzenia rozmowa toczyła się na
naty polskie liczba bezdomnych w
lsce, garkuchnie wydające bezpłatne
lop-zupki dla najbiedniejszych, los bez-
otnych itd PIGUŁKI jedząc czuły,
im ten zafundowany przez KPK scha-
szczak rośnie w ustach i staje kocią w
rdle Pod koniec zebrania, w wolnych
noskach zaproponowaliśmy aby KPK
czyzył biorących udział w zebraniu
czywistym kosztem obiadu, a pienią-
e ze swojego budżetu, przeznaczone na
lenie, przekazał dla najbiedniejszych
Polsce Delegacji wniosek przyjęli dosyć
asno, "władzom" nie wypadało wyco-
wac się z bezpłatnego poczęstunku, więc

koncu, krakowskim targiem, posta-
wiono zebrać wolne datki i sumę tę
zeznaczyć na proponowany cel Przy
jsciu koło koszyka z pieniędzmi nie
obserwowano nadmiernego tłoku
EBRANO AŻ 65 dolarów! PIGUŁKI
ły czek na \$10, a więc na pozostałych
oło 39 delegatów przypada \$55 - PO
E CAŁE POŁTORA DOLARA NA
ELEGATA! Drodzy Czytelnicy - dziś
mentarza nie będzie

IST ADOPTOWANEGO Jeden z
optowanych pisze po otrzymaniu pacz-
Bog zapłać Panu za tak dobre serce
przysłanie tak wspaniałej paczki W
mu zostawiłem tylko 1 kg cytryn i 1 kg
maracny, a resztę sprzedałem ze
zględu na brak innych koniecznych rze-
y, bo nam jest naprawdę ciężko

=====
edagują z ramienia Polish Canadian Ac-
on Group, Anna i Stanisław Dubiscy,
l 925-8128 Oczekujemy telefonów od
isznych Czytelników w sprawach błahych
waznych Biuro PCAG, 192 Garden
ve, czynne jest we wtorki od 10 do 18
el 588-1659 P O Box 55, Station "V",
oronto M6R 3A4

KASETY Z PODZIEMIA

Duży wybór kaset z podziemia Pio-
nki między innymi Kaczmarek, Kelus,
Jeyff, Sikora

atyra Fedorowicz, Zaorski, Stanisław-
ki

ublicystyka J Gall, L Tyrmand, M
łasko

eatr "Wzlot" - Teatr Osmeego Dnia

Cena 8 dol plus 1 \$ na wysyłkę
informacje i sprzedaż

Przykorski, 4760 Cote des Neiges #314
Montreal, H3V 1G3, tel (514) 735-5974

CAŁKOWITY DOCHOD NA POMOC
"SOLIDARNOSCI" W KRAJU

KOMUNIKATY

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH
RODAKOW NA
**TEGOROCZNE REKOLEKCJE
WIELKOPOSTNE**

w parafiach polskich, obsługiwanych
przez Misjonarzy Oblatów
Maryi Niepokalanej

Temat rekolekcji

**"Rola świeckich w misji
Kościoła wpływająca
z Sakramentu
Chrztu Świętego**

Kardynał NEWMAN napisał głębokie
słowa

"Stworzony jestem, aby być i doko-
nac tego, do czego nikt poza mną stwo-
rzony nie został Mam swoje miejsce w
planach Bozych, w świecie Boga, miejsce,
które ja jeden tylko zajmuję Mam swoje
własne posłannictwo, więc jestem potrze-
bny Bogu, dla dokonania Jego planu,
rownie potrzebny na moim miejscu, jak
Archanioł na swoim "

Czy już kiedyś w życiu zastanowiłeś się
nad swoim zadaniem, jakie masz w życiu
do wypełnienia? Nad swoim powołaniem,
przez które wypełniasz Boże zamierzenie
wobec siebie, wobec Kościoła do którego
od chwili Chrztu sw należysz i wobec
Świata?

W rozważaniu słowa Bożego w czasie
tegorocznych REKOLEKCJI WIELKO-
POSTNYCH poprowadzą nas zaproszeni
z Polski dwaj Misjonarze Oblaci o An-
toni Skwierawski, OMI i o Mieczysław
Hałaszk, OMI Ojcowie Skwierawski i
Hałaszk od wielu już lat przeprowadza-
ją rekolekcje i misje ludowe na terenie
Polski Wraz z nimi zapraszamy Was
wszystkich do udziału w rekolekcjach

TERMINARZ REKOLEKCJI

22-27 marzec -
Parafia Sw Piotra i Pawła, 300 Chaffey
St Welland, tel 734-4824 Ojciec
HAŁASZKO

29 III-03 IV -
Parafia Sw Stanisława Kostki, 12 Deni-
son Ave, Toronto, tel 368-2623
Ojciec SKWIERAWSKI

29 III-03 IV -
Parafia M B Nieustającej Pomocy,
5 Oblate Street, St Catharines, tel
937-4230 Ojciec HAŁASZKO

05-10 kwiecień -
Parafia Sw Kazimierza, 156 Roncesval-
les Ave, Toronto, tel 532-2822
Ojciec SKWIERAWSKI

05-10 Kwiecień -
Parafia Sw Maksymiliana Kolbe,
4260 Cawthra Road, Mississauga,
tel 848-2420 Ojciec HAŁASZKO

Tegoroczne REKOLEKCJE WIELKO-
POSTNE mają ci pomoc w odnalezieniu
swojego miejsca w świecie i w odczyta-
niu woli Bożej

**PRZYJDŹ - POSŁUCHAJ -
BADZ APOSTOŁEM
- MISJONARZE OBLACI
MARYI NIEPOKALANEJ**

"Jeszcze jeden wiersz"

**Młoda poezja polska w Kanadzie
MAGDALENA CZYŻYCKA
KRZYSZTOF KASPRZYK
MAREK KUSIBA
RADOSŁAW SARNICKI**

prezentują najnowsze wiersze
Program prowadzi Edward ZYMAN,
redaktor naczelny "Głosu Polskiego"

ZAPRASZAMY w czwartek,
26 marca, o godz 7 wieczorem do Biblio-
teki High Park, 228 Roncesvalles Ave,
tel 393-7671

WSTĘP WOLNY

ZAWIADOMIENIE

Spółdzielcza Kasa Pozyczkowa
(Credit Union) przy Kole SPK Nr 20, To-
ronto, uprzejmie zawiadamia, że
WALNE ZEBRANIE członków odbę-
dzie się dnia 5 kwietnia 1987 roku (nie-
działa) o godz 3 po południu, w sali SPK,
206 Beverley St, w Toronto
Prosimy o liczny udział

ZARZĄD

231 232

KOMUNIKAT

Federacja Polek w Montrealu za-
wiadamia, z przykrością, ale i z zadowole-
niem, że nakład książki A Borellego
"FATIMA orędzie tragedii czy na-
dziei?" ZOSTAŁ WYCZERPANY
Niestety, nie możemy chwilowo zadowo-
lic naszych klientów, którzy zgłosili za-
mówienie przy końcu lutego br

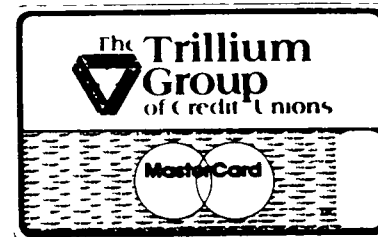
Federacja przystępuje do wydania
drugiego nakładu tej książki, ale trudno
nam w tej chwili powiedzieć, kiedy on bę-
dzie gotów Mamy nadzieję, że nie dłużej
niż kilka tygodni Prosimy więc naszych
klientów, aby uzbroili się w cierpliwość,
gdyż książki zostaną wysłane jak tylko
drukarnia nam je przysle Tymczasem
czeki wszystkich klientów są u nas w de-
pozycie i w każdym razie nie przypadną
Jezeli ktos nie będzie zyczył sobie czekać,
możemy jego czek odesłać w każdej chwili

Mamy jednak nadzieję, że Szanowni
Rodacy zrozumieją, że przerwa w dosta-
wie powstała nie z naszej winy, ale ra-
czej z powodu ogromnego popytu, jakim
cieszy się ta poczytna książka Pierwsze
wydanie zostało wyczerpane w przeciągu
4 miesięcy Prosimy o parę tygodni cier-
pliwości, a mamy nadzieję wszystkich
zadowolicie

**FEDERACJA POLSK
W MONTREALU
OGNIWO NR 9**

MasterCard®
W CREDIT UNION?

TAK!

O szczegóły pytaj we
wszystkich
Oddziałach

**Credit Union
św. Stanisława
i św. Kazimierza**

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor St W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848 4303

**KLUB "DZIEDZICTWO"
ZAPRASZA
na projekcję filmu**

ERNEST BRYLL

WIECZERNIK

DRAMAT NA WIELKI PIĄTEK

w reżyserii

ANDRZEJA WAJDY

W obsadzie aktorskiej Tadeusz Borows-
ki, Krystyna Janda, Krzysztof Kolberger,
Mirosław Konarowski, Olgierd Łukasze-
wicz, Piotr Michalica, Michał Bajor,
Tadeusz Chudecki

Sala parafialna przy kościele sw Stanisła-
wa Kostki w Hamilton

28 MARCA 1987 (sobota) godz 19 15

**NIE POZWÓLMY PACYFISTOM
BY PRAŁI MOZGI NASZYM
DZIECIOM**

**HELP STOP PEACENIKS FROM
BRAINWASHING OUR CHILDREN**

The CANADIAN COALITION
FOR PEACE THROUGH STRENGTH
invites you to join in picketing the To-
ronto School Board offices at 155 College
St, Toronto (just west of University
Ave) at 5 30 on Wednesday April 1
Pickets will carry signs and hand out
pamphlets The occasion is a special
meeting of the Board to consider a pro-
posal, which we support, which calls for a
review of peacenik curriculums now in the
schools

**WITH YOUR HELP WE CAN SUC-
CEED**

ZAWIADOMIENIE

Uprzejmie zawiadamiam że w drugiej połowie
bieżącego roku ukaze się moja kolejna praca

"GDZIE NIEBO SIĘ KONCZY"

Po Wspomnieniach stalowego munduru W
rozbitym szkłe Kochanku siódmej wdowy Wy-
trwali do konca oraz Kawalerach przestworzy
pragnę przedstawić Czytelnikowi dalszy ciąg opo-
wiadania z przygod polskich lotników
Są one wynikiem dokumentacji oraz relacji wspo-
mniennych bohaterów książki którzy w zro-
zumieniu potrzeby zachowania tła historycznego z
okresu walk o niepodległość zezwolili na odtwo-
rzenie obrazu personalnych przeżyć opracowanych
w formie beletrystycznej

W związku z powyższym tak jak w latach
uprzednich opierając cały wysiłek finansowania
nowej pozycji na zyczliwości odbiorcy **rozpisuję
PRZEDPŁATĘ** w wysokości 10 dolarów za egzem-
plarz książki z prośbą o wypełnienie załączonego
kuponu oraz przekazanie go autorowi
Nazwisko zamawiającego ukaze się na liście przed-
płatników

□□□□

Nakład "Wspomnień stalowego munduru" roz-
szedł się całkowicie Pozostałe pozycje są nadal w
moim posiadaniu

Pragnę je zaoferować każdemu przedpłatnikowi po
cenie najniższej to jest 7 dolarów od egzemplarza
W przypadku zamówienia prosilbym o zamieszcze-
nie tytułu na poniższym kuponie przedpłaty

BOHDAN EJBICH

□□□□

KUPON PRZEDPŁATY

Wyciąć i przesłać na adres

**BOHDAN EJBICH
82 Raymond Ave, Toronto, M6S 2B4
Canada**

Załączam sumę _____ dol za egzemplarz
"GDZIE NIEBO SIĘ KONCZY"

Nazwisko przedpłatnika

Adres

Miasto

Uwagi

Kod pocztowy

=====

"Masz 3-stowy Rozlicz się w pieniądzech lub w dolarach"

Te kolorowe papierki wyglądają zupełnie jak prawdziwe pieniądze. Jak w bajeczce "zołty, różowy, niebieski". Tylko, że to już nie bajeczka, nie gadanie czy własna "emisja" ma sens, nie nasiadówki projektowe, nie klisze, letersety od znajomej graficzki, nie sknocione drukarskie smieci.

Leżą przede mną porządnie pospinane bloczki banknotów z kuponami. Z szumnymi napisami "Emisja PCAG", "Fundusz przeznaczony jest na wspomaganie niezależnej działalności w Polsce". Czerwone numery banknotów na jednodolarówkach, pięciodolarówkach, dwudziestkach. Można zapytać, po co ten cały sztafarz. Ludzie na Solidarność, na niezależną działalność w Polsce dawali i dają. Może nie tak hojnie, jak w kraju, moznaby się spodziewać, ale jednak przez te parę lat uzbierała organizacja blisko 30 tysięcy. Na różne sposoby. Zbiórki do puszek, pod kościołem, w sklepach, na demonstracjach, po Mszy za Ojczyznę. Pieniądze z wystaw, przedstawień, sprzedaży chorągiewek, znaczków, z apeli, ogłoszeń w prasie. Różnych akcji.

Pojawiło się jednak zapotrzebowanie na fundusz stały gwarantujący pomoc. Nie tyle charytatywny - bo te potrzeby zaspokaja KPK. Chodzi o fundusz emigracyjny na wydawnictwa niezależne, samokształcenie, podtrzymywanie myśli niepodległościowej w kraju i za granicą. Cel zbliżony do tego na jaki PCAG składała pieniądze do "Kultury", tyle że nasz kanadyjski o ogólnokrajowym zasięgu. Fundusz taki służyłby pomocą w ciężkiej, wymagającej szybkiej reakcji sytuacji, gdy cel charytatywny pokrywa się ze społeczno-politycznym. Mielismy tego smutny przykład, gdy po wybuchu reaktora w Czarnobylu okazało się, że brak funduszy KPK zmusił wiele organizacji, także PCAG, do prowadzenia zbiórek.

Wokół, jak sądzę, słusznej idei narosło szereg rozwiązań praktycznych, o których warto powiedzieć.

Już od dawna w różnych krajach chodziło ludziom po głowie, by na wzór Polski Podziemnej wprowadzić imitacje wartościowych papierów, które zarazem stanowiłyby realny dowód pomocy dla Kraju. Projekt powstał z doświadczeń krajowych i z różnych tutejszych wysiłków. W końcu zdecydowano, że Zarząd PCAG powoła komisję funduszu odpowiedzialną za emisję i rejestrację biletów, utworzy konto w banku o nazwie "Polonia Solidarna". Nadzór nad działalnością komisji przejął Zarząd PCAG oraz KPK Okręg Toronto.

Ustalono zasady działania funduszu. Ustalono, że dyspozycje z konta mogą być dokonywane tylko na podstawie zlecenia Zarządu PCAG w składzie minimum 5 osób. By fundusz stał na solidnych, administracyjnych podstawach przyjęto, że bilety funduszu stanowią druk ściślego zachowania i ich kolejne numery nie mogą się powtarzać. To ważne, przyjęto bowiem, że za każde 100 dolarów wartości nominalnej, ofiarodawca otrzyma 25 dolarów zwrotu (lub jej równowartość w biletach) po stwierdzeniu wpływie należności za bilety.

Idea nawiązuje do tradycji zwrotów podatkowych, różnego rodzaju nagród, tak charakterystycznych dla amerykańskiego rynku. W przyszłości moznaby jeszcze pomysleć o odznakach czy znaczkach

dla tych, którzy wyróżnią się sumami złożonymi na fundusz Polonii Solidarnej.

Organizacje i osoby prywatne mogą rozprowadzać bilety na uzgodnionych warunkach rozliczenia.

Blizsze informacje można uzyskać pod adresem wskazanym w ogłoszeniu obok.

W przypadku rozwiązania PCAG (co się całkiem nie kroci) cały fundusz wraz z ustalonym celem przechodzi do dyspozycji federacji organizacji pro-solidarnościowych lub KPK Okręgu Toronto.

ŻYĆ NIE UMIERAĆ

Nie lubimy myśleć o śmierci.

Mysł o kruchości naszej egzystencji spychamy na dno podświadomości i udajemy, że jesteśmy wieczni, do momentu kiedy grom uderzy blisko nas, ktoś bliski, znajomy, rodzina. Szok stopniowo przemija.

Mozna snuć w nieskonczoność rozważania filozoficzne na temat życia i śmierci i temat będzie zawsze aktualny. Nie o filozofii jednakże chciałabym porozmawiać przez chwilę, ale o zagadnieniach praktycznych ściśle mówiąc finansowych, które związane są ze śmiercią.

Sama jeszcze czasami czuję jak moja polska, sentymentalna natura zrywa się przed traktowaniem śmierci w aspekcie finansowym.

Jednakże rozwiązanie tego aspektu w niczym nie splyca głębi naszych uczuć, a pozwala nam na powzięcie kroków, które złagodzą szok, związany ze śmiercią w rodzinie.

Sprecyzujmy przede wszystkim o jakich potrzebach finansowych, związanych z faktem śmierci, mowa.

Przede wszystkim samo pochowanie zmarłego kosztuje. Koszt pogrzebu może wahać się od \$2000 do \$10,000 i więcej, wchodzi tu w rachubę wydatki o których wiedzą tylko ci co przez to przeszli, a mianowicie zakup trumny, usługi domu pogrzebowego, miejsce na cmentarzu, grob, kwiaty jak i również usługi porządkowe policji (w przypadku dużego orszaku pogrzebowego i tłumu). Śmierć mogła poprzedzić długa choroba - która przyczyniła się do powstania długów (Ratując życie najbliższych nie liczymy się z kosztami).

W wypadku śmierci głównego żywiciela rodziny lub też jednego z głównych żywicieli rodziny (gdzie mąż i żona pracują) powstaje natychmiastowa luka w dochodzie koniecznym na utrzymanie pozostałych przy życiu członków rodziny.

Potrzeby finansowe różnych rodzin nie są jednakowe.

Dla przykładu spojrzmy na potrzeby finansowe przeciętnej rodziny z dwójgim dziećmi, gdzie oboje rodzice pracują i zarabiają razem ok. 50 tys. dolarów.

Popierając wspomaganie niezależnej działalności w Polsce proszę o przysłanie biletów "Polonia Solidarna" na adres:

Imię i nazwisko

N° domu, ulica

Miejscowość

Prov.

Apt

Kod pocz.

Jednocześnie załączam cheque (lub) Money Order na sumę \$

Zamówienie prosimy wyciąć i wysłać na adres

"Echo Tygodnia"

W związku z żywą reakcją na tragedię rodziny państwa Dąbrowskich zwróciliśmy się do specjalistki spraw ubezpieczeniowych pani Haliny Baranowskiej z firmy Prudential z prośbą o przedstawienie nam różnych aspektów ubezpieczenia na życie, kosztów jakie wiążą się z niespodziewaną śmiercią. Uzyskaliśmy wypowiedź, którą drukujemy poniżej. Osoby zainteresowane bliżej tematyką, proszę kontaktować się z panią Haliną pod nr telefonu 622 - 1115 (prosić po angielsku).

O ile po sporządzeniu rachunków stwierdzamy, że obecne środki nie zaspokajają naszych obecnych potrzeb, mamy dwie drogi wyboru. Możemy zdecydować, że w wypadku naszej śmierci rodzina będzie musiała sobie dać radę na własną rękę lub też zapewnić im środki materialne poprzez nabycie ubezpieczenia na życie (life insurance).

Idea ubezpieczenia na życie zrodziła się dawno temu i wyrosła z potrzeb społecznych - zastąpieniu dochodu wytwarzanego przez głównego żywiciela rodziny. Pierwsza taka polisa ubezpieczeniowa została sporządzona w roku 1583 w Anglii.

Oczywiście współczesne polisy są dostosowane do obecnych potrzeb i dzięki szerokiemu zastosowaniu komputerów można dopasować je do potrzeb poszczególnych ludzi.

Są zasadniczo dwa podstawowe rodzaje ubezpieczenia:

1) tymczasowe (term insurance)

2) stałe (whole life)

oraz niezliczone kombinacje tychże.

Ubezpieczenie tymczasowe (term insurance) daje nam zabezpieczenie na wypadek śmierci, jeśli nastąpi ono w okresie zagwarantowanym przez polisę. tzn. ma datę wpływu ważności. Charakteryzuje się ono również niskim kosztem na początku oraz tym, że w miarę upływu lat koszt wzrasta wraz ze wzrostem prawdopodobieństwa śmierci.

Ubezpieczenie stałe (whole life) po prostu nagromadzone fundusze rezerwowe, gwarantuje nam wypłatę sumy ubezpieczeniowej wtedy, kiedy potrzeba - nie ma wpływu terminu ważności. Roczna lub miesięczna składka jest na początku wyższa niż term insurance, ale za to w polisie gromadzi się fundusz, z którego możemy korzystać za życia.

Stajemy w obliczu zadania, w jaki sposób wybrać polisę, która będzie nam odpowiadała, będzie spełniała nasze wymagania.

Punktem wyjścia z naszej decyzji powinny być możliwości finansowe, a mianowicie jaką sumę możemy odłożyć z każdej pensji (już za \$15 miesięcznie możemy nabyć polisę, która da nam pewne zabezpieczenie).

Nawet więc niewielkie sumy pozwolą nam na zabezpieczenie bytu rodzinie niezależnie od przypadków losowych.

W obliczu komplikacji nieomal nieograniczonej ilości planów ubezpieczeniowych, pomoc kompetentnej osoby w zakresie ubezpieczeń jest nieoceniona.

"Płacimy, ale na co?"

W kolejnym numerze płynące pozytywne z CPP

Potrzeby finansowe w wypadku śmierci

	W wypadku śmierci męża	W wypadku śmierci żony
Koszty pogrzebu, podatki federalne i prowincjonalne, medyczne itd.	2 000 + 5,000	2 000-5 000
Splata długów	\$2000	\$2000
Fundusz na niespodziewane wydatki	2 - \$10,000	2 - \$5,000
Fundusz na spłatę hipoteki lub kontynuacji wynajmowania mieszkania	\$50,000	\$50,000
Opieka nad dziećmi	\$15,000	\$48,000
Fundusz edukacyjny	\$40,000	\$40,000
Suma ogólna od ok.	100 tys.	do 150 tys.

Koszty pogrzebu, podatki federalne i prowincjonalne, medyczne itd. 2 000 + 5,000 2 000-5 000

Splata długów \$2000 \$2000
Fundusz na niespodziewane wydatki 2 - \$10,000 2 - \$5,000

Fundusz na spłatę hipoteki lub kontynuacji wynajmowania mieszkania \$50,000 \$50,000

Opieka nad dziećmi \$15,000 \$48,000

Fundusz edukacyjny \$40,000 \$40,000

Suma ogólna od ok. 100 tys. do 150 tys.

Zakładając, że chcemy zapewnić pewne kwoty we wszystkich wyżej wymienionych kategoriach powstaje pytanie skąd wziąć te pieniądze?

Faktem jest, że istnieją tylko dwa źródła pieniędzy:

Z chwilą kiedy zabrakło bliskiego, który zarabia, zastanowimy się skąd wziąć kapitał, który nam zastąpi dochód wytwarzany przez tę osobę. Niby proste, lecz nie każdy wie, że kapitał można:

- 1) zgromadzić oszczędności (trzeba na to czasu)
- 2) uzyskać z inwestycji
- 3) pożyczyć
- 4) coś sprzedać
- 5) wygrać na loterii
- 6) odziedziczyć
- 7) dostać w podarunku
- 8) zakupić - w postaci ubezpieczenia na życie

Rozpatrując naszą osobistą sytuację bierzemy pod uwagę wartość tego co posiadamy, stan naszych oszczędności, świadczenia istniejące z tytułu zatrudnienia ubezpieczenie na życie (provided by employer) oraz świadczenia państwowe (rządowe) w postaci Canada Pension Plan, o którym napiszemy później.

PORADNIA "ZAUFANIE"

Polskie dziecko i angielski

Pani K K pisze

"Zewsząd słychać, że polskie dzieci uczą się angielskiego błyskawicznie Tymczasem mój syn, 10 lat, mimo 4 lat w Kanadzie wciąż ma kłopoty z angielskim Nie tyle z mówionym, co z pisanym i czytaniem Ja nie bardzo potrafię mu pomóc Staram się, żeby więcej pracował w domu, ale to na niewiele się przydaje W matematyce jest bardzo dobry Martwi mnie, że się zupełnie zniechęcił do czytania"

Nasza odpowiedź

Rzeczywiście, większość polskich dzieci (podobnie jak dzieci innych narodowości), uczy się angielskiego stosunkowo szybko i po 2-3 latach praktycznie nie odróżnia się od swoich anglosaskich rówieśników "Większość" nie oznacza jednak "wszystkich" Część polskich dzieci (podobnie zresztą jak część dzieci anglosaskich) ma trudności w opanowaniu czytania i pisania w języku angielskim Jakkolwiek nie było na ten temat żadnych systematycznych badań, obserwacje sugerują, że dzieci te miałyby kłopoty z nauką czytania i pisania w jakimkolwiek innym języku Tyle tylko, że w języku polskim, który jest językiem fonetycznym, nie byłoby one tak poważne

Tak więc powszechność (statystycznie ujęta) występowania trudności w czytaniu i pisaniu wśród polskich dzieci jest porównywalna z grupą anglojęzyczną Problem polega na tym, że fakt dwujęzyczności (polski-angielski) komplikuje właściwe rozeznanie sytuacji Zarówno bowiem rodzice, jak i nauczyciele dzieci mają tendencję do bagatelizowania sprawy "ma trudności, ale to przecież nowy dla niego język, nauczy się, trzeba mu tylko dać czas" Niesłuchanie trudno jest określić, jak wiele z trudności dziecka uwarunkowane jest faktem nowości języka, a jak wiele rzeczywiście istniejącymi problemami z uczeniem się w ogóle

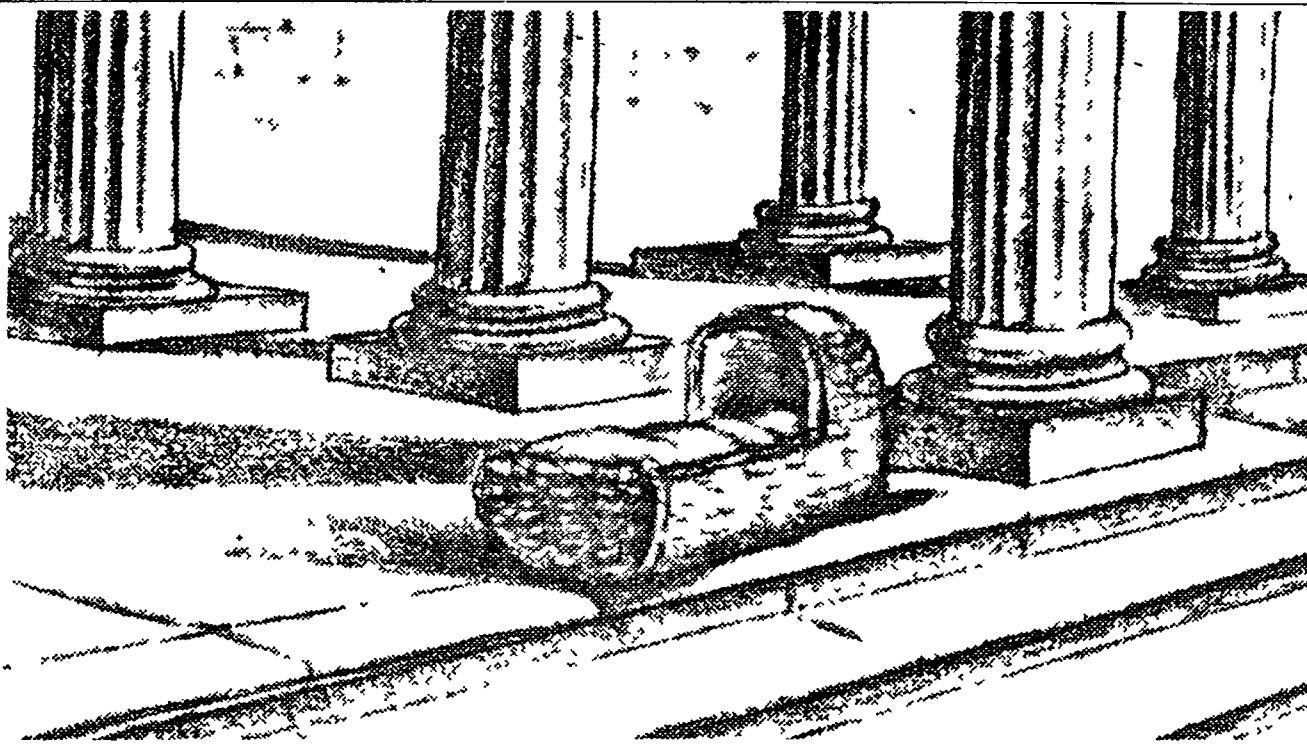
Dlatego przeciąganie zdobycia specjalistycznej pomocy dla dziecka przez rodziców i nauczycieli, którzy wierzą, że "wszystko będzie dobrze" może okazać się niebezpieczne dla przyszłego rozwoju dziecka i skuteczności jego kształcenia Nie wolno czekać zbyt długo Dlaczego?

Learning disability

Słowo to nie ma niestety dobrego tłumaczenia na język polski "Nieudolność do uczenia się" brzmi trochę jak "uposiedzenie umysłowe" Tymczasem jest to coś całkiem innego

Learning disability występuje u dzieci o przeciętnej lub ponadprzeciętnej inteligencji, które jednakowoż mają specyficzne problemy w uczeniu się wynikające z deficytu (lub deficytów), w dziedzinie pamięci, percepcji wzrokowej, słuchowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej itp Aby postawić diagnozę "learning disability" należy wykluczyć uposiedzenie umysłowe, deficyty sensoryczne (słaby wzrok lub słuch) oraz uszkodzenie mózgu Dzieci z "learning disability" zachowują się i rozwijają normalnie jak wszystkie inne dzieci Szok przychodzi w szkole, kiedy z powodu owych trudności dziecko nie może się nauczyć czytać i pisać Pomimo swych najlepszych chęci

Dwie najczęściej występujące formy "learning disability" to słuchowa lub wzrokowa (mogą też być mieszane - one to powodują najpoważniejsze trudności) Dzieci ze słuchową learning disability słyszą dobrze (w sensie ostrości słuchu), ale nie rozróżniają dźwięków między sobą prawidłowo (np "mug" i "hug") brzmią dla nich tak samo, nie potrafią przechować w pamięci informacji przekazanej słuchowo, mają trudności ze zrozumieniem tego, co przekazane im jest ustnie

W szkole, gdzie większość materiału przekazywanego jest ustnie przez nauczyciela, trudności te stają się szczególnie widoczne - dzieci te "gubią się", gdy mają wykonać polecenia złożone z więcej niż jednego kroku, zrozumieć ustne instrukcje, uczyć się języków obcych

Dzieci ze wzrokową "learning disability" mają trudności z analizą i syntezą wzrokową kształtów geometrycznych, liter i cyfr (mogą np widzieć litery lustrzanie), nie odróżniają liter od siebie, nie pamiętają jak one wyglądają, mają trudności z przepisywaniem z książki i tablicy Spelling, który wymaga dobrej pamięci wzrokowej, jest ich zmartwieniem

Zarówno dzieci z jednym i drugim typem "learning disability" (tak naprawdę typów tych jest zresztą znacznie więcej) przeżywają poważne trudności, gdy trzeba "rozkodować" angielskie słowa w procesie czytania, często piszą fonetycznie lub nie wiedzą jak przestrzennie zorganizować słowa na linii lub na stronie

Przyjmuje się, że "learning disability" jest deficytem wrodzonym, o silnym czynnikiem dziedzicznym Nie można ich całkowicie "wyleczyć"

Frustracja

Ponieważ dzieci z "learning disability" (LD children) odznaczają się normalną inteligencją, nie mogą one zrozumieć (podobnie jak ich rodzice) dlaczego wciąż są w grupie najslabszych w klasie uczniów lub też muszą klasę powtórzyć Świadomi swego własnego "dukania" po angielsku oraz straszliwych błędów w spelnianiu, zaczynają myśleć o sobie, że są po prostu "tępi" Ich samoocena spada ustawicznie

Zaczynają unikać nielubianych przedmiotów Uciekają od czytania i pisania Negatywne reakcje emocjonalne w stosunku do własnych trudności pogarszają sprawę Nie mamy już bowiem do czynienia z "czystą" learning disability, dołącza się niechęć (czasem nawet wrogość) frustracja, napięcie, lęk, problemy z obrazem własnej osoby

Niektóre dzieci zaczynają swe frustracje wyładowywać w złym zachowaniu Wydaje im się, że jeśli nie potrafią zaimponować innym dzieciom dobrą nauką, można zabłysnąć i zyskać kontrolę nad innymi przy pomocy siły własnych mięśni Nieliczni uciekają się do agresji, negatywizmu i buntu wobec szkoły

Gdy rodzice i nauczyciele nieswiadomi są istoty problemu, sytuacja może się tylko pogarszać Narzekają oni "on jest leniwy, nie chce się skupić, nie potrafi przysiąść faldow" Tymczasem prawda jest taka, że dziecko po prostu NIE POTRAFI spełnić owych postawionych wobec niego oczekiwań Nie z własnej winy

Zmuszanie dziecka do dodatkowej pracy w domu nie ma na ogół pożądanego efektu Dziecko dostatecznie już nienawidzi przedmiotów, które mu sprawiają trudności I nie chce mieć z nimi do czynienia Chce mieć czas "dla siebie"

I tak naprawdę, potrzebuje odprężenia bardziej niż inne dzieci Ponadto rodzice nie mając kwalifikacji nauczycielskich, nie wiedzą więc, jakie METODY należy zastosować z dzieckiem, aby do niego dotrzeć Nie wszystko jest bowiem tylko sprawą ćwiczeń W pewnym momencie dziecko może zacząć uderzać głową o mur I obwiniać samego siebie za swoje niepowodzenia

Dlatego nie zastępujemy szkoły, gdy nie znamy istoty trudności naszego dziecka Możemy mu wyrządzić niedzwiedzią przysługę

Nauczanie specjalne

Gdy "learning disability" ma łagodną naturę dzie-

cko można nadal (z niewielkimi modyfikacjami programowymi) pozostawić w normalnej

W przypadkach poważnej "learning disability, dziecko wymaga intensywnego nauczania specjalnego Otrzymać je można w postaci pomocy udzielonej przez tzw resource teacher (nauczyciel specjalny pracujący w normalnej szkole z grupką dzieci z trudnościami) Dziecko będzie wówczas zabierane z normalnych lekcji i przez pewien czas (zwykle od 45 min do południa) uczyło się w owej specjalnej grupie Inną formą pomocy są klasy specjalne dla dzieci z "learning disability" Większość Wydziałów Oświaty takie klasy organizuje W klasach takich dzieci uczone są przy pomocy specjalnych metod, wymyślonych po to, aby "obejść" ich deficyty, wykorzystując istniejące talenty i nauczyciel dzieci strategii kompensujących Dzieci spędzają w takich klasach od 1 do 2 lat i następnie są z powrotem włączane do normalnego nurtu kształcenia

Pamiętać należy o tym, że to nie są klasy dla dzieci uposiedzonych umysłowo (one też mają swoje klasy), lecz klas dla dzieci, które mają szansę inteligentnemu, ale posiadającemu fragmentaryczne deficyty dziecku na naukę się podstaw W najtrudniejszym, najwcześniejszym okresie nauki Zanim pojawi się frustracja i zniechęcenie

Co robić

Jeśli widzimy, że trudności naszego dziecka utrzymują się podejrzanie długo (jak w przypadku syna naszej Czytelniczki), należy założyć, że przyczyna ich jest bardziej skomplikowana niż tylko "nowy język"

Aby nasze podejrzenie sprawdzić, dziecko musi mieć przeprowadzone badanie psychologiczne Ponieważ wszystkie Wydziały Oświaty zatrudniają psychologów szkolnych, należy zwrócić się do dyrektora szkoły (lub bezpośrednio do Wydziału Oświaty, gdy dyrektor nie jest naszej prośbie przychylny) z prośbą o przebadanie dziecka przez psychologa

Badania psychologiczne przeprowadzane są również w szpitalach dziecięcych (informacji udzieli nasz lekarz rodzinny), lub też prywatnie Wszystkie mają tę samą wagę

Mamy też prawo zażądać (od dyrektora szkoły) zwołania specjalnej Komisji zwanej IPRC (Identification, Placement and Review Committee), która na podstawie badania psychologicznego uznać może nasze dziecko za "wyjątkowe" (exceptional) i zapewnić wtedy musi odpowiednie do jego trudności, metody i formy kształcenia Im odważniejsi i bardziej energiczni będziemy w naszych kontaktach ze szkołą (oczywiście bez antagonizowania nikogo, każdy przecież chce jak najlepiej), tym większą szansę mamy, że nasze dziecko będzie zauważone jako "LD child", a nie tylko "new Canadian", który po prostu potrzebuje czasu

Jako rodzice mamy pełne prawo zwołania IPRC i przeanalizowania potrzeb edukacyjnych naszego dziecka Korzystajmy z tego prawa, gdy wydaje nam się, że szkoła minimalizuje nasze (i dziecka) problemy

I nie dajmy się oszukiwać mitowi, że "wszystkie polskie dzieci uczą się angielskiego błyskawicznie" To po prostu nie jest prawda

Dr ZOFIA BONCZA

P S Przyjrzyjmy się też bacznie naszym własnym trudnościom z angielskim Trudności (zbyt często niestety - jak wykazują badania) lubia być "rodzinne"

TADEUSZ LIS, absolwent Wydziału Reżyserii Łódzkiej Szkoły Filmowej zrealizował kilkanaście spektakli teatralnych wystawianych m.in. w krakowskim Teatrze Starym, oraz w Teatrze Telewizji. Od kilku miesięcy przebywa on w Toronto, co stworzyło okazję do wywiadu oraz do krótkiego przeglądu jego twórczości.

Wywiad z TADEUSZEM LISEM

JANUSZ PIETRUS

Anna Seniuk i Janusz Gajos w sztuce
"Zapomniany diabeł"

ECHO Dla kilku generacji tutejszych rodaków, mniej lub bardziej zainteresowanych sztuką, Twoje nazwisko może się kojarzyć z co najmniej trzema wydarzeniami: "Zaczynamy od tego najświeższego sztuki "Milczenie" wg Brandstattera, którą napierw reżyserowałaś w londyńskim POSK-u, by nieco później przywieźć ją także do Toronto

Tadeusz LIS Oferta krótkiego turnee po Kanadzie przyszła do Londynu dość niespodziewanie i naturalnie wydała nam się bardzo atrakcyjną. Szczególnie dla mnie miała ona duże znaczenie, bo po pierwsze uzmysławiała mi spory rezonans własnej pracy wykonanej - nawiasem mówiąc - gościnnie, albo raczej "zaproszeniowo", a po drugie dawała mi okazję spełnienia tego, o czym zawsze marzyłem: penetracji amerykańskiego rynku teatralno-telewizyjnego

Echo Zebrales tutaj sporo pochwał

T L Rzeczywiście, "Milczenie" przyjęto zarówno w Toronto, jak i w Montrealu oraz Ottawie bardzo ciepło, co oczywiście można tłumaczyć nie tylko klasą samego widowiska, ale i również zapotrzebowaniem tutejszej Polonii na tego rodzaju imprezy

Echo Czy to właśnie ten aspekt skłonił Cię do przedłużenia pobytu w Kanadzie?

T L Szansa stworzenia tutaj teatru, czy

może nawet - wzorem Londynu - centrum skupiającego życie kulturalne Polonii, tak ogromnie teraz rozproszone, jest w moim przekonaniu ważną i realną sprawą, ja jednak wspominałbym jeszcze o wcale nie tak odległej perspektywie pracy dla kanadyjskiego teatru, względnie dla któregoś z tutejszych telewizji. Odbieram to jako swoisty challenge dla swoich umiejętności, dla swojej profesji

Echo Czy jest już coś, co można by uznać za pierwszy sukces?

T L Tak. W teatrze Toronto Workshop Productions mam zatwierdzoną realizację sztuki Mroźka "Emigranci", przewidzianą w programie następnego sezonu. Poza tym, jest bardzo prawdopodobna reżyseria dwóch innych przedstawień, co przy pomysłnym zbiegu okoliczności, powinno nastąpić także w przyszłym sezonie

Echo Czy równie dobrze wyglądają perspektywy polonijnego teatru?

T L Wyglądają nieźle, choć mogłyby wyglądać lepiej. Zrobienie sztuki teatralnej to niesłychanie znużająca, czasochłonna i wykarczująca praca, na którą nie wszyscy mogą sobie pozwolić. Polonijny aktor nie jest niestety wyłącznie aktorem, musi także zarabiac na życie. Najpoważniejszy jednak problem to brak zawodowych aktorów

Echo Skądinąd wiem, że jest ich paru w Toronto, a ponadto niedawno przyjechała tutaj Twoja żona, też aktorka

T L Ciągłe jednak jest ich niewiele, co w znacznym stopniu ogranicza repertuar. Niemniej, jestem pewien, że jeszcze 'ego roku, może już po wakacjach, z czymś tutaj wyjdziemy

Echo Wrocław na moment do wydarzeń, które mogły przyczynić się do wpisania Twojego nazwiska w pamięć najświeższych imigrantów. Mnie na przykład przypomina się film o piłkarzu Lubanskim, zatytułowany "Sekunda ciszy" i emitowany bardzo dawno temu w czasie monachijskich mistrzostw świata w 1974 roku

T L Film ten zrealizowałem wspólnie z Maciejem Szumowskim. No cóż, to były moje początki. Skonczyłem właśnie Łódzką Szkołę Filmową i zacząłem pracować w krakowskiej telewizji. Od 1975 roku zająłem się tam reżyserią przedstawień teatru telewizji. Jest to, jak mi się wydaje, forma twórczości, w której czuję się najlepiej i choć później robiłem mnóstwo innych rzeczy, między innymi programy rozrywkowe, publicystyczne, filmy dokumentalne itp., zawsze najchętniej wracałem właśnie do teatru, i to nie tylko do teatru telewizji, ale do teatru w ogóle, bo przecież reżyserowałem swoje przedstawienia m.in. także w Teatrze Starym, czy w teatrze Cwinińskiej

Echo Poniedziałkowy teatr telewizji miał kiedyś w Polsce bardzo szczególny charakter. W zalewie blichtru i propagandy, był sztuką, którą się wszędzie zachwycono, którą podziwiano nie tylko w kraju. Jak w tym układzie wyglądały Twoje akcje?

T L Nie było z nimi najgorzej skoro w plebiscytach publiczności, moje sztuki plasowały się na samej górze

Echo O jakich konkretnie sztukach i o jakich plebiscytach mówisz w tej chwili?

T L Rokrocznie Tygodnik Kulturalny i Towarzystwo Wiedzy Powszechnej organizują wśród widzów plebiscyt na najlepszy spektakl roku Teatru TV. Otoż w 1980 roku sztuką "Igraszki z diabłem" wg Jana Drdy zająłem tam drugie miejsce, a w 1985 "Zapomniany diabeł" - tegoż samego autora - uznano za spektakl roku

Echo W programie "Milczenia" znalazłem informacje, że reżyserowałaś "Balladyne" w czeskosłowackiej telewizji. Muszę przyznać, że polska klasyka w czeskiej telewizji, to dość oryginalne danie

T L Podano je nie bez kłopotów. "Balladyne" realizowałem jesienią 80 roku przy akompaniowaniu stałych obiekty cenzora, m.in. musiałem usunąć z tekstu słowo Polska i niektóre fragmenty monologu Grabca. Emisję sztuki przewidywano na Boże Narodzenie 1981 roku. Oczywiście

wisnie po 13 grudnia program zweryfikowano, no a premiera "Balladyny" odbyła się 3 lata pozniej

Echo W Twoim dorobku obok kilkunastu przedstawien, ktorymi są m.in. "Jubileusz" D Storey'a, "Dozorca" Pintera, "Dom na granicy" Mrozka, "Na łaskawym chlebie" Turgieniewa, znalazła się sztuka H Roztworowskiego "Judas z Kariothu" Jest to o tyle dziwne, że utworow tego autora, nie wystawiano dotąd w powojennej Polsce

T L "Judas z Kariothu" jest dramatem politycznym o bardzo aktualnych treściach To, że mogłem go zrealizowac wynikło z faktu, iż premiera odbyła się w okresie solidarnosciowej odwilży - była akurat Wielkanoc 1981 roku

Echo Przywiozłeś ze sobą videokasety swoich czterech przedstawien, co w mariażu mojego pomysłu i finansow Toronto Board of Education, stworzyło okazję zorganizowania ich przeglądu (3,4 kwietnia oraz 1,2 maja) Jakie spektakle będzie mogła obejrzec torontonska publiczność?

T L Obok sztuk, które wcześniej wymieniles, tzn. "Dozorcy" H Pintera, "Zapomnianego diabla" J Drdy i "Jubileuszu" D Storey'a pokazemy rowniez "Fizykow" Durenmatta, zrealizowanych w czerwcu ubiegłego roku i ciągle jeszcze oczekujących na swoją premierę (ma ona nastąpić 30 marca br - przyp J P) Chciałbym tutaj dodac, że fakt zaistnienia tej imprezy sprawia mi wielką satysfakcję i mam nadzieję, że widzowie znajdą tam dobrą rozrywkę

Echo Dziękuję za rozmowę

"Mąż i żona" "na wizycie" w Toronto

Mowcie co chcecie, ale mnie się podobało Jezeli i wy byliscie tez to na pewno podzielacie moje zdanie Kto mi się najbardziej podobał? Chyba Seniuk i Kopiczynski, oczywiscie Marek Kondrat, no i Dymna chyba tez Zabrzmielo troche jakby bez sensu, ale tym lepiej swiadczy to o poziomie przedstawienia na ktore wraz z zona wybralem się niedzielnym popołudniem A okazja byla jakich do tej pory w Toronto nie mielismy wiele Przyzwyczajeni do cokolwiek bardziej kabaretowo-piosenkarskiego charakteru importowanej z Polski rozrywki (juz nuzacej w swej powtarzanej kazdorazowo konwencji) mogliśmy odetchnac w koncu ogladajac klasyczna pozycje polskiej sceny w wykonaniu kwartetu doskonałych i znanych aktorow

"Mąż i Żona" Aleksandra Fredry jest jedną z najpopularniejszych i najczesciej grywanych sztuk tego swietnego komediopisarza Podobnie jak wszystkie inne jego utwory charakteryzuje się pogodnym nastrojem i przejrzystością kompozycji artystycznej Jezeli chodzi o forme, jest to jedna z najlepiej zbudowanych komedii Fredry, przede wszystkim ze względu na jej prostotę, precyzyjne wkomponowanie całej serii swietnych spięc sytuacyjnych Tworzą one dosc regularne podziały w scenach dialogow kolejnych par W inscenizacji rezyserowanej przez Gustawa Holoubka dodatkowym elementem kompozycyjnym była kłamra pantomimiczna spinajaca spektakl dwiema scenkami otwierającymi i zamykającymi przedstawienie

Dwie godziny wysmienitej zabawy W roli Hrabiego Wacława ogladalismy Andrzeja Kopiczynskiego, w roli zony Elwiry wystąpiła jego partnerka z telewizyjnego "Czterdziestolatka" Anna Seniuk Całą sytuację skutecznie komplikowali pelen werwy na scenie Marek Kondrat oraz Anna Dymna Rolę kamerdynera przyjął na siebie Juliusz Potulski

Perfekcja warsztatu aktorskiego połączona z wieloletnim doswiadczeniem pozwolila wykonawcom na wyeksponowanie całego mistrzostwa piora Fredry takze w indywidualizacji postaci Zrozniowane pod względem temperamentu, języka i stylu bycia, uwikłane w tę samą niezręczną sytuację reagują na nią każda w sposob typowy dla swojej osobowosci kreując tym samym dodatkowo obok komizmu sytuacji komizm postaci

Kilka doskonale opracowanych scen, w ktorych niezawodna ręka pana Holoubka pozostawila swój ślad zaslugujac chyba na przypomnienie Chociazby taka, w ktorej Elwira zastaje swego malzonka z Justysią w sytuacji, nazwijmy to, niedwuznacznej Maksimum eRspresji przy minimum srodkow Moment konsternacji, w ktorym praktycznie nic się nie dzieje jest wybuchowo komiczny Tutaj widac klasę aktorow Czy na przykład "czytanie" pamietnika przez Elwirę Dialog Elwiry z Justysią dopelnia dzbana komentujac ugodowo cale zajscie słowami Elwiry "Dobrze mowisz Justysiu, będziemy się kochali"

Kilka jeszcze sytuacyjnych piruetow wyrywa z widowni salwy smiechu Na koniec kamerdyner demonstracyjnie wyszedł na srodek sceny zdmuchujac swiece, zamykajac tym samym całą sprawę Oklaski Aktorzy jeszcze kilkakrotnie muszą pokazac się na scenie Dobrze bylo I potrzebnie Gdyby tak częsciej polski teatr mógł zawitac na polonijnej scenie może nastalby czas, że chodzenie do teatru traktowalibysmy jako dobry zwyczaj, spędzając sobotnio-niedzielne wieczory w towarzystwie znajomych, siedząc na widowni i sciskajac w ręku estetycznie wydrukowany program Sytuacja zreszta zdaje się z dnia na dzien (a właściwie z tygodnia na tydzien) poprawiac Wszak juz za tydzien będziemy mogli obejrzec "Policję" Mrozka w inscenizacji Teatru Nowego przy POSK w Londynie Po raz kolejny, zobaczymy w niej znanych nam z "Milczeniu" Daniela Wozniaka i Grzegorza Stachurskiego w towarzystwie trojki innych aktorow

Do zobaczenia więc na policji

Darek J BARECKI

CINEMATIC

FILMY VIDEO NA RÓZNE OKAZJE

- Śluby ● Chrzt ● Przyjęcia
  - Reklamy ● i inne
- Profesjonalnej jakości z montażem i efektami specjalnymi
- WYKONUJE**
JANUSZ PIETRUS
TEL 743-8142
BEZPŁATNA DEMONSTRACJA

TEATR NOWY POSK-u

Drugi spektakl przedstawiany w Toronto

"POLICJA"

SŁAWOMIRA MROZKA

w reżyserii Marcina Sławinskiego

scenografia Robert Czajkowski

WYSTĘPUJĄ Grzegorz Stachurski (grał gościa w "Milczeniu"), Daniel Wozniak (grał prokuratora), Czesław Grocholski, Joachim Łamza, Zofia Walkiewicz

MONTREAL

Sroda, 25 marca 1987 r godz 20 00
Czwartek 26 marca 1987 r , godz 20 00
CENTAUR 453 St Francois Xavier

OLD MONTREAL

Informacja (514) 766-1362 (514) 934-6162

OTTAWA

Piątek, 27 marca 1987 r godz 20 00
DOM POLSKI, 379 Waverly
Informacja (613) 233-7693

TORONTO

Sobota 28 marca 1987 r , godz 19 00
Niedziela 29 marca 1987 r , godz 17 00
SPK, 206 Beverley St
Bilety do nabycia w „SolarSKI Pharmacy”
149 Roncesvalles Ave tel 536-5452
oraz przed spektaklem

centaur

reservations
288-3161

W ubiegłym tygodniu przedstawiłem Sz. Czytelnikom aktualne problemy Klubu Sportowego LATO w rozmowie z jego prezesem Stefanem Emerlinem. Kolejnym gościem działu sportowego ET jest Leszek Kuznowicz z wodnika klubu sportowego Polonia Hamilton. Leszek Kuznowicz przyjechał do Kanady w 1982 roku. W kraju był zawodnikiem klubów warszawskich Polonia i Legia. Jako piłkarz za wodowy występował w Szwajcarii i Norwegii.

S W kraju grales w Polonii i Legii

L K W kadrze Legii byłem w latach 1973-1975. Piłkarskie szlify zdobywałem u boku takich graczy jak Deyna, Nowak, Cmikiewicz czy Pieszko. Trenerem wówczas był Czech Jaroslav Vejvoda. Zanim do niego dołączyłem, zespół objął Andrzej Strelau. Jestem wychowankiem Polonii Klubie, który ciągle balansował pomiędzy drugą a trzecią ligą.

S Twoje największe wrażenia sportowe

L K Największym przeżyciem sportowym był dla mnie mecz pomiędzy moim norweskim klubem Bodoe Glimt a Feyenordem Rotterdam. W zespole holenderskim występowałem wówczas król strzelców ligi holenderskiej Harald Berg. Był to rok 1978.

S Od kiedy grasz zawodowo w piłkę?

L K Tak się złożyło, iż z piłką zawodowo zostałem w 1972 roku, w wieku lat dwudziestu, w Szwajcarii. Obecnie obowiązują ścisłe przepisy GKFFiTu pozwalające wyjechać piłkarzom na Zachód w wieku lat 28. Ale dawniej tego ograniczenia nie było.

S Jak trafiłeś do Kanady?

L K Do Kanady zaprosił mnie zespół Falcons Toronto, z którym jesienią 1982 roku grałem w finale zawodowej ligi NSL (National Soccer League), przegrywając w finale mecz z zespołem Roma St. Catherines 0-1.

S Jak wygląda sprawa wyjazdu z Polski piłkarza na kontrakt zagraniczny?

L K O wyjeździe piłkarza z kraju decyduje specjalna komisja COS (Centralny Ośrodek Sportowy) w Warszawie. Oprócz tego, aby wyjechać z kraju, trzeba mieć zaproszenie z klubu zagranicznego oraz zgodę Okręgowego Związku Piłki Nożnej, Polskiego Związku Piłki Nożnej, Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki i wspomnianego wyżej COS-u. Piłkarzy w kraju jest dużo i wiadomo, iż bardzo wielu z nich po przekroczeniu 28 lat chciałoby wyjechać na kilka lat, aby pograć w piłkę zarobkowo. Na dobry kontrakt z silnym klubem mają szansę młodzi najlepsi. Większość stara się o kontrakty na własną rękę, z reguły trafiając do małych klubów w Europie (Francja, kraje skandynawskie, Grecja, kraje Beneluxu), Australii, USA i Kanady. Nierzadko do klubów polonijnych.

S Co jest główną bolączką piłkarzy z Polski grających za granicą?

L K Głównym problemem piłkarza wyjeżdżającego z kraju jest to, iż często po przyjeździe na miejsce okazuje się, iż to, co obiecał mu przyszły pracodawca podczas podpisywania kontraktu w kraju, jest tylko na papierze. Wówczas są dwie możliwości: wrócić (jeśli jest za co) lub pogodzić się z postawionymi na miejscu warunkami. Do tego dochodzą różnego rodzaju naciski ze strony pracodawcy, np. finansowe. Z reguły w klubach polonijnych na świecie gra się za darmo. Jedyną "nagrodą" za grę jest prawo pracy w danym kraju, dzięki któremu może piłkarz znaleźć pracę poza boiskiem. Często pracodawca (klub) załatwia zawodnikowi pracę, daje w początkowym okresie mieszkanie, pokrywa koszty wyżywienia.

S Od kiedy grasz w Hamilton i z jakim rezultatem?

BEZ LAURÓW

POLONIA HAMILTON

Leszek Kuznowicz (z lewej) i Grzegorz Lato

L K W Polonii Hamilton występowałem przez ostatnie dwa sezony. Klub należy do najwyższej ontaryjskiej amatorskiej ligi, tzw. Premier Division District Hamilton. W 1985 roku zajęliśmy drugie miejsce, zaś w ostatnim sezonie zdobyliśmy tytuł mistrza ligi. Osiągnęliśmy największy sukces w historii klubu.

S W Polonii w piłkę grasz latem, a co robisz zimą?

L K W sezonie zimowym występuję w rozgrywkach halowych (liga CISL - Canadian Soccer Indoor League) w klubie Croatia Toronto, wraz z Jerzym Jagiełłą, kolegą z boiska, z którym grałem w warszawskiej Polonii i Legii. Oprócz tego Polonia Hamilton występowała w lidze halowej w Lancaster.

S W jakim składzie występowałeś w ubiegłym roku?

L K W Polonii grali Zbigniew Pomagiel, Józef Bodura, Jan Sliwinski, Piotr Minkiewicz, Grzegorz Lato, Rafał Golen, Krzysztof Rzesny, Jerzy Jagiełło, Janusz Słota, Zbigniew Tracz, Tadeusz Misiak, Antoni Polmiewicz i ja.

Najlepszym zawodnikiem drużyny Zarząd Klubu uznał 16-letniego Rafała Golenia, byłego rep. Polski juniorów. Według mnie był on najlepszym graczem całej ligi.

S Kto przewodzi drużynie?

L K Prawdziwym wodzirejem drużyny jest Grzegorz Lato, który dzięki swym cechom charakteru jest znakomity w tej roli. Robił to zresztą tak samo udanie w reprezentacji i Stali Mielec.

S W tym roku w czerwcu rusza kanadyjska profesjonalna liga piłkarska CSL (Canadian Soccer League), w której występować będzie zespół z Hamiltonu Steelers. Czy przedstawiciele tej drużyny interesowali się jakimś waszym zawodnikiem?

L K Były pytania działaczy Steelers o naszego najmłodszego zawodnika, sześciolatniego Rafała Golenia, który ma zadatkę na znakomitego piłkarza.

S Jaka jest przyczyna, iż spora część

zawodników Polonii Hamilton dojeżdża do tego miasta z Toronto?

L K O wszystkim decyduje atmosfera i działacze tego klubu. W Polonii jest po prostu mało graczy. Do Hamiltonu dojeżdża aż 9 osób z podstawowego składu. A gramy tu nie dla pieniędzy, bowiem klub zwraca zawodnikom dojeżdżającym jedynie wydatki za przejazdy. Tacy działacze jak Antoni Chrapała czy Stefan Minkiewicz to są "złoci ludzie", prawdziwi pasjonaci sportu, poświęcający swe życie prywatne dla dobra klubu. To dzięki nim Polonia osiągnęła duże, jak na swoje możliwości, sukcesy.

W ubiegłym roku klub obchodził dwudziestolecie swego istnienia. Zdobyć tytuł mistrza ligi było najlepszym ukończeniem jubileuszu. Wyżej klub już grać nie może.

S A ile kosztowałaby zmiana ligowej hierarchii?

L K Następnym etapem powinna być liga NSL, a z tego co się orientuję, wpisowe do tej ligi wynoszą około 15-20 tysięcy dolarów. Do tego trzeba doliczyć koszty utrzymania drużyny, za wodników transportu. Razem około 40-50 tysięcy dolarów. Takie wydatki przerastają możliwości klubu, dochodu

bowiem z piłki nożnej w Kanadzie nie ma. Obecnie, występując w Premier Division, budżet Polonii wynosi około dziesięciu tysięcy dolarów rocznie.

S Z czego utrzymuje się klub?

L K Większość pieniędzy, które są potrzebne na utrzymanie klubu, działacze uzyskują poprzez organizację zabaw. Mają one w Hamilton swojej tradycję i cieszą się bardzo dużym powodzeniem. Zabawy te (o dziwo!) w przeciwieństwie do podobnych imprez organizowanych onegdaj w Toronto) przynoszą dochód. Klub jest także dofinansowywany przez hamiltonski oddział Związku Polaków w Kanadzie.

S Szykujecie się do wyjazdu na Olimpiadę Polonijną?

L K Przygotowujemy się do wyjazdu na olimpiadę polonijną, która odbędzie się latem tego roku w Krakowie. Zgodnie z przepisami, ani ja ani Grzegorz Lato nie możemy brać udziału w tego typu zawodach, ale były już niegdyś precedensy i mamy nadzieję zagrac. Zawsze występ Laty przed polską publicznością byłby dodatkowym smaczkiem całej imprezy.

S A jak kibicę?

L K Naszą bolączką jest brak zainteresowania meczami wśród Polonii. Na mecze przychodzi mało kibiców. Siła oddziaływania telewizji na młodzież jest ogromna. Piłki nożnej w TV jest jak na lekarstwo, dominuje Baseball i football. I tego typu imprezy mają frekwencję wśród widzów.

S I ostatnie pytanie - czy jest nas stac na solidną polonijną drużynę piłkarską?

L K Uważam, iż wśród Polonii torontonskiej powinna nastąpić mobilizacja wysiłków i w efekcie mogłoby powstać zespół piłkarski, mogący występować w lidze zawodowej NSL. Zawodnicy są, bądź można drużynę uzupełnić graczami z kraju. Najtrudniejszą jest sprawa znalezienia sponsora.

A mnie się marzy oprócz silnej polskiej drużyny piłkarskiej w Toronto kontynuacja piłkarskiego turnieju POLONIA CUP oraz mecz międzynarodowej reprezentacji polonijnych klubów np. z reprezentacją torontonskich Greków czy Portugalczyków.

SKRZYDŁOWY

SPECJALNA OFERTA TYLKO DLA NOWYCH PRENUMERATORÓW

52 NUMERY ECHA TYGODNIA • 1 ROK

\$ 42.50

Pół roku 26 NUMERÓW

\$ 19.50!

Wypełnij kupon i wyślij wraz z czekiem lub Money Order na adres Echa Tygodnia.

Zamawiam prenumeratę roczną Cena \$ 42.50

Zamawiam prenumeratę półroczną specjalną Cena \$ 19.50
(niepotrzebne skreślić)

IMIĘ I NAZWISKO

Adres

Kod pocztowy

IGRASZKI Z POLSZCZYZNĄ Polacy nie gęsi i swoje idiomy mają

Czy wiesz dokładnie co to jest idiom? Polacy z dyplomem ukończenia uniwersytetu na ten temat "słyszeli dzwon, ale nie wiedzą gdzie on!" Każdy ma wiele do powiedzenia na temat obfitości idiomów w angielskim języku, a nikt ucziwie nie wie co to jest idiom! Zabawne! Czy Ty Czytelniku wiesz co to idiom?

Wobec samego siebie możesz być szczerzy, więc odpowiedź!

Na wstępie musimy sobie przyswoić kilka pojęć podstawowych jakimi posługuje się językoznawstwo czyli lingwistyka

FRAZA = zdanie,

FRAZEOLOGIA = nauka o zdaniu oraz o znaczeniu wyrazów w połączeniu z innymi wyrazami lub grupą wyrazów

Frazeologia rozróżnia w połączeniach wyrazów związki luźne oraz związki stałe

Przykładem luźnego związku frazeologicznego niech posłuży zwrot *mieć samochód w garażu*. Każdy wyraz można zastąpić tu innym bez uszczerbku dla całości. Wyraz *mieć* można zamienić na *posiadać*, *być właścicielem*, *samochód* na *auto*, *pojazd mechaniczny*, *woz*, *garaż* na *pomieszczenie* czy na *zajezdnię*

Przykład stałych związków frazeologicznych

mieć duszę na ramieniu - każdy wie, że ten zwrot oznacza to samo co *bac się*. Jednak w zwrocie *mieć duszę na ramieniu* nie można zastąpić czasownika *mieć* wyrazami *posiadać*, *trzymać*, *nieść*. Gdy powiem *miałem duszę na ramieniu*, każdy Polak zrozumie, że po prostu bałem się. Nie mogę powiedzieć jednak *posiadałem duszę na ramieniu*, czy *nosiłem duszę na ramieniu*, bo **TAK SIĘ PO POLSKU NIE MÓWI**. Nie można też zmienić drugiego wyrazu, ani trzeciego *mieć ducha na ramieniu*, *mieć animusz na ramieniu*, *mieć duszę na barkach*, *mieć duszę na plecach*, brrr

Bardzo śmieszne są próby zamiany poszczególnych wyrazów w stałych związkach frazeologicznych, prawda? Dla zabawy przytoczę parę innych stałych związków frazeologicznych w języku polskim *wpaść z deszczu pod rynnę*, *kupować kota w worku*, *włos ci z głowy nie spadnie*. A teraz Czytelniku zapamiętaj na całe życie, że

IDIOM jest to stały związek frazeologiczny

- idiomy istnieją w każdym języku, nie tylko w angielskim,
  - idiomów w polskim na pewno nie jest mniej niż w angielskim,
  - idiomy ułatwiają porozumienie, ponieważ są to zwroty gotowe i mówiący nie musi się trudzić procesem układania zdania z poszczególnych słów,
  - idiomy przekazują treść w sposób obrazowy, trafiają do naszego uczucia
- Włos z głowy ci nie spadnie przemawia mocniej niż nic ci się nie stanie, prawda?*

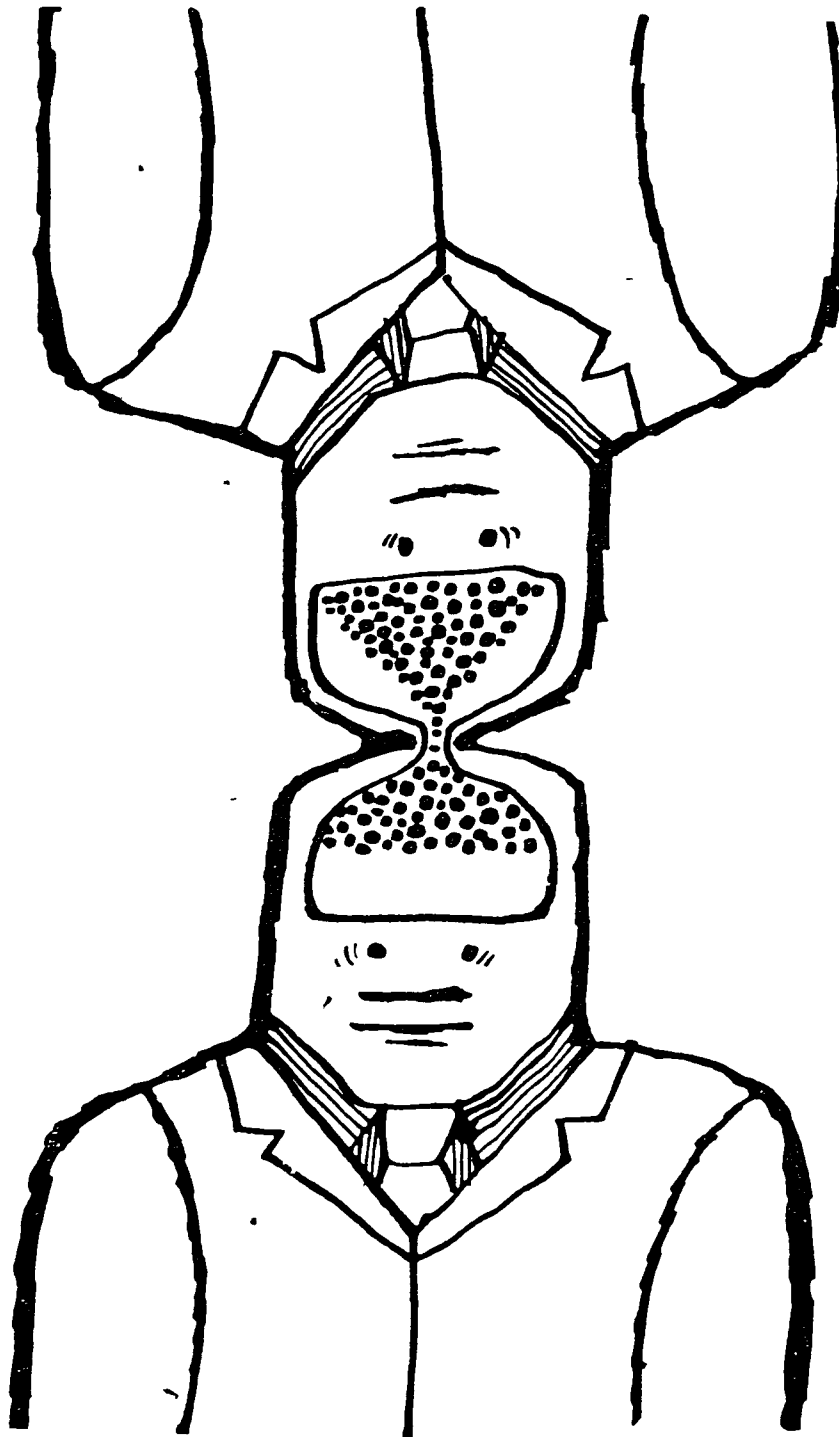
Poznanie nowych idiomów w każdym języku jest dosyć powolne, trwa przez wiele lat szkoły podstawowej i średniej

W języku angielskim wydaje się różne książki z tytułem "Słownik idiomów angielskich". Czy w polskim widział ktośkolwiek coś podobnego? Oczywiście, że tak! Dziwisz się Czytelniku, że Ty nie spotkałeś czegoś takiego? W angielszczyźnie jest moda na słowo **IDIOM**, a u nas tej mody nie ma, bo używamy chętniej w językoznawstwie nieco rozwickle określenie stały związek frazeologiczny. Na pewno niejednokrotnie napotkaliśmy **SŁOWNIK FRAZEOLOGICZNY JĘZYKA POLSKIEGO** - właśnie w tym słowniku znajdziemy idiomy. Słownik ow podaje zarówno luźne jak i stałe związki frazeologiczne nie wyodrębniając stałych

W Polsce tygodnik "Przekroj" prowadził stałą rubrykę pod tytułem "Błyskotliwe powiedzonka". Było to nic innego, jak drukowanie rozmaitych idiomów. Każdy idiom ma charakter błyskotliwego powiedzonka. Na emigracji w naszej polszczyźnie w mowie i piśmie zamierają idiomy. Ogoł nie zdaje sobie z tego sprawy. Śmieją nas pewne wypowiedzi z ust Polaków, którzy są dłużej niż kilkanaście lat poza krajem - w pierwszym rzędzie śmieją nas przekręcanie idiomów, np. *był nacisk w autobusie*, zamiast *był scisk w autobusie*

Wydaje mi się że wymyśliłem materiał do druku na długie lata **IGRASZKI Z POLSZCZYZNĄ - Polacy nie gęsi i swoje idiomy mają** może być stałym kąciem idiomów polskich. Prosimy Czytelników o współpracę, można nawet telefonicznie podawać nam idiomy. Wydrukujemy

Aleksander PIEKARSKI

Dwuznaczniki we fraszcze

Pewna dama - wąska w talu
Chciała zostać księżną Walu
Lecz zły los marzenia zepsuł
Pochodziła tylko z plebsu
Więc miast igrzysk bachanalu
Zamiast zostać księżną Walu
Powróciła znow do balu

Raz ambitną literatkę
Zaproszono na herbatkę
I wmawiano w nią "co da się"
Że ma miejsce na Parrasie
Odtąd pisze już pomadką
Pije tylko i nie rzadko
Literatkę - "literatkę"

Twierdził raz wyznawca voodoo
Że "głos prasy" - to głos ludu
W prasie polskiej oprócz listów
Mamy wielu wokalistów
Ktorzy przez prasy kanały
Podtrzymują komunaty
Że "głos prasy" - to lud cały

Pewien kogut - z kultu kwakier
Z pewną kurą miał na bakier
W odpowiedzi stado kokosz
Zorganizowało rokosz
Od tej pory - kogut w święto

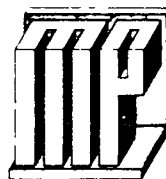
Pieje wraz z orkiestrą dętą
"Donna qual piuma al vento"

Głupi Marcin uczył Piotra
Piotr Wojciecha - Wojciech k'motra
Kumotr stwierdził jest przyczyna
By powrócić do Marcina
Stawiam więc na jedną kartę!
"Ten kto oczy ma otwarte
Zawsze dojrzy taki kwartet"

Pisał wiersze z podwalną
Melancholi - z wazeliną
I tu trzeba dodać jeszcze
Pragnął, by go zwano wieszczem
Kochał je jak Casanova
Wielbił, pieścił, adorował
Zdobit w słowa, w rymy kształcił
Az je wszystkie w koncu zgwałcił

Rzecz wiadoma od stuleci
Łatwiej być "za" trudniej "przeciw"
Damie veto rzecz wygodnie
A mnie trudno - noszę spodnie
Godząc się więc z takim stanem
Będę zawsze ("Za" Zymanem
"Za" Borzęckim "za" Adolfem
za Rejtanem!"

BOHDAN EJBICH

MASTER PRINTING

PUBLISHING • PRINTING • ADVERTISING
251 SORAUREN AVE TORONTO ONTARIO CANADA M6R 2G3
TEL (416) 536-6638

Ogłoś swoją firmę w Polskim
Przewodniku Handlowym 1987/88
na Toronto i okolice

Drugie wydanie ukaze się już w czerwcu

Najlepsza reklama w języku polskim!

Polski Przewodnik
Handlowy

TORONTO, ONTARIO
CANADA

Polish Business Directory - Phone Book

40,000 bezpłatnych
egzemplarzy!

Darmowa dystrybucja na terenie całego Metro Toronto a także w Mississauga, Oshawa, Oakville, Brampton, Hamilton, Niagara, St Catharines, Brantford, Kitchener, London, Windsor oraz w innych miejscowościach w pld Ontario w proporcji do ilości polskojęzycznych mieszkańców

DZWON (416) 536-6638

5% zniżki z tym ogłoszeniem

Ostateczny termin zgłoszeń do 15 kwietnia 1987

Niech i Ciebie nie zabraknie!

GŁASNOŚĆ

Dokończenie ze str. 1

musieliby zacząć od odrzucenia panującej ideologii

Ideologia jest rdzeniem sowieckiego systemu i nie pozwala, by kraj zbaczal z drogi zbyt daleko lub na zbyt długi czas, jeśli podstawowe dogmaty ideologiczne pozostaną nie naruszone, to długofalowa strategia sowiecka pozostanie ich więz-niem

Dopóki doktryna nie dopuszcza możliwości zawarcia pokoju z "wrogiem klasowym", jak może dojść do prawdziwej, pokojowej koegzystencji z "burżuazyjnym" światem? Nie jest też bardziej prawdopodobna pokojowa koegzystencja w samym Związku Sowieckim

Póki szaleje "historyczna walka dwóch światów", nie można pozwolić sowieckim obywatelom, by po prostu dążyli sobie do swych prywatnych celów i do zaspokojenia swych prywatnych pragnień są oni rekrutami ogólnokrajowej armii bojowników ideologii, zmuszani do tego, by widzieć siebie nie jako zwyczajnych członków ludzkiej rodziny, ale jako nosicieli "sprawiedliwości socjalistycznej", "socjalistycznej kultury", "socjalistycznego sportu" - a obecnie, nawet "socjalistycznej głośności"

Jeśli Zachód bierze tę nową politykę za dobrą monetę, to widzi objawy, a ignoruje chorobę. Znacząca zmiana wymagałaby od przywódców sowieckich odrzucenia podstawowych błędów marksistowsko-leninowskiego dogmatu, zaprzestania jednostronnej "historycznej walki" i zezwolenia na to, by ludzie sowieccy byli zwyczajnymi ludźmi, dla których słowa takie jak "demokracja", "kultura", "sprawiedliwość" i "głośność" mogą, za przyzwoleniem władzy, znaczyć to samo, co dla ich "burżuazyjnych" braci

Co więcej, jeśli Kreml rzeczywiście chce otworzyć nową, historyczną kartę, to musi zaprzestac eksploataowania boles-

nych wspomnień z II Wojny Światowej dla celów propagandowych, skonczyć z zięjącym nienawiścią "programem wojskowo-patriotycznym", obowiązującym w każdej szkole i musi zapobiec wszelkiej dalszej militarystyce społeczeństwa. Przede wszystkim czas musi wyjawic pełną prawdę, historyczną o zbrodniach, popełnionych przez reżim Stalina

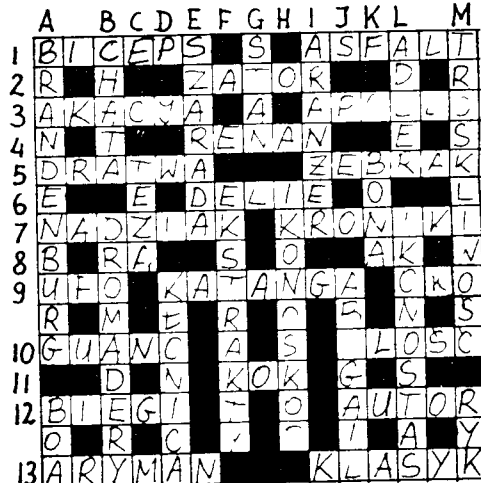
Nie da się osiągnąć pojednania narodowego przy pomocy wypuszczenia paruset więźniów, którzy w ogóle nie powinni się być znaleźć w więzieniu

Związek Sowiecki to kraj ciężko chory, a jego przywódcy musieli zerwać z 70-letnią tradycją milczenia. Musieli zerwać z tą tradycją jedynie po to, by zdobyć odrobinę zaufania zarówno ze strony sowieckiej ludności jak i świata zewnętrznego

Ale to właśnie oni muszą się nauczyć ufności. Muszą dać społeczeństwu prawo do wymierzania sprawiedliwości w należyty sposób i muszą się nauczyć na tyle szacunku dla opinii publicznej, by poniechać swej zwykłej taktyki dezinformacji i manipulacji

Nawet głupiec musi widzieć, że fałszywą musi być doktryna, która po 70 latach panowania przyniosła ruinę jednej z najbogatszych krain na ziemi. Gorbaczow przyznaje, że w ciągu tych wszystkich lat nikomu nie udało się naprawić kraju. Może więc nadszedł czas, by odrzucić sam system. Czyż to nie sam Lenin powiedział, że jedynie praktyka może wydać ostateczny wyrok na teorię?

Co do Zachodu - czyż nie jest to żenujące, że ludziom tak się spieszy, by okłaskiwac Związek Sowiecki za obcowanie warunków, jakich sami nie tolerowaliby ani przez chwilę?

SŁONECZNA DZIEWCZYNA

Firma Sunshine specjalizująca się w usługach matrymonialnych przygotowała katalog w którym zamieszcza zdjęcia pan i panów z Kanady i z Polski pragnących wstąpić w związki małżeńskie. W ramach reklamy zgodziła się udostępnić nam te zdjęcia do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobne pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybraniec losu? Obok zdjęcia zamieszczać będziemy krótką notatkę i numer katalogowy

Dzis nasza kolejna słoneczna dziewczyna

Henryka, 34,
160/49,
oczy zielone,
blondynka,
chemik

Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę SUNSHINE P.O. Box 11 Station D Scarborough Ont M1R 4Y7

MATRYMONIALNE

101 AK wdowca lat 52 bez nałogów kulturalny pozna samotną sympatyczną panią miłośniczkę Kanady

WARTOSCIOWA, bez zobowiązań pani po 40-ści - pozna równorzędnego partnera, cel matrymonialny

Oferty z numerem telefonu kierować na adres Echo Tygodnia Dyskrecja zapewniona

DANUTA
101 KA lat 45 w całości niebieska blondynka z wyjątkowo atrakcyjnym uśmiechem i lat 35 w celu i warzy kim był matrymonialnym. Oferty na adres: Box 11 Station D, Henri Montreal J.Q. H4C 4J7

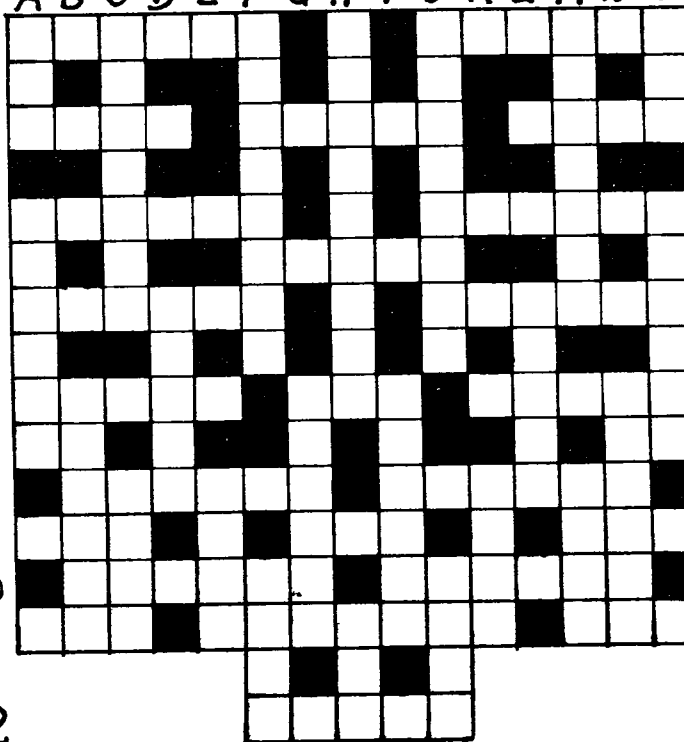
SUNSHINE
Samotność potrzeba kogoś bliskiego brak czasu!
Wiele pan i panów jest w podobnej sytuacji. Pozwól sobie pomóc w znalezieniu szczęścia składając ofertę w naszym biurze. Piszcie po najnowszy fotokatałóg (ponad 200 ofert głównie z Polski również z Kanady i Anglii) oraz informator załączając dołączając 3 P.O. Box 11 Station D Scarborough Ontario Canada M1R 4Y7

KLARA MAGILL
113 Roncesvalles Ave
TORONTO Ont M6R 2K9
Bus tel 537 6450
BIURO
MIĘDZYNARODOWE
SAMOTNYCH

Samotność jest przykra. Pozwólcie Panie i Panowie abymy mogli być waszą pomocą w odnalezieniu tego Szczęścia

Krzyżówka własna Nr 224

A B C D E F G H I J K L M N O

Poziomo

- 1 A dorodny wilk
- 1 J wagon na paliwo
- 2 A japońskie zapasy
- 2 F dawniej słowo honoru
- 2 L skrojona część materiału
- 3-A podpowiada aktorom
- 3 J miasto w Szwajcarii
- 4-F godło klanu otaczane czcią u ludów pierw
- 5 A postać z "Chłopów" Reymonta
- 5 J zaburzenia mowy
- 6-A rejtach tumult
- 6 G polny kwiat
- 6-K drzewo dla jedwabników

- 7 A stare miasto Sumerów
- 7 N pszczeli dom
- 8 B klująca roślina
- 8 I autor 1984
- 9 A pierwiastek odkryty przez M. Curie-Skłodowską
- 9 G szetlandzki konik
- 9 M wizerunek nagiej postaci
- 10 B dyskusja w parlamencie
- 10-I na zębie lub na monarszej głowie
- 11 A był nim Kazimierz Wielki dla Łokietka
- 11 E podwarszawska wieś i las miejsce egzekucji 1939 1941
- 11 M wielka afrykańska antylopa
- 12 F pieluchowy materiał

Pionowo

- 1 A najniższy głos męski
- 1 C nadaje sygnały wzrokowe (w kolejnictwie żegludze)
- 1 F gat. twórczości dziennikarskiej
- 1 H posąg kobiety stanowiący podporę architektoniczną
- 1 J magiczny przedmiot amulet
- 1 M zebrzący mnich muzełmanski
- 1 O sposób wykonywania kultu
- 3 A japoński samochód
- 3 O wybitny pisarz czeskosłowacki
- 5 D w więziennych oknach (litera w kolejności odwrotnej)
- 5 L wyspy obwarunki" pld Pacyfiku
- 6-B łuki wsparte na kolumnach tworzą np renesansowe dziedzińce
- 6-G alkohol z kaktusów meksykańskich
- 6-I dziecinna zabawka
- 6-N rzymski odpowiednik Hefajstosa
- 8 C port na płw Arabskim dawniej kolonia ang
- 8 E pokład wiodący na statek
- 8 K zagrażają pływakom
- 8 M wybitny reżyser niemiecki lat 20-30-tych
- 10-F umiętność postępowania z ludźmi
- 10-J na ugorze
- 11 H starogrecka legenda

KŁOPOTY Z ANGIELSKIM

ALEKSANDER
PIEKARSKI

PRIMA APRILIS— APRIL FOOL'S DAY

Prima Aprilis to po łacinie pierwsze kwiecień tradycyjny dzień wzajemnego oszukiwania się dla żartu wyprowadzania w pole, nabierania, stąd przysłowie 'na prymaprylis nie wierz bo się pomylisz'

April Fool's Day - April 1, a day observed by fooling people with tricks and jokes

Observe - to po angielsku nie tylko obserwować, lecz również obchodzić przestrzegac

Mój kawał z okazji pierwszego kwiecień będzie polegać na tym, że zamiast "Kłopotów z angielskim" będą tutaj

KŁOPOTY Z FRANCUSKIM

Kłopoty z francuskim nie dotyczą wyłącznie nowo przybyłych do prowincji Quebec Kłopoty z francuskim ma każdy anglojęzyczny Kanadyjczyk bez wyjątku, kłopoty z francuskim ma każda polska rodzina, ponieważ w kanadyjskich szkołach jest przymus uczenia się języka francuskiego W Polsce zmuszano nas w szkole do nauki języka rosyjskiego Powszechna niechęć do tego była zrozumiała Dlaczego kanadyjskie dzieci zowią identyczną niechęć do francuskiego? Trudno zrozumieć, ale na to składa się wiele przyczyn

Człowiekowi żyjącemu nie samym chlebem i dolarami, człowiekowi z fantazją, człowiekowi uprawiającemu jakies poważne hobby może wiele uciechy dostarczyć znajomość francuskiego Polacy z innych prowincji chętnie odwiedzają turystyczne prowincje Quebec, prawda? Dodatkowej radości może dodać choćby elementarna znajomość francuskiego Zwykły zjadacz chleba, człowiek prymitywny nigdy tego nie zrozumie, przeto niech nie czyta dalej Zgoda?

Kto jednak miewa francuskie ciągoty językowe, znajdzie tu kilka podstawowych informacji o języku francuskim

Język francuski jest językiem rzymskim pochodzącym z łaciny Rzymianie okupujący dawną Galię mówili i pisali po łacinie Przez wieki łacina drogą ewolucji we Francji przeobraziła się we francuski, ta sama łacina w innych miejscach przekształciła się we włoski, hiszpański, portugalski czy rumuński

Wymowa francuska dla Polaka nie jest trudna, jest wręcz łatwa w porównaniu z angielską Czytanie wydaje się początkującym trudne inaczej się pisze, a inaczej czyta, ale w tym szaleństwie jest metoda Istnieją reguły czytania i po paru tygodniach nauki można czytać biegle nawet nie rozumiejąc tekstu

Gramatyka francuska jest dużo, dużo trudniejsza od angielskiej Jest więcej form czasownika, więcej czasów do nauczenia się Dotyczy to metody uczenia się nie języka francuskiego, lecz o języku francuskim Jeśli francuskiego będziemy się uczyć metodą ustno-słuchową, czyli metodą uczenia się całych zdań na pamięć, wyniki będą szybkie Uczenie się oddzielnie słów i reguł gramatycznych prowadzi do zahamowania psychicznych i nikomu nie udało się w ten sposób opanować język francuski w mowie bez przelanych łez A więc to samo co z językiem

angielskim, to samo co z każdym językiem obcym

W języku francuskim nie ma takiej masy słów wieloznacznych jak w angielskim

Korzystając materialnie ze znajomości języka francuskiego mogą być duże, jeśli ktokolwiek chce objąć poważniejszą posadę rządową W instytucjach rządowych na pewnych stanowiskach płynna znajomość francuskiego w mowie i piśmie obok znajomości angielskiego jest warunkiem koniecznym by być przyjętym na dane stanowisko Dotyczy to nie tylko pracy w Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Obszar języka francuskiego jest bardzo wielki Poza Francją i Kanadą na terenie byłych kolonii francuskich do dzisiaj używa się języka francuskiego Bardziej ciekawo znajdują w pierwszej lepszej encyklopedii wyczerpujące wiadomości

CALE I UNCJE

Niektórych irytują cale i uncje Co bardziej porywczy ludzie nazywają te jednostki miar niemetryczne wręcz "głupimi miarami" Urzędowo w Kanadzie obowiązuje system metryczny, ale wciąż na każdym kroku spotykamy miary INCH = cal angielski, oraz OUNCE (OZ) = uncja angielska Kto ma trudności z zapamiętaniem ile to jest cal czy uncja, niech poczyta więcej na ten temat i w ten jedyny sposób rzecz się nam utrwali na całe życie

Oba wyżej wymienione słowa angielskie pochodzą z łaciny Łacinskie *uncialis* znaczy "dotyczący dwunastej części" Ogólnie uncja, to dwunasta część funta W dawnych czasach każdy kraj co prawda miał swojego funta, ogólnie każdy funt był zbli-

zony do połowy kilograma współczesnego Tu się sprawa nieco komplikuje Angielski system miar ciężaru jest dwoisty!

1 pound avoirdupois = 16 ounces, dotyczy to miar handlowych towarów pospolitych

1 pound troy = 12 ounces, dotyczy to miar szlachetnych kamieni i metali jak złoto, srebro

Cal, czyli po angielsku INCH oznacza dwunastą część stopy

Jeśli się ma smykałkę do języków to z łatwością wyczuje się związek tak INCH jak OUNCE z łacinskim UNCIALIS

Mieszkając na obszarze języka angielskiego należy po prostu często przypominać sobie ile to jest funt, cal i uncja, a nie utyskiwać, narzekać i psiożyć

W krajach obszaru języka angielskiego mamy więc dwa rodzaje funta (i dwa rodzaje uncji), dla złota i kamieni szlachetnych inny, dla pospolitych towarów inny Oni to odpowiednio nazywają *pound avoirdupois* albo *pound troy* Tak więc

1 ounce troy = 31,103 g, 1 pound troy jest 12 uncji troy, czyli 373,23 g

1 ounce avoirdupois = 28,35 g, 1 pound avoirdupois jest 16 uncji a czyli 453,6 g

Ceny giełdowe złota podawane w uncjach należy przeliczać na uncje TROY co wynosi 31,103 g

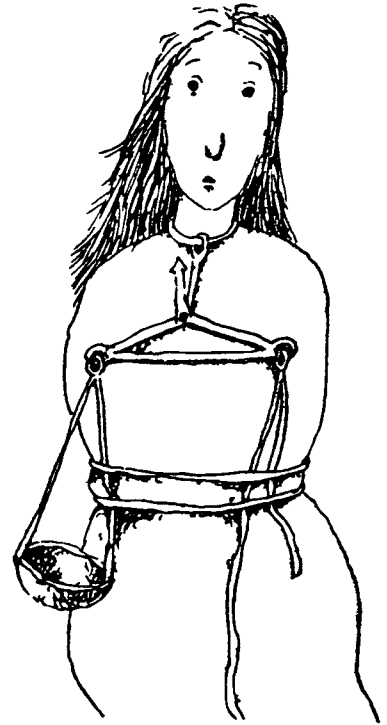
Na otarcie łez należy przypomnieć, że owa dwoistość funtowa istniała w Polsce przed rozbiorem Funt handlowy był bliski ilości dzisiejszego pół kilograma, natomiast nie używano się nazwy "funt" dla srebra czy złota - mówiło się i pisało "grzywna" Dzis "grzywna" to kara pieniężna, dawniej jednostką kary wymierzaną za przewinienia była "grzywna" najczęściej srebra, przeważnie około 280 gramów współczesnych Z Kłopotów z Angielskim przeszło się na Igraszki z Polszczyzną To wszystko przez Prima Aprilis

Angielską jednostką monetarną jest funt szterling Jego pisemny skrót wygląda tak £ Dlaczego litera L przekreślona? Zachowano dawną łacinską nazwę *Libra* kiedyś "waga", potem "grzywna", czyli

dzo krótko chociażby, nawet nie rezygnując z obecnego mieszkania i zaraz potem go wynajac? Przecież dom był kupiony naprawdę z intencją zamieszkania w nim, a tylko warunki finansowe chwilowo zmuszają do jego podnajęcia Taki manewr pozwoli na utrzymanie statusu Principal Residence Za parę lat (nie dłużej jak 4) można będzie znów objąć go w posiadanie, a obecnie, mówiąc popularnym językiem, niech się "sam splanca"

"funt" srebra Zaczernięli ten system Anglicy od Frankonskiego króla Karola Wielkiego, który między innymi był reformatorem systemu monetarnego przyjętego potem przez większość krajów Europy Polski system monetarny za Mieszka I opierał się również na karolińskiej grzywnie srebra (ok 360 g), z której wybijano 240 denarów - miał każdy denar ciężar 1,5 g srebra

Prosimy o powiadomienie Redakcji, czy Czytelnicy zyczą sobie informacji ogólnych o innych językach obcych również Czekamy odpowiedzi Mogą być telefoniczne

Jak zmniejszyć INCOME TAX

ANNA DUBISKA

PRINCIPAL RESIDENCE

- Część dalsza

Stało się Dom został kupiony Pokusa była tak silna, że nie można się było jej oprzeć Ale co dalej? Okazuje się, że koszty utrzymania domu, nawet z częściowym jego podnajęciem, wynoszą dużo więcej niż czynsz płacony za mieszkanie w apartamencie Wycofać się już z całej transakcji nie można, a w rezultacie może zabraknąć pieniędzy na życie Jedyne wyjście z sytuacji to pozostanie w apartamencie, a oddanie lokatorom całego domu Czy jednak dom ten nie straci statusu Principal Residence?

A gdyby zamieszkać w domu na bar-

INCOME TAX BEZ KŁOPOTÓW

OSZCZĘDZISZ PIENIĄDZE I CZAS
KORZYSTAJĄC Z FACHOWEJ
POMOCY PRZY WYPEŁNIANIU
ZEZNAŃ PODATKOWYCH

ANNA DUBISKA

- Autorka licznych artykułów na temat Income Tax w prasie polonijnej
- Wieloletni pracownik firmy H&R Block ZAWIADAMIA O OTWARCIU WŁASNEGO BIURA

- Udziela porad i na oczekaniu wypełnia zeznania podatkowe
  - Bezpłatne porady w zakresie planowania finansowego dla stałych klientów
- CENY PRZYSTĘPNE - OD \$ 10 WZWYŻ
ZGŁOSZENIA TELEFONICZNE
925 - 8128

Adres 588 SPADINA AVE

INTENSYWNY KURS ANGIELSKIEGO DLA ZAAWANSOWANYCH

Bezpłatny, dzienny kurs angielskiego na poziomie zaawansowanym dla dorosłych jest oferowany w osrodku przy kościele Sw Stanisława

- Adres 17 Wolseley St (rog Denison i Queen W)

- Intensywny program zajęć
  - Liczba miejsc ograniczona
- INFORMACJE 626 3694

227 230

dogodny dojazd metrem do stacji Bathurst lub tramwajem 501

- Czas zajęć codziennie od pon do piątku 9 00 14 30

NAJLEPSZE AUDYCJE RADIA WOLNA EUROPA!

Wysyłamy kasyety z najwartościowszymi i niezagłuszonymi nagraniami najpopularniejszej polskiej rozgłośni
Koszt kasyety z wysyłką 7 \$ USA
Prenumerata roczna (6 kaset) \$ 42 USA
International Radio Institute
Box P 181 St B K1P 6C4, Ottawa, Ont

St Stanislaus-
St Casimir s Parish (Toronto)
Credit Union Limited
220 Roncesvalles Ave
Toronto Ontario M6R 2L7

Credit Union Sw. Stanisława i Sw. Kazimierza zawiadamia, że w niedzielę dnia 5 kwietnia 1987 roku, o godzinie 3:30 po południu w Audytorium parafii Sw. Kazimierza przy 156 Roncesvalles Ave. odbędzie się 42 ROCZNE WALNE ZEBRANIE. Członkowie proszeni są o punktualne przybycie i okazywanie przy wejściu książeczek członkowskich (SHARES).

ZARZĄD

Redaguje lek med
JADWIGA GORNICKA
specjalistka chorób wewnętrznych
Tel 532 - 9054

apteka natury

APITERAPIA (II)

Dokonczenie
z poprzedniego numeru

Wskazania lecznicze anemia, astma wysiłkowa, awitaminoza, cukrzyca, choroba wieńcowa serca, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, dolegliwości serca, zaburzenia czynności gruczołów nerkowych, niezbyt jędrzy grubego, infekcja, miażdżyca, niedobory aminokwasów, enzymów i witamin, niedokrwienie narządów, niedomogi narządów przemiany materii oraz gruczołów wydzielania wewnętrzznego, niedorozwoj fizyczny i umysłowy dzieci, niewydolność kończyn po Heine-Medina i po wylewach krwi do mózgu, stany chorobowe nerwów, zmiany na dnie oka oraz jego stany zapalne i osłabienie wzroku, osłabienie słuchu, niewydolność wątroby po zółtaczce zakaznej i po zatruciach, zawroty głowy, zrosty zapalne, zapalenia

IV PYŁEK KWIATOWY I PIERZGA

Pyłek kwiatowy (pollen) odznacza się szczególnym bogactwem składników i bardzo korzystnymi właściwościami. Istnieje mało przykładów, aby jeden naturalny produkt spożywczy miał aż taką moc odżywczą i energetyczną przy absolutnej nieszkodliwości.

Zgromadzony zapas pyłku kwiatowego nazywamy pierzga, którą pszczoły powlekają warstwą miodu i zasklepiają woskiem, aby ją chronić przed dostępem powietrza. W warunkach beztlenowych pierzga ulega fermentacji mlekowej. Wytworzony kwas mlekowy konserwuje pierzga. Od składu chemicznego pierzgi zależy wartość mleczka pszczelego.

Bardzo korzystne, szczególnie w przypadku leczenia chorób uchodzących za nieuleczalne, jest stosowanie pyłku kwiatowego z mleczkiem pszczelim, gdy te składniki występują w stosunku 1:1 (wagowo po 0,05 g). Taki preparat poprawia przemianę materii, aktywizuje procesy życiowe, narządy są lepiej ukrwione i ich czynności życiowe są bardziej aktywne. Dzięki temu znikają stany skurczowe naczyń, które wzmaga się u ludzi starszych, w szczególności na skutek napięcia nerwowego i innych szkodliwych wpływów.

Pyłek kwiatowy, który jest bardzo bogatym źródłem witamin i pierwiastków metali wzmaga ich działanie - ma następujące właściwości: aktywizuje przemianę materii węglowodanów, tłuszczu i białek, wydzielania

nie soku żołądkowego, oddychanie komórek pobudza czynności szpiku kostnego, a więc dojrzewanie erytrocytów, normalizuje pracę wątroby, nerek, żołądka, układu nerwowego i oddechowego, sprzyja utrzymaniu normalnej wagi ciała, przeciwdziała zapaleniu nerwów, anemii, krwawieniu dziąseł, wypadaniu zębów, chorobom zakaźnym, krzywicy, bezpłodności u mężczyzn, poronieniom, zmianom anatomicznym w mózgu, zanikowi mięśni prądkowych, zaburzeniu trawienia, niedokrwistości, łuszczycom naskórka, zanikowi brodawek językowych, łojotokowi, sennosci, przebiegniom, zawrotom i bólom głowy, brzucha, zakłóceniom pamięci, zakłóceniom psychicznym.

Suchy pyłek kwiatowy można przechowywać w hermetycznie zamkniętych torebkach z tworzyw sztucznych. Pyłek i mleczko pszczele zawiera Apivot - preparat produkcji polskiej.

MODA

Zegnaj stylu "Miami Vice" gromko oznajmia styl charakterystyczny dla tegorocznej wiosennej linii. Tymczasem typowe mariaże luznych marynarek z podkoszulkami i obszernymi spodniami świadczą o wprost przeciwnych tendencjach. Projektanci Ellis i Valentino odwołują się wprost do stylizacji lat pięćdziesiątych.

Halka Siermięga

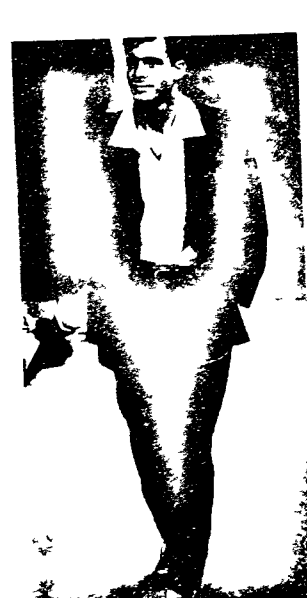
BARBA'S

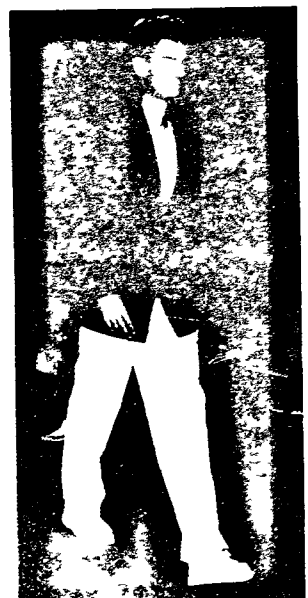
BYBLOS

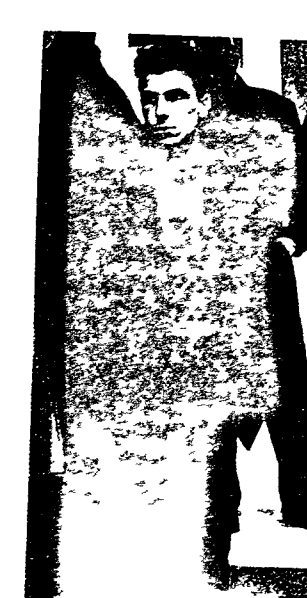
MONTANA

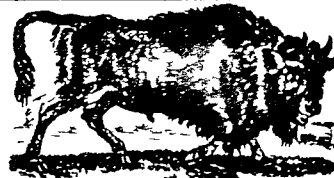
ELLIS

COMMEDES
GARCONS

VALENTINO

BYK 21 kwietnia - 21 maja

Dziewczęta ze znaku Byka mają podkreślone kobiece cechy, okrągłe policzki, zadarty nos i wszędzie właściwe zaokrąglenia. Ruchy mają spokojne, pełne harmonii. Bardzo rzadko zdarza się, że ktoraś z tych dziewcząt dąży do emancypacji, do jakiejś samodzielnej kariery życiowej - chyba, że jest śpiewaczką. Celem życia tych pan jest zamążpójście. I choć w młodości są one skłonne do flirtów, jako żony są przykładne i wierne. Wynika to w sposób naturalny z ich pierwotnych skłonności: chęć posiadania, pragnienie własności, przenoszą się w dziedzinę małżeństwa. Oto teraz mąż i dzieci są jej własnością. Zatem w jej własnym interesie leży zachowanie w domu zgody, harmonii i pogodnego zadowolenia. Taki jest podświadomy bieg myśli pan ze znaku Byka.

Osoby z tego znaku uwielbiają pieniądze, posiadanie rzeczy cennych, wartościowych. Lubią dobre jedzenie, dobre napoje, komfort, wygodę, spokój, dobry sen, świadomość, że powodzi im się lepiej niż sąsiadom. Bardzo sobie cenią ładnie urządzone mieszkanie, które w dodatku można traktować jako swe małe królestwo i gdzie można rządzić trochę według własnego kaprysu. Mają także upodobanie do wszystkiego co ładne, miłe, przyjemne, pogodne, co wywołuje zadowolenie.

Byk stara się uniknąć wszelkich pechowców, przesławianych przez los, wszystkich ludzi chorych (obawa zarazenia się). Także nie lubi walki bez ścisłego określonego celu materialnego. Nie cierpi cyganerii, braku solidności, niezdecydowania, niepewności oraz odnosi się z niechęcią do każdego, kto zechciałby narzucić mu swoje zdanie, kto spróbuje wytrącić go z równowagi lub kto staje mu w opozycji.

Idęciem Byka jest harmonijne współzycie. Jego największym osiągnięciem życiowym będzie pokonanie głęboko w sobie zakorzenionego materializmu. Jeśli tego dokaze, będzie miał przed sobą szeroki horyzont otwarty dla dużych możliwości. W pierwszym wypadku ambicje jego nie sięgną poza zaspokojenie podstawowych czynności fizjologicznych.

Ludzie z tego znaku nie są nowatorami. Nie mają także zainteresowań rewolucyjnych, chyba teoretycznie. Wierzą raczej w to, co już wypróbowane. Po co nam nowości? Czy nie lepiej poprawić, udoskonalić to stare i znane?

Order Form

Zamówienie

TOWARY do POLSKI

Mozna dowolnie zestawiać skład paczki
Dostawa do domu odbiorcy ± 14 DNI
Odbiorca nie ponosi żadnych opłat
Nadawca otrzymuje potwierdzenie
Dostawa z Europy Zachodniej
Ceny ważne do 15 kwietnia 1987
Zamówienie minimum 4kg maximum 10kg

Ilość	Nazwa towaru	Cena C\$	Razem
x 1kg	POMARANCZE	2 60 =	
x 1kg	CYTRYNY	2 80 =	
x 1kg	GREJPFRTY	2 80 =	
x 1kg	BANANY	3 20 =	
x 100g	CZEKOLADA mleczna	1 20 =	
x 100g	CZEKOLADA z orzechami	1 20 =	
x 100g	CZEKOLADA z bakaliami	1 20 =	
x 900g	CHALWA	8 80 =	
x 800g	KAKAO	5 40 =	
x 250g	KAWA ziarnista	3 80 =	
x 200g	KAWA INSTANT Nescaffe	6 80 =	
x 500g	HERBATA sypka	4 60 =	
x 100t	HERBATA w torebkach	4 20 =	
x 1kg	KABANOSY (vac pac)	12 60 =	
x 1kg	POLEDWICA (vac pac)	12 60 =	
x 1kg	SZYŃKA gotowana (v.p)	8 80 =	
x 1kg	SZYŃKA wedzona (v.p)	11 60 =	
x 450g	SZYŃKA w puszcze	5 20 =	
x 200g	SZYŃKA mielona	2 20 =	
x 500g	MASLO holenderskie	4 90 =	
x 500g	MARGARYNA belgijska	2 00 =	
x 500g	RODZYNKI	3 20 =	
x 200g	WIORKI kokosowe	2 20 =	
x 500g	PIEPERZ ziarnisty	7 80 =	
x 1para	RAJSTOPY S M L	1 20 =	
x 24szt	KOMPLET flamastrow	3 40 =	
	Transport dostawa ubezpieczenie	C\$	5 00
	Zalaczam: Cheque Money Order Total	C\$	
	NADAWCA		

ODBIORCA

Please send to
EUROPAK INTERNATIONAL 1339 Baseline Rd Box 5554
Ottawa Ontario K2C 3M1 CANADA tel (613) 728 4446

do POLSKI w 14 DNI

UNISEX HAIRSTYLING

POLECAM

- DOBRĄ STRYZENIA
- Trwałą ondulację (foam perm prod niemieckiej)
- Farbowanie włosów (farba prod niemieckiej) ORAZ
- Farbowanie brwi i rzęs

"THE FAMILY SHOP"

Helen Pilchowski

311 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont M6R 2M6
TEL Bus 535-1677, Res 252-9069

NAJWIĘKSZE POLSKIE
BIURO PODROZY

HIGH PARK
TRAVEL CENTRE LTD.

Właściciel JERZY ŁUCKI

1592 Bloor St West, Toronto, Ont M6P 1A4
Tel 533-9496, 533-9497, 533-8417, 533-8235

BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe i wycieczkowe LOT
indywidualne AIR CANADA do Polski i wszystkich krajów świata
Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIECZKI po przystępnych cenach

SPECJALNA OFERTA

"WIELKANOC W POLSCE" od \$ 679 00

Ograniczona liczba miejsc. Zamawiajcie natychmiast
WYSYŁKA EKSPRESOWA - SPRAWNIEJ I TANIEJ!
Bony pieniężne banknoty dolarowe konta walutowe paczki
żywnościowe samochody

Długo oczekiwana możliwość kupna samochodów ostatnich modeli ulepszonych zmodyfikowanych według najnowszej zdobyczy techniki
SPRZEDAJEMY BEZ OGRANICZEN OD ZARAZ
VOLGA US\$ 3.500 LADA US\$ 2.950
WARTBURG WARTBURG
LIMUZYNĄ US\$ 1.850 KOMBI US\$ 2.050

FIAT 125p Berlina 1.5 L US\$ 2.270
FIAT 125p Berlina 1.5 ME US\$ 2.502
FIAT 125p Kombi 1.5 ME US\$ 3.002
FIAT 125p Pick-up US\$ 2.342
FIAT 126p 650 US\$ 1.820
FIAT 126p 650 US\$ 1.880
POLONEZ 1.5 IE US\$ 3.492
POLONEZ 1.6 IE US\$ 3.670

Oferta ta jest krotkotrwala - prosimy nie zwlekać i dokonwać zamówień natychmiast
Fachowo • Szybko • Dokładnie

INCOME TAX wypełniamy zeznania podatkowe

HOROSKOP 26 marca - 1 kwietnia

BARAN

Sporo godnych uwagi spraw i stanesz przed nielatwą ko niecznością dokona nia wyboru I w tym na co się zdecydujesz będzie sedno! Do kąd skierujesz swoją uwagę i działanie? Staraj się zrobić ten właściwy krok bo od tego będzie zależało nie jedno Znak przychylny Waga unikaj Lwa Dzień miły czwartek liczba 1

BYK

Przed Tobą powo dzenie i sukcesy na roznych polach dzia lania Nie będą to najpewniej sprawy o wadze zy ciowej ale nie bez znaczenia dla Ciebie Mozesz wazyc się teraz nawet na ryzykowne posume cia bo będą dobre szanse i właściwie wszystko co zamie rzasz powinno się powiesc Znak miły Koziorozec unikaj Wod nika Twój dzień poniedziałek liczba 8

BLIZNIĘTA

Wydatki, sporo wy silku i napięć Zu pełnie jakby spadło na Ciebie zmienacka na wiele kataklizmow naraz A to po prostu przedwiosne święta, które się zbliżają ferie wiosen ne z dziećmi itd Ale to wszyst ko mimie i jedno jest pewne cze ka Cię satysfakcja i duże zado wolenie ze wszystkim udało się podołać Znak miły Lew unikaj Byka Dzień piątek li czba 9

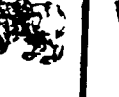
RAK

Nowe wiadomosci ktore zrobią na To bie pewne wrazenie Jedna zwłaszcza wy imagac będzie głębszego prze myslenia Trzeba tez będzie się wypowiedziec ostatecznie w sprawie o ktorej wiesz juz od dawna lecz zwlekasz z decyzją Juz dalej odkładac tego nie bę dzie można Znak przychylny Baran unikaj Strzelca Dzień - medziela liczba - 7

LEW

Trochę komplika cji szczególnie w kregu spraw domo wo-rodzinnych Naj większym problemem mogą się okazac jakies nieoczekiwane wydatki Ponadto kilka rozmów Cię czeka z których wynikną nowe perspektywy zawodowe W pierwszej chwili nie zachwyca Cię one Warto trochę zace kac nim dasz wiążącą odpo wiedz Znak sprzyjający Bliz nięta unikaj Ryb Dzień miły wtorek liczba - 9

PANNA

Tydzien przeplatany bardzo różnymi sprawami Będą się roznic tak charakte rem jak i znaczeniem Naj ciekawsza będzie ich innosc i częstotliwosc Nowe wrazenia

tez będą Twoim udziałem przez te wszystkie dni Znak popie rający Skorpion unikaj Bliz niąt Dzień sympatyczny nie dziela liczba szczęśliwa 5

WAGA Dobre dni Zaplano wane sprawy uda się zrealizowac po Two jej myśli A załat wienie właśnie teraz jakies dosc istotnej rzeczy usunie wreszcie kłopoty związane z pewnym tru dnym problemem Pod koniec tygodnia wiadomosc ktora Cię trochę zaskoczy ale nie będzie w sumie miała większego znacze nia Znak miły Ryby unikaj Byka Dzień sroda liczba 4

SKORPION Wiele czasu może Ci teraz zająć czyjas wi zyta lub nieoczeki wany przyjazd kogos wymagają cego Twojej uwagi i zaintereso wania Ponadto kilka powo dzeniem uwienczonych pociąg nęć I o ile tamta pierwsza sy tuacja zmęczy i zniecierpliw o tyle następnie znakomicie popra wią Twój samopoczucie! Znak miły Skorpion unikaj Lwa Dzień czwartek liczba 2

STRZELEC Tydzien przyniesie sporo ciekawych chwil Napotkasz mejedną okazję do spędzenia czasu w odpowiadają cej Ci atmosferze Warto bę dzie spróbować pokazac się od najlepszej strony błysnac dob rym dowcipem i błyskotliwą wie dzą! Ktos patrzący na Ciebie z boku zainteresuje się Tobą na dłużej i poważnie Znak miły Baran unikaj Panny Dzień - sobota liczba 9

KOZIOROZEC Stanesz przed prob lemem trudnym do rozwiązania Staraj się postępować roz

sądnie nie zawieraj tylko intu icji i nie daj się ponieśc fanta zji W tej sytuacji nie będą to dobrzy doradcy ani sensowna metoda działania Znak sprzy jający Bliznięta unikaj kon fliktow ze Skorpionem Twój dzien poniedziałek liczba 2

WODNIK Tydzien przyniesie chwile wspomnień, rozmowy własne im poświęcone przede wszystkim W tych dniach ktos zrobi na Tobie wielkie wrazenie Szybko przekonasz się czy to tylko uroczce oczarowanie czy może cos zapowiadającego głę b sze uczucie ktore potrwa dłużej Znak sprzyjający Koziorozec unikaj Skorpiona Twój dzien sroda liczba 7

RYBY Pierwsze dni tygod nia w miarę ruchli we, później juz spo kojniej Własne te spokojne dni okaza się bardzo interesujące Zwłaszcza czas spę dzony na rozmowach z kims nie dawno poznanym okaze się cen ny i bogaty w tematy rzadko zupełnie dla Ciebie nowe A może to będzie tylko jakas zywa, ciekawa wymiana koresponden cji? Znak miły Wodnik unikaj Barana Twój dzien pią tek liczba 6

Kursy po polsku
MIEDZYNARODOWY TANIEC TOWARZYSKI
walcze, tango, foxtrot, rumba, samba, swing, polka i inne
17 00-19 00 lub 19 00-22 00
Młodzież i dorośli
TEL (416) 782 - 9776

Alana's Flowers
290 The West Mall Etobicoke M9C 1C6
tel 626-6366
Artystycznie ułożone bukiety z kwiatow na wszystkie okolicznosci
Kwiaciarnia otwarta 7 dni w tygodniu
Karty kredytowe mile widziane
Kwiaty swieze na okazje weselne lub pogrzebowe, sztuczne wieniecmentarne
Bezposrednia dostawa na terenie miasta Toronto

FACHOWE EKSPERTYZY ASTROLOGICZNE
Po szczegolowe informacje pisz P O Box 366 St "D", Toronto M6P 3T9,
(416) 241-4331

- Indywidualne horoskopy
- Wybór partnera
- Rozwiązania trudności życiowych i osobowościowych
- Nowa koncepcja w astrologii

NOWY PUNKT SPRZEDAZY ECHA TYGODNIA POLSKA APTEKA PHARMAKON PHARMACY
313 Roncesvalles Ave
Lekarstwa do Polski, zioła, leki na receptę

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST W
TEL 531-8422
KONKURENCYJNE CENY!
WĘDZONE NA MIEJSCU
SLYNNE NA CAŁY TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szyunki kabanosy wędliny mięsa
rozne delikatesy

KARL'S BUTCHER & GROCERY
Właściciel Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie - wświeże mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oia importowane -
Polski i Europejski artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave
Toronto TEL 531-1622

PODHALE MEAT & DELI
Nowy sklep delikatesowy w południowym Etobicoke
2775 Lakeshore Blvd W
Sprzedaję znakomitą podhalanską kiełbasę wędlinę mięsa i polskie gazety

Nowy punkt sprzedaży Echa Tygodnia Podhale Meat and Delicatessen
27 - 75 Lakeshore, przy 2nd Street
Sklep czynny we wtorki srody do godz 18 00, czwartki - piątki do 21 00

M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS
Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto Wzrostamy kwasna smietana yogurt huslinka ser serybiel i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW W SWOICH SKLEPACH
Codziennie od 7 00 do 4 00
212 Market St Tel 766-6711

ONTARIO BREAD Co Ltd
178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929
NAJPOPULARNIJSZY PYSNY SWIŻY CHLEB DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH W TORONTO I W ONTARIO
Nowy punkt sprzedaży
1 den bridge itali in bakery
1 DEN BRIDGE PLAZA 25 Fontenay Crt

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD
783 Queen St W Tel 364 7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 4648
NABYWCZY I KASOC
KONKURENCYJNE CENY!
Świeże mięso sery pieczywo w bogatym wyborze Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NASPECJALNE OKAZJE
WELIUG CEN HURTOWYCH

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEJSCIE SWIŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domow
739 Queen St W - Toronto Ont
TEL 368-4235

ROCKWOOD DELICATESSEN
4141 Dixie Rd,
TEL 624-1244
Nowo otwarty sklep delikatesowy w Mississauga na Rockwood Mall
pomiędzy Beaver Lumber & beer store
Posiadamy wysmienite polskie i europejskie wędliny i wyroby delikatesowe oraz polskie gazety

KINGSWAY MEAT PRODUCTS AND DELICATESSEN Ltd
HUBERT WESIERSKI IVAN GRGIC
2342 Bloor St West Toronto
TEL 762-5365
ZAWIADAMIĄ JĄ
całą Polonię o wznowieniu najwyższej jakości produkcji wędlin oraz mięsa wykrojonego na życzenie klienta
Posiadamy również wysokiej jakości wyroby garmazeryjne oraz delikatesy
CENY KONKURENCYJNE

U - SAVE MILK
1550 Bloor St West
New Dundas and Bloor West
otwarty od 8 11 p m
7 dni w tygodniu
SPRZEDAJEMY
polskie pieczywo Open-Window, importowane kiełbasy sery papierosy i inne artykuły
CHINCYK MOWI PO POLSKU

PHOTO GLINSKI
Wszelkiego rodzaju usługi fotograficzne
252-9934

Nowo otwarty lokal
"PAULINA'S RESTAURANT"
POLECA
Duzy wybor polskich dan
Jedyna na Bloorze pełna licencja alkoholowa!
Zapewniamy miłą i szybką obsługę
2209 Bloor St West,
przy Runnymede
godz 10 00 23 00
SERDECZNIE ZAPRASZAMY

"ZESTY'S GOURMET DELI
Polskie delikatesy w Mississauga (Clarkson)
Wyszukane, smaczne i najwyższej jakości potrawy
Urządzamy chrzciny, komunie, przyjęcia weselne, itp
Zapewniamy sprawną, szybką obsługę wykwalifikowanego personelu
Właściciele Jadwiga i Gabriel MENCFELD
TEL 823-1167
W MISSISSAUGA, East of Southdown Rd
INVERHOUSE PLAZA
Pon - sroda 9-6 30, czwartek, piątek 7, sobota 9-6

CZARTERY DO POLSKI I DO EUROPY
ZAPROSZENIA I UBI ZPIECZNIĄ DLA OSOB ODWILDZAJACYCH KANADĘ ZAJĄTWICIE PAŃSTWO NAJKORZYŚCI NIEJ

Po bliźsze informacje proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8
Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa, paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

COPFRNICUS MEAT PRODUCTS
79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szyunki boczki balerony kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesow ogorki kiszone kapusta z boczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

Wojtek Grabowski
"TEN AUTO BODY"
oferuje naprawy pokolizyjne, lakierowanie i spawanie
ora/
specjalizuje się w naprawie "traków".
ZAPRASZAMY!
Tel.: (416) 259-2391
144-16th Street, Toronto, Ont M8V 3K1

EWA I ZENON SOWA ZAPRASZAJĄ
do nowo otwartej cukierni
3655 St Clair Ave E
Scarborough, rog Midland
Polecamy duzy wybor ciast ciastek po najniższych cenach Wszystkie wyroby produkowane według polskich receptur
Przyjmujemy zamówienia na ciasta i torty na w zelićce okazje
CAKE'S DELIGHT
TEL 264-2729

<p>HUMBERVIEW INSURANCE 337 Roncesvalles Ave Toronto TEL. 531 - 4647 Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę</p>	<p>Adwokat Specjalista w sprawach kryminalnych KRZYSZTOF PREOBRAŻEŃSKI 99 Charles St East TORONTO, Ont M4Y 1V2 TEL 964 - 1717 Res 537 - 8842</p>	<p>LESŁAW SOSNOWSKI Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski) Bachelor Of Law (University of Ottawa) ADWOKAT - NOTARIUSZ Firma adwokacka pod nazwą SOSNOWSKI McNUTT 1445 Woodroffe Ave NEPEAN (Ottawa) TEL (613) 727 - 5662 Porady prawne i korespondencja po polsku i po angielsku</p>	<p>Dr BOGDAN PIETRASZEK rozpoznał praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny FAMILY DOCTOR w gabinecie przy 190 FERRAVILLE, naprzeciwko Credit Union TEL 532 - 4317 Przyjmuje od poniedziałku do piątku od 10 do 18 sobota 10 - 13 ODBYWA TEL WIZYTY DOMOWE</p>	<p>Dr Krystyna SALACH-MARKIEWICZ Family physician uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej Porady ginekologiczne i ogólne od poniedziałku do piątku 10 - 18 soboty 10 - 13 2333 Dundas St W Suite 410 TEL 588 - 5929</p>
<p>NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA Life Insurance - na życie • Disability - chorobowe • Mortgage - hipoteczne • Business - handlowe • RRRSP, Annuity - emerytury SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO Po bliższe informacje proszę dzwonić Andrzej Krysiak TEL Biuro 226-6515, dom 247 - 8326</p>	<p>LECH W PRUSIŃSKI Immigration Consultant Porady w sprawach emigracyjnych Bezpłatnie tylko we wtorek godz. 12 - 7 Prosimy o telefoniczne uzgodnienie wizyt Biuro 192 Garden Ave TEL 588 - 1659</p>	<p>BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ 30 Marmaduk St (budynki szkoły HOWARD I ARK) TEL 533 9471 Czynne poniedziałki wtorki czwartki i piątki godz 10 00-4 00 POMOC I PORADY WE WSZYSTKICH SPRAWACH Legalizacja dokumentów i uwierzytelnianie podpisów</p>	<p>DR WOJCIECH FILIPOWICZ z długoletnią praktyką w zakresie akupunktury chińskiej u dzieci i dorosłych oraz douczenie zdobytym w AKADEMII MEDYCYNY TRADYCYJNEJ W PEKINIE ma przyjemność zawiadomić o otwarciu ACUPUNCTURE CLINIC MISSISSAUGA 3460 Cavithra Rd L5A 2X7 TEL 766 0257</p>	<p>DR WALDEMAR KOZERAWSKI ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 6837 oraz 45 Overlea Boulevard suite B-9 TEL 425 4114 (przy Ontario Science Centre) Poprzednio pracował w Sick Children Hospital</p>
<p>INCOME TAX SERVICE, FINANCIAL PLANNING MBA ZOFIA ADAMCZYK TEL 822 - 6826 Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych biznesów, według najnowszych przepisów finansowych Bezpłatne konsultacje i porady</p>	<p>DIVORCE AID ROZWÓD BEZ ADWOKATÓW 290 dol. dla małżeństwa bezdzietnego 390 dol. z dziećmi Informacje 226-0335 KAROL BELDOWSKI</p>	<p>TRUMACZENIA Umowy hipotecznych Aktów notarialnych Zapytania o informacje na temat angielski Pracujemy w urzędzie i prywatnie po polsku angielski Z usług (resumo) Formularze o pracę (application) Humaczenia z polskiego francuski niemieckiego hiszpańskiego rosyjski i z odwołaniem na angielski HABDANK COMMUNICATIONS TEL 588 0667</p>	<p>Dr Elzbieta SZULC FAMILY PHYSICIAN zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego 9780 BRAMALEA RD North Suite 308 BRAMPTON BRAMALEA TEL 792 2906</p>	<p>Dr JANINA DUTKIEWICZ Family physician zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego 3095 Glen Erin Dr, suite 7 MISSISSAUGA TEL 828 0038</p>
<p>CHESTER'S INCOME TAX SERVICE CZESŁAW KEPA. Tel 238 - 0447 Income Tax Konsultant, Członek Kanadyjskiej Federacji Income Tax Konsultantów, w tym o n u je rozliczenia podatkowe w Twoim domu</p>	<p>JULIA KORPAŁA I M Adwokat z Polskiej długoltną praktyką TEL (416) 255-5954 Udział w poradach i pomocy we wszystkich sprawach na terenie i w kraju w zakresie małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialne sprzedaże kupna i darowizny domów gruntów spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sądów i urzędów Przyjęcia po telefonicznym zgłoszeniu 3290 Lakeshore Blvd W Toronto, Ont M8V 1M4</p>	<p>MIRROR IMAGE TRANSLATIONS Jan Weinsberg TRUMACZ PRZYSIŁGŁY 309 Crichton Street OTTAWA K1M1W3 Tel (613) 741 8680</p>	<p>DENTYSTYCZNE PROFIZY G RYTWINSKI D Pracujemy do wieczornem 404 A Roncesvalles Ave TORONTO (blotk kina Rexue) TEL 531 8545</p>	<p>SOLARSKI PHARMACY Ltd (naprzeciwko stacji w Kazimierz) 149 Roncesvalles Ave TEL 536 3452 Właściciel J SOLARSKI S SIAI ATEK Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polki • Agencja Pek o • Wszelka paczki i pieniądze do Polki • Polskie kartki i czasopisma • Złota i srebrna • Urząd Pocztowy • Sprzedaż biletów</p>
<p>ELŻBIETA KOROLEW reprezentująca Mutual of Omaha Insurance Company oferuje Panstwu. ubezpieczenia na życie, zarobków, w razie choroby lub wypadku oraz bardzo atrakcyjny fundusz emerytalny Tel biuro 461 - 3833, dom 261 - 2056</p>	<p>Campanale REAL ESTATE LTD Realtor KUPNO I SPRZEDAŻ wszelkiego rodzaju nieruchomości na terenie Ottawy i okolic Z JAN CHMIELA 1169 Bank St OTTAWA ONT TEL 236-5854 d 232 2501</p>	<p>HOMETARIO REAL ESTATE LTD & INSURANCE BROKERS Ltd • KUPNO I SPRZEDAŻ NIEMOCNOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU • UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY - OD OGNIA - KRADEŻY I INNE 171 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531 - 3506</p>	<p>DENTURE THERAPY CLINIC JAN M WISNIEWSKI D Pierwsza Polska Protetownia Dentystyczna 2337 Dundas St W Toronto (Bloor Dundas Square Bldg) TEL (416) 533 8811 M6R 1X6</p>	<p>Dr V T BLOK GŁOWCZYŃSKA MA, OD OPTOMETRYSTKA 2391 A Bloor St W (Jane Subway) TEL 766 - 5580</p>
<p>FIRMA PRZEWOZOWA JANOSIK Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii TORONTO - MIRABEL - TORONTO jak również na Stefana Batorego Telefon Toronto - 247 - 0817 UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIZKA DLA RODZIN</p>	<p>POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA POSIADA słowniki francuskie, angielskie, techniczne i inne książki do nauki języków kulturalne młodzieżowe bajki religijne, karty świąteczne MONTREAL P Q P Box 647 N D G H4A 3R1 Canada TEL (514) 489 - 0396</p>	<p>PRZEWODZKI BLISKIE I DALSKIE oraz wszelkie przewozy towarów Umiarkowane ceny Solidna i szybka obsługa TORONTO, Tel 691-3161 JANUSZ</p>	<p>IZABELA SZULC WIĘCKOWSKA Ph D Psycholog Praktyka w Psychologii Klinicznej i Wychowawczej Badania psychologiczne dzieci młodzieży i młodzieży dorosłych wzrost i poradnictwem w zakresie trudności w nauce i zachowaniu problemach emocjonalnych i adaptacyjnych kierunek i wyboru zawodu PRZYJMUJE W SOBOTY TEL (519) 673 6116 1435 Hastings Dr London Ont N6A 2C2 na uprzednim uzgodnieniu terminu</p>	<p>ZIOŁA ŻYCIA HERB LIFE Dokładnie preparaty ziołowe oddechujące i na przyswajanie i utrzymywanie sylwetki zestawu wzmacniające organizm i regulujące przemianę materii Również środki zmniejszające ryzyko zawału serca i wylewu krwi do mózgu poprzez redukcję cholesterolu i triglicerydów HERB LIFE INDEPENDENT DISTRIBUTOR DRAHA BOHACOVA TEL (312) 237 0953 1 O Box 3481-8 Chicago IL 60634 8158 USA</p>
<p>OPIKA NAD GROBAMI W POLSCE Odzyskasz spokój powierzając nam za niewielką opłatą opiekę nad grobem swoich bliskich w Polsce Informacje 762 0591</p> <p>RENOWAI Construction and Renovation Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wkładziny, kafelki, wstawianie piwnic. Bezpłatna wycena. TEL 249 5212 lub 742 1302</p>	<p>UWAGA Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE TORONTO CREDIT UNION LTD 2150 BLOOR ST W (Wojciech od wschodniej części budynku) TEL 762-9523 CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł. i od 7 30 do 9 wiecz. WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12 30</p>		<p>DENTYSTYCZNE PROTEZY URSULA BAUMAN D I 4 Wall Ave TORONTO (Hwy 401 i WESTON Rd) przyjmuje codziennie w soboty WIZYTY DOMOWE TEL (416) 245-7168</p>	<p>COMPUTERIZED ACCOUNTING, BOOKKEEPING, AND INCOME TAX SERVICES ANDRZEJ SZCZERBA Tel (416) 762 - 5891 Solidnie i solidnie księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw wypełnianie formularzy do Income Tax</p>
<p>SYRENA TRAVEL LIMITED 1684 Queen Street West TORONTO ONTARIO CANADA M6R 1B3 tel 1-416-533-9486 • SYRENA w służbie Polonii od 1957 roku Oferujemy 1987 - loty do Polski szybko, tanio Chcesz odwiedzić rodzinę - korzystaj z naszych usług Polecamy ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę Załatwiamy deklaracje dla osób potrzebujących wizę kanadyjską</p>	<p>Konta depozytowe . . . 4 1/2% rocznie Specjalne konta depozytowe . . . 4 rocznie (minimalny depozyt \$5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu) 3-miesięczne certyfikaty ... 6% rocznie 6-miesięczne certyfikaty 6 1/4% rocznie 1-roczone certyfikaty . 7% rocznie 3-letnie certyfikaty 8% rocznie (non-redeemable) RRSP 8% rocznie Pozyczki personalne . . . 12 3/4% rocznie Pozyczki hipoteczne 10 1/2% rocznie (\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie) Line of credit 13 1/4% rocznie BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union</p>		<p>A & G ENGINEERING RYSUNKI TECHNICZNE Solidnie i terminowo TEL 261 - 9056</p>	<p>SAVE-O-WAY BIURO PODROZY I PACZKI DO POLSKI Poradzi i pomoże Ci w drodze dzwonić (416) 532 - 3042 532 3794 OVERSEAS SERVICES 131 Roncesvalles Ave Toronto</p>
<p>Uwaga! TRANS CANADA CREDIT JEWELLER Właściciel STANISŁAW STEFANOWSKI Najnowsze modele zegarków Bulova 30% zniżki Wyroby ze złota juz od \$ 20 za gram 25 - 50% zniżka cen na wyroby ze złota WSZELKIE REPERACJE ZEGARKÓW I BIZUTERII Uprzejma i sprawna obsługa 1554 Bloor St W, Toronto, Ontario TEL (416) 535 - 7802</p>	<p>ACCOUNTING AND INCOME TAX SERVICES ANDRZEJ SIKORSKI Tanie i dokładne wypełnianie zeznań podatkowych, również w Twoim domu. Bezpłatne porady. Prowadzenie ksiąg rachunkowych dla małych firm TEL 298 - 4757</p>		<p>ACCOUNTING AND INCOME TAX SERVICES ANDRZEJ SIKORSKI Tanie i dokładne wypełnianie zeznań podatkowych, również w Twoim domu. Bezpłatne porady. Prowadzenie ksiąg rachunkowych dla małych firm TEL 298 - 4757</p>	<p>ACCOUNTING AND INCOME TAX SERVICES ANDRZEJ SIKORSKI Tanie i dokładne wypełnianie zeznań podatkowych, również w Twoim domu. Bezpłatne porady. Prowadzenie ksiąg rachunkowych dla małych firm TEL 298 - 4757</p>

DARRELL KENT REAL ESTATE LTD

48, 30th Street, luksusowa rezydencja w pobliżu jeziora, sklepów, szkół, komunikacji etc
Prawie nowy dom, oryginalne konstrukcje, 4 poziomy, ponad 2 200 Sq f, prywatny, podwojny zajazd z garażem, piękny ogród - cena \$ 289 tys

60 Wheatfield St (przy Lakeshore i Royal York) - 6 apartamentów, 8 parkingów, prywatny zajazd, duża parcela, budynek 15-letni, dochód roczny \$ 46,000 Cena \$529,000

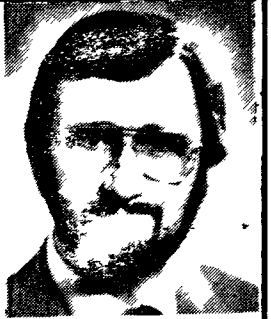
Delikatesy na Bloor St W - Własna produkcja wędlin, bardzo dochodowy interes 15-letnia umowa wynajmu lokalu

120 akrow ziemi w Wasaga Beach - \$ 595,000

Dwusypialniowy apartament w polskiej co-operatywie "Kra-kus" na Fontenay Ct, z widokiem na południe Cena \$ 95,000

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
Office Car Res
766-4088 460-5464 769-9494

JOHN WOLWOWICZ
BIURO - 236 - 2666
DOM - 251 - 8161

JAN WOLWOWICZ
- 15 LAT DOSWIADCZENIA W "REAL ESTATE"

Mississauga k Square One - Nowy dom ceglany, 4 sypialnie, osobna jadalnia, pralnia na parterze, wielka kuchnia z ceramiczną podłogą nowego typu "Family room" z ceglany kominkiem, garaż na 2 wozy, nie wykonany "basement" Tył domu wychodzi na park Klient żąda tylko 249 tys Warto natychmiast obejrzeć!

Motel, 14 pokoi - 249 tys wraz z "bungalow" dla właściciela, osobna kawiarnia, całe wyposażenie nowoczesne, od 14 lat ten sam właściciel Na zach od Toronto przy ruchliwej szosie Dobre kupno! Zadzwoń dziś

RE/MAX
west realty inc. realtor
an independent member broker

przedstawicielka firmy RE/MAX West Realty Inc.
ZAPewnIA
• sprzedaż każdej nieruchomości w najkrótszym czasie za najlepszą cenę,
• kupno odpowiedniej nieruchomości zgodnie z życzeniami klienta
FACHOWI I SOLIDNI!

IRENA STOCKI
Biuro 745-2300
Dom 793-5902

POLECA
- Willowdale duży 4-sypialniowy townhouse, piękne parkiety wykończona piwnica, doskonały kompleks w pobliżu Fairview Mall
- Brampton samodzielny, 3 sypialniowy dom z garażem i dużą działką

Jeśli myślisz o sprzedaży lub kupnie domu w przyszłym roku zadzwoń już teraz po potrzebne informacje!

Century 21 MARQUIS
2820 Markham Road, Scarborough, Ontario M1S 2B2
Bus (416) 298-3113

ANDREW MARCZAK
Res 266-9365
UDZIELI WSZYSTKIEJ POMOCY
PRZY KUPNIE-SPRZEDAŻY DOMU
W Wschodniej części miasta

Tower
METRO TORONTO

KAMIL KOWALCZYK
Biuro 536-5000 Dom 690-4182
24 godzinny serwis

**SPRZEDAŻ-KUPNO WYNAJEM
DOMOW INTERESOW
I APARTAMENTOW**
Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Mississauga 3 sypialniowy apartament
Centrum miasta 1 sypialniowy Coop Apart \$77 700
High Park wolno stojący dom z dwoma garażami posiadający znakomity dochód z wynajmu cena TYLKO \$159 900
Cottage na Kaszubach z bezpośrednim dojściem do jeziora Cena \$40 tys
Londsdale/Dupont 3 sypialniowy murowany dom blisko komunikacji i sklepów \$149 900

ADVANCE REAL ESTATE LTD
KRZYSZTOF KRUCZEK
udzieli fachowej pomocy w sprawach kupna i sprzedaży nieruchomości

Po bliższe informacje proszę dzwonić
KRZYSZTOF KRUCZEK
TEL biuro 534 9246 dom 748 8767

EAGLE
REAL ESTATE LTD

Sprzedaz i kupno nieruchomości na dogodnych warunkach
Komputerowa wycena domów
Załatwianie formalności finansowych
Fachowa i solidna obsługa

ALEKSANDER OKOŁO-KUŁAK
Biuro 259-9231
dom 621-3457

ADVANCE REAL ESTATE LTD
1055 Bloor St W

DANUTA KOTAPKA
UDZIELI FACHOWEJ I ZYCZLIWEJ POMOCY
W SPRAWACH KUPNA I SPRZEDAŻY
NIERUCHOMOŚCI

Biuro 534-9246 Dom 769-5394

HIGH PARK
Real Estate Ltd
217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów
Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy i interesy, 3-dniowe, komputerowe wyprzedzenie w informacji gwarantuje najlepsze okazje

Proszę dzwonić całą dobę
532-4441

Century 21

Sprzedaz i kupno nieruchomości
Solidna i fachowa obsługa
zapewnia

PETER POBOJEWSKI
Tel biuro 743-7722,
dom 890-2145

• Garden/Roncesvalles duża połówka 3 kuchnie 2 pełne łazienki wykończona piwnica Bardzo blisko komunikacji Cena wywoławcza \$179 900
• Macdonell Garden 10 pokoi wolno stojący 2 pełne łazienki 2 kuchnie duża parcela Doskonały do wynajmowania Cena wywoławcza \$194 900
• Lansdowne/Seaforth wolno stojący 2 kuchnie 2 pełne łazienki apartament w piwnicy Cena wywoławcza \$178 000
• St Clair/Lansdowne do remontu połówka z dwoma kuchniami i łazienkami wykonanym basenem Cena wywoławcza \$159 900 i mniej
• Eglinton/Scarlet ładny 3 sypialniowy apartament w polskim budynku (bez lokatora)

K SEE REAL ESTATE INC
REAL ESTATE MORTGAGE & INVESTMENT
CONSULTING
TEL (416) 977-0578 FAX (416) 06-217622 KSEE@COM.TOR
500 University Ave #618 Toronto M5G 1V7

Na całym obszarze Metropolii Torontonskiej pośrednictwo w handlu nieruchomościami Domy mieszkalne obiekty handlowe i przemysłowe Skomputeryzowana obsługa 24 godzinny na dobę
Bezpłatne oszacowanie wartości obiektów Szybko załatwiamy także hipoteki mortgage (do 90% i po uzyskaniu aprobaty)

• Hotel i Tawerna dochód roczny netto 350 tys + niska wpłata Cena 2 miliony
• Ekstraluksusowe kondominium One Park Lane (St Patrick's Subway) Dopiero co wystawione na sprzedaż 209 tys

ANTHONY SAMOTUS A.C.M.A
TEL biuro 977-0578, dom 926-9877
SIĘCNI POSŁUCHAWKI NIE ZWIEKAJ!

ADVANCE REAL ESTATE LTD
1055 Bloor St W
TEL 534-9246

LECH (Les) ZEMBRZUSKI
TEL biuro 534-9246,
dom 255-6793

Proszę kontaktować się z Lechem po przyjazną i fachową obsługę

• Duży apartament w centrum miasta w doskonałej lokalizacji (przy 1055 Bloor St W) 3 sypialnie, 2 łazienki, kuchnia z marmurową blatami i podłogą. Bardzo ładny apartament do wynajęcia lub kupienia.
• 4 sypialniowy dom w renowacji duży teren z ładną obsadą, dom dwulicowy, klimatyzacja, prywatny podjazd. Bardzo dobry teren do budowy domu w pobliżu autostrady 407

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu nieruchomości w Burlington, Hamilton i okolicach
Prosimy dzwonić

Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639-8004 czynny całą dobę

TEL domowy (416) 332-8119

Kupno czy sprzedaż domu nie musi być wielkim problemem.
Unikniesz niepewności i ryzyka korzystając z usług

Morningstar Real Estate Ltd.

Chris Todorow
w każdej chwili służy radą i pomocą
Dzwoń do biura 231-8100 lub do domu 897-0946
5468 Dundas Str W, Suite 233, Etobicoke, Ont M9B 6E3

UNIVERSAL HARDWOOD FLORING
cyklinowanie nowych i starych podłóg drewnianych jak również malowanie oraz instalowanie wszelkiego rodzaju podłóg
Najlepsze ceny oraz pierwszej klasy obsługa

287 Scarlett Rd Apt 3, Toronto
ONTARIO M6N 4L1
TEL 763-2270
ANDRZEJ ZAREMBA

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

NAJLEPSZA GWARANCJA NA ŚWIECIE

Gwarancja 6-letni lub na 100 tysięcy kilometrów (power trim)

Gwarancja antykorozyjna 6-letni lub na 160 tysięcy kilometrów

- Wielki wybór samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu
- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów
- Używane samochody mają do 100 tysięcy kilometrów

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów - złatwia na poczekaniu sprzedaż pożyczkę. Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków - a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym - trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako SENIOR MASTER SALESMAN. Czy jeszcze ktoś może to za oferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu - sprawdźcie u PENKA.

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964 3211 lub do domu o każdej porze 731 0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont (przy College Str.)

ELŻBIETA (ELIZABETH) KORZYCKA

PRZEDSTAWICIEL COOKSVILLE DODGE CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss (pomiędzy Cawthra i # 10) TFL bus (416) 279-3031 Res 625 - 1961

ZNIŻKA PIENIĘŻNA do \$ 3000

na wybrane modele. Odbierzmy wybór PICKUP TRUCKS i VANOW

Model 1987 rodzinny samochód Shadow

- Nowe samochody mają gwarancję na 5 lat lub 80 tys km

DOUBLE R TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH KATEGORIA A/D

- Ocena umiejętności i szkolenia dla kierowców
- Nauka od podstaw wraz z możliwością wygodnych płat

2095 WESTON RD (sól 401)

244-2725

ROWLAND MERCURY FORD

POŻYCZKA 9.9% KLIMATYZACJA BEZPŁATNA w niektórych modelach samochodów. Dalsze informacje TERESA BEDNAREK Toronto 1800 O Connor Dr - TEL 759-4422

CARCARE Co Gasoline Service Station

Fachowa pomoc we wszelkich sprawach związanych z problemami samochodowymi 560 Evans Ave TEL 255-3245

TOTAL FORD

• Duży wybór używanych samochodów • Długie przebiegi • Samochody dla rodziny i mikrobusy • Otwarte w każdą godzinę i w każdą pogodę • Specjalne ceny w Toronto Star DALSZE INFORMACJE ROMAN CORSKI TEL (416) 781-5531 2401 DUFFERIN STREET (1000) TEL (416) 781-5531

MIRAPOL Air Transit Co TORONTO - MONTREAL TORONTO

Każdego wtorku i piątku Superlüksowy minibus. Rezerwacje odlotów - pomoc w odprawie bagażu. Szczegółowa obniżka kosztów. TELEFONUJ Tadeusz 275-7747 i 239-9411

THORNHILL SUZUKI

POSZUKUJE POWAŻNYCH NABYWCÓW DO KUPNA • SUZUKI POKAZA • Najbardziej ekonomiczny samochód na rynku • SUZUKI SAMURAI • Najnowszy 4WD Jeep w Kanadzie. Po dalsze informacje proszę dzwonić KRIS KRZEMINSKI 733-1717 7756 Yonge Street Thornhill

SAFETY AUTO REPAIRS

WIEŚLAW SOKOŁOWSKI 3005 Bloor St W Etobicoke TEL 231-6996. Swieża i wysoka jakość mechanicznych usług w atrakcyjnej cenie. Wykonujemy także naprawy i remonty autobusów. Szybko i solidnie.

COMPUTER DISTRIBUTING

Konsultacje i sprzedaż. Markowe komputery po cenach No Name. 2 letnia gwarancja. Unikalny system sprzedaży. Mówimy po polsku. Tel (416) 531-8786

POLSKI ŻŁOTNIK

zawładania o otwarciu nowego sklepu złotniczego przy 87 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2K6 TEL (416) 532-6439. WYKONUJEMY USŁUGI ŻŁOTNICZE JAK • grawerowanie • naprawa biżuterii złotych i srebrnych • wykonanie srebrowych powłok z tego materiału według życzeń klienta • naprawa zegarków 214-26

FINE PIANO SERVICE

Strojenie pianin i fortepianów. Strojenie koncertowe wszelkie naprawy. Zgłoszenia przyjmujemy w językach polskim, angielskim, niemieckim. Toronto TEL 249-8628

Century 21 LEO SENCZUK

SCARBOROUGH & EAST TORONTO PARKLAND Ltd z ponad 15-letnim doświadczeniem udziela fachowej i zyczelwej pomocy w sprawach kupna i sprzedaży nieruchomości - używa podręczny komputer z bezpośrednim połączeniem do Toronto Real Estate Board w celu podania Klientom najaktualniejszych informacji o nieruchomościach na sprzedaż i niedawno sprzedanych w porządkanej okolicy. TEL.. Biuro 465 - 2415 Dom 439 - 6130 431 - 7585 379 - 5417 - czynny całą dobę (pager)

M.Sc. Mech Eng Sales representative

Bohdan (Bob) SZEWCZYK
res.. 247-4437

4195 Dundas Street West Toronto Ontario M8X 1Y4 bus 231 0600

Mam do sprzedania w Etobicoke

- 2-piętrowy dom, cena tylko \$ 169 000 7 pokoi, 4 sypialnie, 2 łazienki
- 2-sypialniowy, parterowy dom z garażem (tzw Bungalow/działka 45x200') (Royal York/Lawrence)

E & M AUTOMOTIVE MACHINE SHOP
Quality Engine Rebuilding
763-4106

Edward Kanas Marek Sitarz
3581 DUNDAS ST WEST TORONTO

- kapitalne remonty silników wszystkich typów (import oraz krajowe)
- podwyższamy moc silnika
- borowanie bloków
- szlifowanie kół zamachowych, głowic i wałów
- sprzedaż części zamiennych 10% zniżki

GOLD CARD AWARD 1986

R. CHOLKAN & CO. LIMITED REALTOR

Oddając sprawę kupna lub sprzedaży swojego domu w ręce ELŻBIETY KAUP masz gwarancję, że uzyska ona dla Ciebie najlepszą cenę w najkrótszym czasie, pomoże w złatwieniu spraw finansowych, prawnych, ułatwi zorganizowanie przeprowadzki

PAMIĘTAJ! ELŻBIETA KAUP działa sprawnie i szybko PAMIĘTAJ! ELŻBIETA KAUP zawsze do Twoich usług PAMIĘTAJ! ELŻBIETA KAUP - 763 - 5555

DIXIE & QUEEN ELIZABETH - piękny, wielopiętrowy, 5-sypialniowy dom 3 kominki 3 łazienki duża jasna kuchnia Oszklony "living room" z wyjściem do prywatnego ogrodu wiszące schody i wiele innych Europejski styl i nowoczesność. Blisko sklepów i komunikacji. Cena \$ 248 500

Peter Burdon ON BROADVIEW

PONTIAC BUICK GMC TRUCKS

- BOGATY WYBÓR NAJNOWSZYCH MODELI 1987 ROKU
- OFERUJEMY RÓŻNE MODELE UŻYWANYCH SAMOCHODÓW
- UDZIELAMY POŻYCZEK GMAC NA BARDZO DOGODNYCH WARUNKACH
- MINIMALNA PIERWSZA WPLATA I NISKIE RATY
- ZAŁATWIAMY POŻYCZKI DLA NOWO PRZYBYŁYCH
- OFERUJEMY BEZKONKURENCYJNE WARUNKI SPRZEDAŻY - WSZYSTKIE FORMALNOŚCI ZWIĄZANE Z KUPNEM SAMOCHODU ZAŁATWIAMY NA MIEJSCU
- ZAŁATWIAMY TAKŻE SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW DLA PRACOWNIKÓW G.M
- WSZYSTKICH INFORMACJI UDZIELAMY W JĘZYKU POLSKIM
- WYJĄTKOWO ATRAKCYJNA ZNIŻKA CEN NA NIEKTÓRE MODELE
- GWARANCJA GM 100 TYS KM

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH NASZYCH KLIENTÓW DO SUPERNOWOCZESNEGO SALONU SAMOCHODOWEGO

Peter Burdon, Prezydent Robert Mucha, Marketing TEL 422-3322 1099 BROADVIEW AVE TORONTO, ONT M4K 2S4

T & R HOUSE RENOVATION
40 High Park Ave # 2001 TEL (416) 769-3896

Renowacje malowanie tapetowanie reparaacje i modernizacja piwnic i strychów oraz inne prace renowacyjne. Proszę TOM KOWALSKI i ROMAN MIRSKI

EURO-AMERICAN ELECTRICIAN Inc.
Instalacje elektryczne Residential, Commercial Industrial TEL (514) 334-2966

RENOVATION HOUSE
Wykarczanie basmentów renowacja kuchni łazienek instalacje elektrycznych malowanie kafelki ścianki działowe renovation TEL 438 3943 284-6719

EUREKA
Szafki kuchenne importowane z Polski drzwi i szuflady z litego drewna sosnowego 11 różnych szafek ok 30 stop cena \$ 1147 Toronto 5178 Dundas W TEL 233 9211

- zaproszenia dla krewnych z POLSKI
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajow swiata
- formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą - 3 miesiące \$ 95 00
- tłumaczenia i akty notarialne
- Income tax

Proszę zgłaszac się do naszej fachowej załogi

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd.
185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5 (naprzeciw Credit Union) TEL 536-3554

FINE PIANO SERVICE
Strojenie pianin i fortepianów. Strojenie koncertowe wszelkie naprawy. Zgłoszenia przyjmujemy w językach polskim, angielskim, niemieckim. Toronto TEL 249-8628

PUCHARY EUROPEJSKIE

FC BARCELONA za burtą Pucharu UEFA

Jedną z większych sensacji rewanżowej rundy pucharów europejskich była porażka na własnym boisku drużyny hiszpańskiej FC Barcelona z Dundee United 1:2. Porażka ta wyeliminowała słynną drużynę hiszpańską z dalszych rozgrywek. Pucharowa środa była bardzo niepomysłna dla drużyn włoskich Interu Mediolan i AC Milan, którym drogę do półfinałów zamknęły raczej przeciętne zespoły IFK Göteborg i FC Tirol. Oto wyniki i nawiasach rezultaty pierwszych spotkań:

PUCHAR EUROPY

Anderlecht Bruksela (Belgia)	
Bayern Monachium (RFN) (0:5)	2:2
Dynamo Kijow (ZSRR) Besiktas Instanbul (Turcja) (5:0)	2:0
Real Madryt (Hiszpania) Czerwona Gwiazda Belgrad (Jugosławia) (2:4)	2:0
Broendby IF (Dania) - FC Porto (Portugalia) (0:1)	1:1

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARÓW

Torpedo Moskwa (ZSRR) - Bordeaux (Francja) (0:1)	3:2
Vitosza Sofia (Bułgaria) Real Saragossa (Hiszpania) (0:2)	0:2
FC Sion (Szwajcaria) Lokomotive Lipsk (NRD) (0:2)	0:0
Ajax Amsterdam (Holandia) Malmoe FF (Szwecja) (0:1)	3:1

PUCHAR UEFA

Vitoria Guimaraes (Portugalia) - Borussia M-gladbach (RFN) (0:3)	2:2
FC Tyrol (Austria) AC Torion (Włochy) (0:0)	2:1
FC Barcelona (Hiszpania) - Dundee United (Szkocja) (1:0)	1:2
Inter Mediolan (Włochy) IFK Goeteborg (Szwecja) (0:0)	1:1

Drużyny oznaczone grubszym drukiem awansowały do półfinałów, które odbędą się 8 i 22 kwietnia. Oto wyniki piątkowego losowania półfinałów pucharów europejskich:

PUCHAR EUROPY

Bavarn Monachium Real Madryt
FC Porto Dynamo Kijow

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARÓW

Bordeaux Lokomotive Lipsk
Real Saragossa Ajax Amsterdam

PUCHAR UEFA

Dundee United - Borussia M-gladbach
IFK Goeteborg FC Tyrol

Z PIŁKARSKICH BOISK

● Komisja Dyscyplinarna Włoskiej Federacji Piłkarskiej bardzo surowo potraktowała niesportowe zachowanie Zbigniewa Bonka w stosunku do sędziego podczas meczu ligowego AS Roma Torino. Bonek otrzymał zakaz gry w 4 następnych meczach.

● Europejska Unia Piłkarska (UEFA) postanowiła, że od sezonu 1987/88 w I i II rundzie pucharów europejskich będą rozstawione drużyny, które w ostatnich pięciu sezonach zakwalifikowały się do półfinałów tych rozgrywek.

● W towarzyskim meczu drużyn olimpijskich reprezentacja NRD pokonała Polskę 2:1 (1:0). Bramkę dla drużyny polskiej strzelił Chojnacki w 67 min. Najlepszym piłkarzem polskiej drużyny, która rozegrała niezły mecz, był bramkarz Koszarski.

Odgłosy 16 kolejki I ligi piłkarskiej

Wprawdzie minęły już dwa tygodnie od inauguracji I ligi piłkarskiej w Polsce, ale chciałbym dzisiaj powrócić do 16 kolejki i w skrócie przedstawić historię poszczególnych spotkań. Tabelę prezentowałem dwa tygodnie temu na łamach tej rubryki.

ŁKS Łódź Legia W 1:3 (1:1) Bramki ŁKS Soczynski 14 min, Legia Karczmarek 44, Arceusz 54, Dziekanowski 67, Widzów 10 tys. Było to wyównane spotkanie, rozegrane podobnie jak i inne w bardzo trudnych warunkach atmosferycznych. Legia za prezentowała lepszą skuteczność. Słaby mecz rozegrał bramkarz ŁKS Bako.

Ruch Gornik Z 0:0 Widzów 15 tys. Dobry pojedynek w pierwszej połowie, w której było dużo sytuacji podbramkowych. Druga połowa dużo słabsza i zawodnicy obydwu drużyn grali na remis.

Lech Gornik W 1:1 (1:0) Bramki Lech Pachelski 30, Gornik Kosowski 64, Widzów 7 tys. Wynik sprawiłem długi, jako że pierwsza połowa należała do gospodarzy, w drugiej przeważali goście. Boisko podobne było do lodowiska i zawodnicy mieli problemy z poruszaniem się.

Katowice Polonia B 4:1 (3:1) Bramki Katowice Furtok 14 i 29 (obie z karnych), Koniarek 16 i 79, Polonia Walczak 44 (karny), Widzów 5 tys. Zdecydowane i zasłużone zwycięstwo Katowic, drużyny pod każdym względem gorącej nad przeciwnikiem.

Śląsk W Pogon Sz 4:1 (2:0) Bramki Śląsk Mandziejewicz 22, Tara siewicz 42, Boguszewski 57, Marcinak 72, Pogon Hawrylewicz 51, Widzów 10 tys. Przemarniętą wrocławską publiczność uraczyli piłkarze Śląska znakomitą grą. Był to najlepszy mecz 16 kolejki, a zwycięstwo Śląska mogło być dużo wyższe, jako że sytuacji mieli ku temu mnóstwo. Pogon za wiodła na całej linii.

Stal M Widzew Ł 1:0 (1:0) Bramka Lizonczyk 26, Widzów 3 tys. Dobry mecz Stali, która na początku czuła trochę respekt przed rywalem, ale później gorowała nad Widzewem, który rozegrał słabe spotkanie.

Motor L - Olimpia P 1:1 (1:1) Widzów 5 tys. Bramki Motor Stroiński (samobójcza) 36, Olimpia Kaziów 39. Walczący o utrzymanie się w lidze Motor stracił pechowo punkt. Drużyna z Lublina mimo wielu sytuacji podbramkowych strzeliła tylko jedną bramkę. Olimpia miała tych sytuacji dwie i potrafiła zdobyć punkt.

Lechia G - Zagłębie L 1:0 (0:0) Bramka Pękala 66, Widzów 10 tys. Ciekawy mecz toczący się w dobrym tempie. Zasłużone zwycięstwo Lechii, w której barwach bardzo dobre spotkanie rozegrał strzelec bramki - M Pękala. W Zagłębiu świetną formę zademonstrował bramkarz - Koszarski.

WIADOMOŚCI AGENCYJNE

* Polska kadra hokejowa zremisowała z 6-stą drużyną CSRR-TJ Gottwaldov 5:5 (3:2, 0:3, 2:0). Bramki dla Polski strzelili Podsiadło 2, Stopczyk, Sikorski i Kwasigroch.

* Duży sukces odniósł Leszek Kucharski, który awansował do finału turnieju tenisa stołowego "Swedish Masters". W finale Polaka pokonał reprezentant Korei Płd - Yoo Nam Kyu 18:21, 16:21, 19:21.

* W Grenoble (Francja) odbył się konkurs tyczkarzy. Zwyciężył zawodnik gospodarzy Salbert z wynikiem 5:90 m. Drugi był Collet (Francja), a trzeci Bell (USA) - 5:70.

Grzegorz Filipowski (na zdjęciu) potwierdził podczas ostatnich MS w Cincinnati przynależność do światowej czołówki.

Z TENISOWYCH KORTÓW

□ Dużą niespodzianką zakończył się finał turnieju tenisowego Paine Webber w Orlando (USA), w którym J. Connors niespodziewanie przegrał z Ch. van Rensbergiem (RPA) 3:6, 6:3, 1:6. Było to pierwsze zwycięstwo turnieju tenisowego van Rensberga. W półfinałach J. Connors pokonał swojego rodaka B. Gilberta, a van Rensberg zwyciężył T. Mayotte'a (USA) 2:6, 7:6, 6:4.

□ Finał turnieju w Rotterdamie (Holandia) wygrał S. Edberg (Szwecja) po zwycięstwie nad J. McEnroe 3:6, 6:3, 6:1. W półfinałach S. Edberg pokonał J. Grabba (USA) 6:3, 6:4, a J. McEnroe zwyciężył M. Mecira (CSRR) 6:1, 7:5.

□ Turniej Virginia Slims w Dallas (USA) wygrała Ch. Evert Lloyd po zwycięstwie nad P. Shriver 6:1, 6:3. Był to już 149 wygrany turniej przez Evert Lloyd w jej przebojowej tenisowej karierze.

Z OSTATNIEJ CHWILI

● 18 kolejka I ligi piłkarskiej była po prostu nieskutecznością ligowych piłkarzy, którzy w siedmiu meczach strzelili tylko 7 bramek (agencje nie podały wyniku meczu Ruch Widzew).

WYNIKI	
Stal M Śląsk	0:0
Motor L - Pogon Sz	0:1
Polonia B Legia	0:0
Lech P Gornik Z	0:0
ŁKS Zagłębie L	1:0
Katowice Gornik W	1:0
Lechia G Olimpia P	1:2

TABELA

1 Gornik Z	18	35	14	31
2 Katowice	18	33	15	28
3 Śląsk W	18	27	15	26
4 Legia	18	27	18	23
5 Pogon	18	32	25	22
6 Lech	18	23	22	19
7 Widzew	17	19	20	18
8 ŁKS	18	16	17	17
9 Zagłębie L	18	16	18	16
10 Olimpia	18	14	19	16
11 Gornik W	18	21	28	16
12 Ruch Ch	17	12	17	13
13 Polonia B	18	14	21	12
14 Stal M	18	17	26	11
15 Lechia	18	12	22	11
16 Motor	18	10	30	6

PIŁKARZE ROKU - 1986

We wszystkich krajach, w których piłka nożna cieszy się dużym powodzeniem, odbyły się tradycyjne plebiscyty na piłkarza roku. Do dużej sensacji doszło w ZSRR, gdzie najlepszego piłkarza Europy i Białonowa, który w plebiscycie France Football zajął I miejsce, wyprzedził jego kolega klubowy Aleksander Zawarow. Oto zwycięzcy w innych krajach:

Anglia Gary Lineker (26 lat, FC Barcelona)
Austria Anton Polster (22, Austria Wiedeń)
Belgia Jan Ceulemans (29, FC Brugge)
Bułgaria Borislav Michajlow (23, Witosza Sofia)
CSRR Josef Chowanec (26, Sparta Praga)
Dania Morten Olsen (37, FC Kolumbia)
Finlandia Petri Tiainen (20, Kuusysi Lahti)
Francja Manuel Amoros (25, AS Monaco)
Grecja Nikos Anastopoulos (29, Olympiakos Pireus)
Holandia Ruud Gullit (24, PSV Eindhoven)
Islandia Gutmundur Torfason (25, Beveren)
Jugosławia Semir Tuce (22, Velez Mostar)
Norwegia Tom Sundby (29, Iraklis Saloniki)
NRD Rene Mueller (28, Lok Lipsk)
Polska Włodzimierz Smolarek (29, Eintracht Frankfurt)
RFN Harald Schumacher (33, FC Kolonia)
Rumunia Helmut Ducadan (26, Steaua Bukareszt)
Szkocja Sandy Jardine (38, Hearts of Midlothian)
Szwajcaria Heinz Herman (29, Xamax Neuchatel)
Szwecja Robert Prytz (26, Young Boys Berno)
Węgry Antal Roth (28, Feyernord Rotterdam)
ZSRR Aleksander Zawarow (25, Dynamo Kijów)

Dwa zwycięstwa P. Fijasa

W Wisle Małince i Szczyrku odbyły się mistrzostwa Polski w skokach narciarskich, w których startowało 50 zawodników. Zgodnie z przewidywaniami, dwa tytuły mistrzowskie wywalczył obecnie najlepszy polski skoczek - Piotr Fijas. Oto co uradowany zwycięzca powiedział po zakończeniu mistrzostw: "Wyniki uzyskane w Wisle i Szczyrku bardzo mnie ucieszyły. Wielu działaczy wątpiło w moje możliwości. Praca i trening pod kierunkiem Ta deusza Pawlusiaka dała efekty i jestem przekonany, że właśnie z tym szkoleniowcem powinienem się przygotowywać do wielkich imprez. Odżyły moje nadzieje na start w Calgary".

Wyniki:
Wisła Małinka (90 m skocznia)
1 Piotr Fijas 219,6 pkt (96,5; 100 m)
2 Jan Kowal 218,4 (95,5; 100,5)
3 Zbigniew Klimowski 209,9 (95; 96)

Szczyrk (70 m skocznia)
1 P Fijas 225 pkt (84,5; 85,5 m)
2 J Kowal 224,9 (86,5; 84,5)
3 Z Klimowski 217,5 (83; 84,5)

Potwierdzeniem znakomitej formy Fijasa był turniej na mamucie skoczni w Planicy (Jugosławia), zaliczany do Pucharu Świata. gdzie Fijas w jednym z trzech skoków pobił rekord świata w długości skoku, skacząc na niesamowitą odległość 194 m.

W BUNDESLIDZE BEZ ZMIAN

20-ta kolejka nie przyniosła zbyt istotnych zmian w Bundeslidze, jako że dwa prowadzące zespoły zremisowały swoje mecze. Niespodzianką była porażka na własnym boisku bardzo dobrze spisującej się w tym sezonie drużyny Kaiserslautern z Werder Brema 1:3. Był to mecz Rudi Voellera, który swoje znakomite spotkanie podsumował dwoma strzelonymi bramkami. Polscy piłkarze (z wyjątkiem Turowskiego) zagraли w tej kolejce przeciętne spotkania, otrzymując następujące noty: Biernat (3), Buncol (3), Geschlecht (3), Majewski (4), Okonski (4), Turowski (2), Wojtowicz (3), Wojcicki (4), Włodzimierz Smolarek. Tydzień temu otrzymał czwartą żółtą kartkę i zgodnie z regulaminem musiał pauzować jedną kolejkę. Oto wyniki i tabela.

Schalke 04 FC Homburg	4:0
Borussia Dortmund Waldhof M	6:0
Fortuna Disseldorf - Bayer Leverkusen	2:3
FC Kolonia Bayern Monachium	1:1
FC Norynberga Eintracht Frankfurt	1:0
FC Kaiserslautern Werder Brema	1:3
Hamburger SV VfL Bochum	1:1
VfB Stuttgart Bayer Uerdingen	2:0
Borussia M-gladbach BW 90 Berlin	2:1

TABELA

	mecze	bramki	pkt	
1 Bayern M	20	37	21	28
2 Hamburger SV	20	38	21	27
3 Bayer L	19	38	20	26
4 VfB Stuttgart	20	35	20	25
5 FC Kaiserslautern	20	34	24	24
6 Werder Brema	20	38	36	24
7 Borussia D	20	44	27	22
8 FC Norynberga	21	41	35	22
9 FC Kolonia	20	30	27	21
10 Bayer U	18	27	26	19
11 Borussia M	20	31	29	19
12 Schalke 04	20	32	37	19
13 VfL Bochum	20	21	21	18
14 Waldhof M	20	31	37	17
15 Eintracht F	20	22	27	16
16 FC Homburg	19	15	41	12
17 Fortuna D	20	26	61	9
18 BW 90 Berlin	19	18	48	8

Rubrykę sportową zredagował
Adam POLANSKI